ANTOLOJİ DİZİSİ

Bizans'tan Günümüze
İstanbul Şiirleri

DERLEYEN:
ENVER ERCAN

ALFA

ENVER ERCAN

(İstanbul 21 Ocak 1958) Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. 1985'ten sonra yayıncılık alanında çalışmaya başladı. 1990'dan bu yana Varlık dergisini yönetiyor.

Şiir kitapları: **Eksik Yaşam** (1977), **Sürçüyor Zaman** (1988), **Geçtiği Her Şeyi Öpüyor Zaman** (1997).

BİZANS'TAN GÜNÜMÜZE
İSTANBUL ŞİİRLERİ

Derleyen: Enver Ercan

Alfa Yayınları: 1158
Dizi No: 60

Bizans'tan Günümüze
İSTANBUL ŞİİRLERİ
Derleyen: Enver Ercan

1. Baskı : Ağustos 2002
ISBN : 975-297-143-1

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni : M. Faruk Bayrak
Yayın Koordinatörü ve Editör : Rana Gürtuna
Kapak Tasarımı : Nevruz Kıran
Pazarlama ve Satış Müdürü : Vedat Bayrak

Copyright © 2002, ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
Ticarethane Sk. No: 41/1 34410 Cağaloğlu, İstanbul
Tel : (212) 511 5303-513 8751-512 3046 Fax : (212) 519 3300
www.alfakitap.com
E-mail : info@alfakitap.com

ALFA/AKTÜEL KİTABEVİ
Burç Sinema Pasajı No: 34
Altıparmak / BURSA
Tel : (224) 223 60 16

Baskı ve Cilt

MELİSA MATBAACILIK
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi
No: 8 Bayrampaşa-İstanbul
Tel/Fax : (212) 501 97 57

SUNU

Kimi şehirler şanslıdır; yüzyıllar boyunca her dönemde sanatın ve sanatçının yoğun ilgisini çekmiştir çünkü. İstanbul da bu ayrıcalıklı birkaç şehirden biri kuşkusuz. Üstelik şiir söz konusu olduğunda, onunla boy ölçüşebilecek bir başka şehrin olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bu şiir seçkisini yalnızca Cumhuriyet dönemiyle sınırlasaydım bile; semt, ibadethane, anıt, köprü ve çeşmeleri konu edinen şiirleri de göz önünde bulundurduğumda kolaylıkla iki bin sayfalık bir kitap oluşturabilirdim. Ama kaynakların izin verdiği ölçüde gerilere gidip uzun ve keyifli bir yolculuğa çıkarmak istedim şiirseverleri. Bunu yapabilmek için de bir ölçüt belirlemek zorundaydım: seçtiğim şiirlerin yalnızca, genel olarak İstanbul'u anlatan ya da bir duyguyu, bir düşünceyi İstanbul'la özdeşleştirerek ifade eden ürünler olması bu zorunluluktan doğdu.

Seçimlerimde bütün şiir anlayışlarına aynı mesafeden baktığımı söyleyebilirim; şairin ve şiirin bu coğrafyada nasıl bir değişim ve gelişim gösterdiğini ben de merak ediyordum çünkü.

"Bizans'tan Günümüze İstanbul Şiirleri"nde, adı bilinen ilk İstanbullu ozan olan ve Homeros'un annesi olduğu belirtilen İÖ 300'de yaşamış Moiro'dan 1944 doğumlu Altay Öktem'e kadar 97 şairden seçilmiş 113 şiir yer alıyor.

Bu seçkiyi şiirleriyle oluşturmamı sağlayan şairlere ve Bizanslı şairlerden yaptığı şiir çevirilerini derlememe almama izin veren Samih Rifat ile Divan şiirlerindeki açıklamaları hazırlayan Rıdvan Yakın'a bir de okurların önünde teşekkür etmek isterim.

Enver Ercan

İÇİNDEKİLER

Moiro, Tapınağa Sunulan Üzüm Salkımı 1
Ağaç Perilerine Sunu 1
İmparator Iulianus, Konstantinopolis'te Bir Kilise Orgu Üzerine 2
Kyros, Kırsal Düş 3
Marmara'ya Bakan Yalı 4
Leontios, Byzantion'da Bir Ev 5
İyi Bir Kadına Yazıt 5
Arabios, İstanbul'da Bir Kıyı Köyü 6
Mabeyinci Pavlos, Byzantion'da Bir Ulu Konak 7
Aynî, İstanbul'un Fethi Nedeniyle 8
Lâtifi, Evsâf-ı İstanbul'dan 10
Taşlıcalı Yahya, Şah-ü Gedâ'dan 14
Baki, Gazel 19
Gazel 20
Bahtî, Gazel 21
Şeyhülislam Yahya, Gazel 22
Nabi, Hayriyye'den 23
Nedim, Kaside 33
Fenni, Sevâhilnâme'den 36
Esrar Dede, Gazel 49
Sururî, Gazel 50
Gazel 51
Şeref Hanım, İki Kıta 52
Ziya Paşa, Kaside 53
Eşref, Gazel 57
Tevfik Fikret, Sis 59
Mehmet Akif Ersoy, İstanbul'a Dönüş 66

Yahya Kemal Beyatlı, Siste Söyleniş 67
Bir Başka Tepeden 68
Hayâl Şehir 69
İstanbul'un O Yerleri 70
Faruk Nafiz Çamlıbel, İstanbul 71
Nâzım Hikmet, Ceviz Ağacı 72
Selâhattin Batu, İstanbul 73
Necip Fazıl Kısakürek, Canım İstanbul 75
Asaf Halet Çelebi, İstanbulumun Dili 77
Cahit Sıtkı Tarancı, Şehir 78
Ahmet Muhip Dıranas, Yağma 79
Ziya Osman Saba, Garip İstanbul'umun Türküsü 83
İstanbul 85
Bedri Rahmi Eyuboğlu, İstanbul Destanı 87
Orhan Veli Kanık, İstanbul'u Dinliyorum 97
İstanbul Türküsü 99
Oktay Rifat, İstanbul Türküsü 100
Cahit Irgat, İstanbul 101
Behçet Necatigil, Barbaros Meydanı 103
İlhan Geçer, Yaz Akşamında İstanbul 105
A. Kadir, İstanbul 106
Cahit Külebi, İstanbul 107
Küçük Haberci Bulut 108
Nahit Ulvi Akgün, İstanbul'a Selâm 109
İlhan Berk, İstanbul'dan 110
Hasan Şimşek, İstanbullu 124
Salâh Birsel, Sevdalı Ases 125
Vedat Türkali, İstanbul 126
Sabahattin Kudret Aksal, Bir Gün İstanbul'da 130
Mehmed Kemal, Der Vasf-ı Sitayiş-i İstanbul 133
Necati Cumalı, Kısmeti Kapalı Gençlik 135
İstanbul Kışa Hazırlanıyor 137
Halil Soyuer, İstanbul Türküsü 139

Osman Attila, Bu Şehr-i İstanbul'dur 141
Arif Damar, İstanbul İçin 143
Attilâ İlhan, İstanbul Ağrısı 146
Başaran, Kocakentte 150
Ümit Yaşar Oğuzcan, İstanbul 152
Metin Eloğlu, Yitikçi 153
Ercüment Uçarı, İstanbul 154
Mustafa Necati Karaer, İstanbul Destanı 156
İstanbul Olmak 161
Talât Sait Halman, İstanbul 162
Cemal Süreya, Bir Kentin Dışardan Görünüşü 163
Gülten Akın, Yalnızlık Camları 167
Sezai Karakoç, Alınyazısı Saati 168
Ahmet Necdet, Topkapı-Bahçekapı 171
Erdoğan Alkan, Yedi Tepeli Şehirden 172
Kemal Özer, İki Yönlü Rüzgâr 174
Ali Püsküllüoğlu, İstanbul 177
Bedrettin Aykın, İstanbul Kuşatması 178
Yavuz Bülent Bakiler, Gözlerin İstanbul Oluyor Birden 179
Ruşen Hakkı, Durup Dururken İstanbul 181
Özdemir İnce, Vizandinova ya da Der'saadet 183
Ayhan Kırdar, Bir Kere Daha İstanbul 184
Onat Kutlar, "Naso Magister Erat" 190
Hilmi Yavuz, Çökmüş Bir Kent İçin Sonnet 191
Yılkı Bir Kent İçin Sonnet 192
Göçmüş Bir Kent İçin Sonnet 193
Ülkü Tamer, İstanbul 194
Güngör Tekçe, Seyr-i Sefâin 197
Hüseyin Hatemi, Beş Boyutlu İstanbul Sonbaharı 198
Cahit Zarifoğlu, İstanbul 199
Egemen Berköz, Inoperable TM 203
Melisa Gürpınar, Bir İstanbul Kadını 206
Ataol Behramoğlu, İstanbul 210

Abdülkadir Bulut, İstanbul 211
Refik Durbaş, Kalpazan 212
Nihat Behram, Yaşadığımız Şehir 214
Yeniden Kendi Şehrimde 221
Mustafa Miyasoğlu, İstanbul'un Kuşları 223
Ahmet Ada, İstanbul 224
İsmail Uyaroğlu, İstanbul 225
Seyyit Nezir, İzleri Var 227
Abdülkadir Budak, Göçmen 228
Metin Cengiz, Denizi Donatın 230
Tarık Günersel, Günbatımı 231
Yaşar Miraç, Trabzon'dan Çıktım Yola 232
Tuğrul Tanyol, Bir Kentin İçerden Görünüşü 243
Sefa Kaplan, İstanbul Gazeli 245
Necat Çavuş, Anıt Öpüşler 246
Enver Ercan, Bir Kentin Aşağıdan Görünüşü 247
Mustafa Köz, Dersaadet ve Tirat 250
Sunay Akın, İstanbul 256
Hüseyin Atlansoy, Deli Deniz Gömleği İstanbul Seni Giymeyeceğim 258
Küçük İskender, İnşaat Saatleri 261
Altay Öktem, İstanbul 264
Şairlerin Yaşamöyküleri 265

MOIRO
(İÖ 300)

TAPINAĞA SUNULAN ÜZÜM SALKIMI

Dionysos'un şerbetiyle dopdolu,*
asılıp kalmışsın ey salkım
altın kapısına Aphrodite tapınağının,
saramaz artık seni zarif dallarıyla
anacığın asma, yayamaz başının üstüne
o güzel kokulu yapraklarını.

AĞAÇ PERİLERİNE SUNU

Ey ağaç perileri, ırmağın kızları,
pembe ayaklarıyla kuytu ormanın
derinliklerinde koşuşan tanrıçalar!
Koruyun, çamların altında size
bu güzel yontuları sunan Kleonymos'u.

1) Üzüm suyu, şarap.

İMPARATOR IULIANUS
(İS 300-400)

KONSTANTİNOPOLİS'TE BİR KİLİSE ORGU ÜSTÜNE*

Ne tuhaf şu gördüğüm kamışlar!
Başka bir toprak yetiştirmiş olmalı,
belki bir tunç tarlası, doğurmuş
büyütmüş bu yabanıl kavalları.
Havadaki yel değil onları öttüren,
Aiolos'un tulumuna benzer
bir boğa gönünden, deli bir rüzgâr
esip yollar açıyor kendine
oyuk kamışların kökleri dibinden,
ünlü bir çalgıcı, ayakta durmuş,
çevik parmaklarını gezdiriyor,
borulara ses veren tuşların üstünde
ve parmakların küçük sıçramalarından,
ne tuhaf! tatlı ezgiler doğuyor önümüzde.

---

* İstanbul'un Osmanlılarca alınmasından önce Fatih Camisi'nin yerinde bulunan ve Konstantinopolis'in en büyük kiliselerinden biri olan Havariler Kilisesi.

KYROS
(İS 350-450)

KIRSAL DÜŞ

Keşke tıkız yapağılı koyunları
otlatmayı öğretseymiş babam bana!
Oturup bir karaağacın altına
ya da bir kayanın dibine
kaval çalıp dindirirdim acılarımı.
Gelin Pierialı kızlar, kaçalım,
bırakıp gidelim bu yapıları güzel kenti,*
kendimize başka bir yurt bulalım.
Ve söyleyelim herkese: galebe çaldı
Balarılarına, işe yaramaz eşekarıları.

* İstanbul

MARMARA'YA BAKAN YALI

Burada, Yeni Roma'nın surları içinde*
ayağa dikti beni Maksiminus
ve hemen kıyıya attı sağlam
temellerimi. Görkemli görüntüler
sarıyor şimdi dört bir yanımı:
İki yanımla arkamda kent, karşımda
Bithynia toprağının güleç kırları**
Sarp duvarlarıma vurup
tanrısal denize dönen sular
tam serinletecek kadar ıslatıyor
bahçemin eteklerini ve eğilip
çevreye baktı mı insan balkonlarından
yüreğine esriklik salıyor her yana
yayılan ardarda güzellikler: ağaçlar, evler,
gökyüzü, toprak, deniz, gemiler.

---

* Yeni Roma: Konstantinopolis.

** Bithynia, Kalkhedonia'dan (Kadıköy) başlayan, Karadeniz Ereğlisi'ne ve Bursa'ya dek yayılan bir bölgenin adıydı. Ozanın sözünü ettiği evden, Kadıköy'den öteye uzanan kıyılar, Moda, Fenerbahçe burunları ve bunların gerisinde kalan kırlar görünüyor olmalı.

LEONTIOS
(İS VI. yy)

BYZANTİON'DA BİR EV

Bir yanım Zeuxippos, o güzel hamam
bir yanım yarış ve ödül meydanı, Hippodrom,
gösterileri seyredip birinde,
birinde yıkandıktan sonra güzelce
gel dinlen burada, soframda yemek ye,
sonra dön Stadion'a, vaktin gelince
akşama doğru, yaklaş adım adım
yolunu bekleyen ölüme.

İYİ BİR KADINA YAZIT

Rhode'nin mezarı bu. Sur'da doğmuş
ama bu kenti yurt seçmişti kendine*
anası babası öldükten sonra geldiğinde.
Güzelliğiyle süsledi evini, bir zamanlar
kente yasayı öğreten o şanlı Gemellus'un.
Epeyce yaşlıydı öldüğünde. Olsun!
Bin yıl yaşamalıydı bence Rhode,
iyi insan o kadar az ki yeryüzünde.

---

* İstanbul

ARABİOS
(İS VI. yy)

İSTANBUL'DA BİR KIYI KÖYÜ

Bir yanda pınarlar, bahçeler, korular, bağlar,
bir yanda deniz: işte benim zenginliğim!
Balıkçıyla rençper, her biri bir yandan,
biri denizden, biri karadan, durmadan
en güzel armağanlarını taşırlar bana.
Doyum olur mu burada yaşamanın tadına!
Bir yanda kuşlar türkü söyler sabah akşam,
bir yanda uzaktan uzağa bağıran kayıkçılar.

MABEYİNCİ PAVLOS
(İS VI. yy)

BYZANTİON'DA BİR ULU KONAK

Üç yanımdan güzeller güzeli deniz görünür
ve her yandan gün ışığı vurur duvarlarıma.
Safran örtüleriyle şafak çevremde dolandığında
kamaşır gözleri, yürümek istemez batıya.

AYNÎ
(XV. yy)

İSTANBUL'UN FETHİ NEDENİYLE

Şehr-i âzam kim binâsı gerçi ma'ü tıyndedür
Ya anun üstündedür cennet yahud altındadur
Bu haber kim söylenür hem zâhir ü bâtındadur
Revnakı bu kâ'inatun şehr-i Kostantindedür

Ger sala Sultan Muhammed Zülfikâr-ı Hayderî
Misl-i Hayberdür güşâd îde bu yedî kişverî
Dir melekler nutka geldikce felekler dilberî
Revnakı bu kâ'inâtun şehr-i Kostantindedür

Misl-i dünyâdur anın içindekî camileri
Zeyn olur hem cum'a gün huffâz ile mahfilleri
Gûşe ber gûşe pür olmuşdur cihan hâmilleri
Revnakı bu kâ'inâtun şehr-i Kostantindedür

şehr-i â'zam: Ulu şehir
mâ'ü tıyn: Su ve balçık
zâhir ü bâtın: Görünürde olan ve görünmeyen
revnak: Süs
ger: Eğer
gûşâd: Açmak
kişver: İklim
zeyn: Süslenmek
huffâz: Hâfızlar
mahfil: Toplanılan yer
gûşe ber gûşe: Uçtan uca

Îki âlem görmeği fikr ider isen cân ile
Var Kalâtâ şehrine deryâyı geç seyrân ile
Bâde vir de ömrü nuş it bâde-i hûbân ile
Revnakı bu kâ'inâtun şehr-i Kostantindedür

Şûle saldıkça zemin üstüne mâh-ı encümen
Nerkis-i ra'nâ biter hâk üzre her gûşe çemen
Dir zebân-i cân ile sorsan bu güftârı çü men
Revnakı bu kâ'inâtun şehr-i Kostantindedür

Feth idüb Sultan Muhammed anda çün câ eyledi
Kâr-i âlîler yapub firdevs-i a'lâ eyledi
Değmemiş ey Aynî pür gılman ü havrâ eyledi
Revnakı bu kâ'inâtun şehr-i Kostantindedür

---

bâde: Şarap
nuş: İçmek
hûbân: Güzeller
şûle: Alev
mâh: Ay
ra'nâ: Hoş, güzel
hâk: Toprak
gûşe: Köşe
zebân: Dil
güftâr: Söz
çü: Eğer
men: Ben
câ: Yer
kâr-i âlî: Yüce iş
firdevs-i a'lâ: Cennet
gılman: Cennetteki gençler
havrâ: Ahu gözlü

LÂTİFİ
(1491-1582?)

EVSÂF-I İSTANBUL'dan

Letâfetten nazîrî yokdur elhak
Nazîrin çeşm-i ahvel görmüş ancak

İrem bağ budur dir her görenler
Ki çıkmâk istemez ana girenler

Her tarafdâ metâ'-ı gûnâgûn
Arz ider dehre nakş-i bûkalemûn

Öyme ey hâce bize Hind ü Hatâ vü Hoten'i
Bundadur lutf u şeref buna Sitanbul dirler

Bu mekamı ger görürse hûriler uçmakdan
Koyalar uçmâğı bû uçmâğa uçmak isteyüb

Uşşâkı müflis eyledi sîmin-bedenlerî
Soydu kefensiz eyledi gül-pîrehenlerî

---

nazîr: Benzer
elhak: Doğrusu
çeşm-i ahvel: Şaşı göz
metâ'-ı gûnâgûn: Çeşit çeşit mallar
dehr: Dünya
hâce: Hoca
Hatâ: Çin'in kuzeyi ile Türkistan topraklarına verilen ad
Hoten: Hatâ'nın diğer adı
uçmak: Cennet
sîmin-beden: Gümüş tenli
uşşak: Âşıklar
gül-pîrehen: Gül gömlekli

Saray bahçesi

Dirahtistân ü sebzistân ü büstân
Ana nisbet İrem bâğı beyâbân

Sâye salmış servler bâğ ü gülistân üstüne
Jâleler olmuş gülâb-efşân reyhân üstüne

Ayasofya

Ey beyt-i harem hörmeti vey Mescid-i Aksâ
Yâ kıble-i âlîsin ü yâ Kâ'be'-i Ulyâ
Çak târüm-i Çârüm gibi a'lâ tabakâtın
Her tâk-ı felek rif'ati mi'râc-ı Mesîhâ
Encüm adedî şem'-i kanâdîl ile her şeb
Gerdûnun olur günbed-i hazrâsına hemtâ
Tezyînin içün tûb-ı muallâdur asılmış
Kındil-i zer endûde-i mihr-i felek-ârâ

---

dirahtistân: Meyve bahçesi
beyâbân: Çöl
sâye: Gölge
jâle: Çiğ
gülâb-efşân: Gülsuyu saçan
reyhân: Fesleğen
beyt-i harem: Kâbe
Mescid-i Aksa: Kudüs büyük camii
tarüm-i Çârüm: Dördüncü Gökyüzü
encüm: Yıldızlar
şem: Mum
kanâdil: Kandiller
şeb: Gece
gerdûn: Dünya
günbed-i hazrâ: Gökyüzü
hemtâ: Eş, eşit
tezyin: Süsleme
tûb-ı muallâ: Yüce top
kındîl-i zer: Altın kandil
endûde-i mihr-i felek-ârâ: Gökyüzünü süsleyen güneşle süslenmiş

Fâtih Cami'i
Yanâr encüm hisâbıncâ kanâdîl
Felek-vâr içi pür şem'ü meşâ'îl

Bedestan
Her kime kim gınâ olâ hâsıl
Olur ol ârzûsuna vâsıl
Her mürâdâtı alışur virişür
Her yana ki sular gibi irişür

Vasl-ı dilberdür hem'an dünyâ metâ'ından garez
Yoksa aşk ehli ne aldı satdı bu bâzârda

---

meşâil: Meşaleler
gınâ: Bolluk, zenginlik
vâsıl: Erişen, ulaşımış
mürâdât: Muradlar, emeller

Kıt'a

Şehr-i Istanbul'a hezâr ahsent
Zîb-i bî-gâye zinetî vâfir

Fil-mesel kuş südün dahi dilesen
Misl-i Ankâ iken yine hâzır
Misl-i cennet ne·ârzu itsen
Bulunur anda hâzır ü vâfir

Der vasf-ı belde-i Kalâtâ

Sanemlerle içî pür suret olmuş
Firengin bütlerîle zînet olmuş

Leşker-i gamden ne pervâ sâkiyâ rindân içün
Çün Kalâtâ gibi yokdur bunlarâ muhkem hisâr

Sıfat-ı Kâğadhâne

Güller ile itdüler bezm-i çemende encümen
Câm gül sûsen surâhî bülbül anda nâyzen

---

hezâr: Bin
ahsent: Pek iyi
zîb-i bî-gaye: Sonsuz süs
zînet: Süs
vâfir: Çok, bol
fil-mesel: Mesela
sânem: Put (güzel)
biit: Put (güzel)
pervâ: Korku, çekinme
sâkiyâ: Ey saki
rindân: Rintler
muhkem: Sağlam
süsen: Susam
nâyzen: Neyzen

TAŞLICALI YAHYA
(? – 1582)

ŞÂH-Ü GEDÂ'dan

Sabıkâ bir mühendis-î dânâ
Urdu söz kasrına bu resme binâ
Ki bu fânî cihanda var bir şehr
Kadr-i unvân ile ferîdü'd-dehr
Adı Konstantiniyyedür anun
Tahtıdur Şâh-ı âl-i Osmân'un
Şevketile sevâd-ı a'zamdur
Merdum-i ayn-i rûy-i âlemdür
Girdi bahr içine o şehr amma
Dizine çıkmadı anun deryâ
İki bahr eylemiş o şehri penâh
Biri Bahr-î sefîd ü biri Siyâh
Yâr gibi o şehr-i meh-peyker
Kuşanur sûrdan gümüşlü kemer

---

sabıkâ: Geçmişte, eskiden
dânâ: Akıllı
urdu: Vurdu
kasr: Köşk
ferîdü'd-dehr: Dünyada eşi bulunmayan
sevâd-ı a'zam: Ulu şehir
merdüm-i ayn: İnsan gözü
rûy-i âlem: Dünya yüzü
penâh: Sığınacak yer
Bahr-î Sefîd: Akdeniz
Bahr-î Siyâh: Karadeniz
meh-peyker: Ayyüzlü, güzel yüzlü

Bu acebdür ki âsmân ger var
Bir kenârında yedi kullesi var
Çekilür âsmanda niteki kad
Yücelikde bir ucu fevk'al-had
Hak budur kî yüzü suyu dehrin
Kapuları görür gözü şehrin
Eylemiş nice yanı bahr kenâr
Sudadur cismi nitekim bîmâr
İçi ebyât ile müzeyyendür
Sanki divây- nazmı rûşendür
Cümle beytî musannâ'ü ma'mûr
Bulamaz hiçbirinde kimse kusûr
Kurşun örtülü kubbeler yer yer
Yelken açmış gemilere benzer
Sakf-i eflâki gibi dünyânun
İçi kat kat binâdürür anun
Şehr içinde Sipîhr gibi bülend
Vardürür bir mekân-ı bîmanend

âsmân: Gökyüzü
ger: Eğer
niteki: Nitekim
kad: Boy
Fevka'l-had: Haddinden fazla
dehr: Dünya
ebyât: Evler
müzeyyen: Süslü
rûşen: Parlak
musannâ: Sanatlı
sakf: Çatı
eflâk: Gök
sipîhr: Gök
bîmanend: Benzersiz

Ayasofyâdur ana nâm-ı şerif
Olmaz ânun gibi mekâm-ı lâtif
Niteki şeyh-i pâk kutb-i zemân
Ayağınâ akar su gibi cihân
Halk-i âlem du'asınâ muhtâc
Kubbeden var başunda bir ulu tâc
Getürür ehl-i hâli ol suşâ
Benzer ol mürşid-i abâpuşâ
Evvel iki minâresi meselâ
Hadd-i zâtinde îki dest-i du'â
Hâsılı harmen-î du'âdur ol
Mezra'i tâ'at-ı Hudâdur ol
Sâlik-î Hakka mescid-i Aksâ
Fakir olana Kâ'bedür farazâ
Ne acebdür ki bâğ-ı cennet-vâr
Gülşen-î cennet oldu ol gûyâ

---

kutb-i zemân: Zaman ermişlerinin başı
mürşid-i abâpûş: Aba giyen (derviş) yol gösterici
dest: El
harmen: Harman
mezrâ'-i tâ'at-ı Hudâ: Tanrıya ibadet yeri
sâlik: Bir yolu benimseyen

Servlerden yeşil direkler ana
Anda kındîller yanar parpar
Saru lâleyle nerkise benzer
Mü'minin bâşı üzere destâr
Ak güllere benzer ol gülzâr
Kubbe-i a'zamı müdevverdür
Sadef-i âlem içre gevherdür
Hâlet-î zühd ile gelüb vecde
Hakka itmiş kemerleri secde
Anın içinde sanki ins ü melek
Durdu saf saf nemâza cümle direk
Vardur andâ nice nice somâki sütûn
Kıymetî oldu âğırı altûn
Kubbe-i çerh içinde bâhr-misâl
Ak mermerle îçi mâlâmâl
Mermerî mevcine bakınca hemân
Gark olur bahr-i hayrete insân

---

destâr: Sarık
kubbe-i a'zam: Büyük kubbe
hâlet-i zühd: Kaba sofuluk hali
ins: İnsan
kubbe-i çerh: Gökkubbe
bahr-misâl: Deniz gibi
mâlâmâl: Dopdolu
gark olmak: Batmak, boğulmak

Kalb-i mü'min gibî içî dışı pâk
Halka-î sâni çenber-î eflâk
Kürsiler anda arş-ı Mevlâdur
Minberi sidre-î mu'allâdur
Cum'a günü çıkar hatîb-i fasîh
Azm ider gülsitâna sanki Mesîh
Mahfili verdi ol makama şeref
Nice dürr-i yetîme oldu sadef
Mahfil üstünde hûb hâfızlar
Aşiyânında bülbüle benzer
Oluben Kâ'be-veş ibâdetgâh
Okunur âyet-i Kelâm-Ullâh
Kürsiler ol yanâ tutub yüzünü
Sıdk ile dinler anda Hak sözünü
Dâhi bu şehrin ey ül-il-ebsâr
Buna benzer hezâr câmi'i vâr
Kıssaı itmedüm derâz ü tavîl
Binde birîni eyledüm tafsîl

---

sidre-î mu'allâ: En yüksek makam (Ondan sonra Tanrı'ya erişilir)
fasih: Düzgün söz söyleyen
azm etmek: Yola çıkmak
mahfil: Toplanma yeri
dür: İnci
sıdk: Sadakat
ül-il-ebsâr: Görüp anlayanlar
hezâr: Bin
derâz: Uzun
tavîl: Uzun

BAKİ
(1526-1600)

GAZEL

Serv-i kametler ikî yanın alurlar yolun
Râh-i gülzâra döner yolları İstanbûlun
Ne aceb dâğların işler ise ey dil-i zâr
Çürümüş nerd-i mahabbetde bir ikî pûlun
Devr-i gamzende senin kimseye hançer çekmez
Boynuma alurum ey şûh-i dilârâ kolun
Kadd-i bâlâya göre şîve-i reftâr gerek
Ey sanavber bize arzitme ikende tûlun
Anlamaz dehr-i denî merdüm-i dânâ kadrin
Bâkiyâ minnetini çekmiyelim, her kulun

---

serv-i kamet: Uzun boylu
râh-i gülzâr: Gül bahçesi yolu
dil-i zâr: Ağlayan gönül
nerd: Tavla oyunu
şûh-i dilârâ: Gönlü süsleyen güzel
kadd-i bâlâ: Uzun boy
şîve-i reftâr: Salınarak yürüme
sanavber: Sevgilinin boyu
tûl: Uzunluk, boy uzunluğu
dehr: Dünya
denî: Alçak
merdüm: İnsan
dânâ: Bilgili

GAZEL

Dil-rübâlarla aceb kesreti var her yolun
Geçemez hûblarından gönül İstanbûl'un
Nicolur işler ise dâğların ey abdâl
Çürümüş râh-i mahabbetde bir iki pûlun
Dökülür katreleri âşıkı mehcûr ağlar
Yıldızı düşgün olur pâdişehim ma'zûlün
Bend-i fırkatde koma bendeni âzâd eyle
Öldürürsen de eğer kaçmaz efendi kûlun
Yoluna Bâki-i dilhaste revân eyler idî
Tuhfe-i cân-ı hakîr olsa eğer makbûlün

---

dilrübâ: Gönül alan, sevgili
kesret: Bolluk, çokluk
râh: Yol
mehcûr: Ayrılmış, uzakta kalmış
ma'zûl: Azledilmiş
bend-i fırkat: Ayrılık bağı
bende: Kul
dilhaste: Yaralı gönül
revan: Giden, yürüyen
tuhfe: Armağan
hakîr: Değersiz

BAHTÎ
(1590-1617)

GAZEL

Edirne şehri gibi gerçi şehr-î bî-bedel olmaz
Yine ammâ bu dünyâda Sitanbûl'a bedel olmaz
Eğerçî hûb olur gâyetle ayvâsı anın ammâ
Sitanbûl'un sulû şeftâlûsı gibî güzel olmaz
Anın berk-î çenârî zîr-i dest itdi Sitanbul'u
Kimesne dîmesün dünyâda kim el üzre el olmaz
Mahalsiz varmışuzdur dime ol şehre sakın ey dil
Zemânında irişdük hak budur böyle mahal olmaz
O şehr-i dil-güşânın vasfına dinmiş gazeller çok
Velî Bahtî senin nazmın gibi rengîn gazel olmaz

---

bî-bedel: Benzersiz, değeri ölçülemez
hûb: Güzel
berk-î çenâr: Çınar yaprağı
zîr-i dest: El altına almak
kimesne: Kimse
mahal: Yer
dil-güşa: Gönüle ferahlık veren, gönül açıcı
velî: Ama, fakat
rengîn: Renkli

ŞEYHÜLİSLAM YAHYA
(1552-1644)

GAZEL

Salınsun îd irişdî yine hûbânı Sitanbûlun
Yine ârâste olsun Karâmânı Sitanbûlun
Safâlar kesb idüb uşşâka olsun merhâbâ yer yer
Vefâ meydânınâ gelsün civânânı Sitanbûlun
Döner hurşîd-i âlemtâbına gerdûn-i gerdânın
Binüb dûlâba her bir mâh-ı tâbânı Sitanbûlun
Semend-i nâz ile yöğrük civanlar seyre çıksunlar
Pür olsun hûblarlâ Ât meydânî Sitanbûlun
Bu şi'rin hak budur Yahyâ ki gâyet bî-nazîr oldu
Pesend eylerse lâyık ehl-i irfânı Sitanbûlun

---

hûbân: Güzeller
ârâste: Donanmış, bezenmiş, süslenmiş
kesb: Kazanmak
uşşâk: Âşıklar
civânân: Gençler
hûrşîd: Güneş
âlemtâb: Âlemi aydınlatma
gerdûn-i gerdân: Dönen dünya
mâh-ı tâbân: Parlak ay (güzel)
semend: Güzel ve çevik at
civan: Genç
hûb: Güzel
bî-nazîr: Benzersiz
pesend: Beğenme
ehl-î irfan: Bilgili, anlayışlı kişiler

NABİ
(1642-1712)

HAYRİYYE'den

Der beyân-ı şeref-i İstanbul
Eymeh-i nûr-dih-i çerh-i ümîd
Peder-i pirün iden rûzını îd
İlm ile ma'rifete cây-i kabûl
Olmaz illâki meğer İstanbûl
Olmağa mîve-hor-ı bâğ-ı hüner
Olmağa şehr-i Sıtanbûl kadar
İtsün Istanbul'u Allah ma'mûr
Andadır cümle me'âlî-i umûr
Mevlid ü menşe-i ashâb-ı himem
Terbiyet-hâne-i esnâf-ı ümem
Ne kadar var ise ashâb-ı kemâl
Heb Sıtanbul'da bulur istikbâl
Her kemâl anda bulur mi'yârın
Her hüner anda görür mikdârın

---

cây: Yer
mîve-hor-ı bâğ-ı hüner: Hüner bağının meyvelerini yiyen; hünerli
me'âlî-i umûr: İşlerin yüceleri
mevlid ü menşe-i ashâb-ı himem: Çalışanların (büyük bir işle uğraşanların) köken ve doğum yeri
terbiyet-hâne-i esnâf-ı ümem: Müslümanların eğitim yeri
ashâb-ı kemâl: Ermiş insanlar
mi'yâr: Ölçüt

Andadur mertebe-î izz ü şeref
Gayri yerlerde bulur ömr telef
Heb revâcını bulur bî-teşvîş
Zâyi' olmaz hüner anda kem ü bîş
Bulunur câh ü menâsıb anda
Turuk u kat'-ı merâtib anda
Ne kadar âlemi devr itse sipihr
Bulmaz İstanbul'a benzer bir şehr
Hüsn ile görmek ile müstesnâ
Anı ağûşuna çekmiş deryâ
Ne kadar var ise aksâm-ı hüner
Heb Sıtanbul'da bulur revnak ü fer
Nakş ü tasvir ü hutût ü tezhîb
Heb Sıtanbul'da bulur zînet ü zîb

---

izz: Kutluluk
bî-teşvîş: Karışıksız, düzgün
kem ü bîş: Noksan ve fazla
câh: Makam, mevki
menâsıb: Payeler, rütbeler, dereceler
turuk-ı kat'-ı merâtib: Büyük rütbelere geçme yolu
sipihr: Gökyüzü, talih
hüsn: Güzellik
ağuş: Kucak
aksâm: Kısımlar
revnak: Parlaklık, güzellik
fer: Parlaklık, aydınlık
hutût: Hatlar
tezhib: Altınla süsleme, yaldızlama
zînet: Süs
zîb: Süs

Mâ-hasal cümle sınâ'ât ü hiref
Heb Sıtanbul'da bulur izz ü şeref
Dahi vardır nice envâ-ı hüner
Taşrada nâmını da bilmezler
Ne bilür hânedekin hâric-i dâr
Ne bilür lüccedekin ehl-i kenâr
Bî-kusûr anda müheyyâdır heb
Nağme vü mûsiki ve ehl-i tareb
Andadur ka'ide-î remy-i sihâm
Andadur seng-nişânî-i benâm
Gayri dursun nedir ol zevk u safâ
K'olasın tâir-i rûy-i deryâ
İttika eyleyesin bâline
Bakasın âyine-î sîmîne

---

sınâ'ât: Sanatlar
hiref: Sanatlar
hâric-i dâr: Evin dışındaki
lücce: Büyük deniz
ehl-i kenâr: Kıyıdaki
bî-kusûr: Kusursuz
müheyyâ: Hazır, âmâde
ehl-i tareb: Şenlik ehli
ka'ide-i remy-i sihâm: Ok atma kuralları
seng-nişânî-i benâm: Meşhur nişancılar
tâir-i rûy-i deryâ: Denizin üstünde uçan (kuş)
ittika: Sakınma, çekinme
bâl: Kanat
âyine-i sîmîn: Gümüş ayna

Olasın pâre-i bâd ile vezân
İdesin bir nice şehri seyrân
Olub âsûde-rev-î dûş-i hevâ
Gezesin âlemi bî-minnet-i pâ
Biri bîrîne olub âyine-vâr
Eylemiş cümleyi yem zîb-i kenâr
Binesin tahta Süleymân-âsâ
Ola hükmünde hevâ vü deryâ
Olmuş üstünde kayık vakf-ı şitâb
Bâdbândan kanad açmış mürgâb
Hüsn-i sûrîsine gâyet yokdur
Anı medh itmeğe hâcet yokdur
Ayasofîyye hod u'cûbe-i dehr
Kubbesî sâmin-i ecrâm-ı sipîhr

---

pâre-i bâd: Rüzgâr parçası
vezân: Uçmak
âsûde-rev-i dûş-i hevâ: Heves düşüyle rahat giden
bî-minnet: Minnetsiz
pâ: Ayak
âyine-vâr: Aynalı
vakf-ı şitâb: Hızını kesme
bâdbân: Yelken
mürgâb: Su kuşu
hüsn-i sûrî: Görünüşteki güzellik
hod: Kendi
ucûbe-i dehr: Dünya acayipliği
sâmin-i ecrâm-ı sipihr: Göğün sekizinci katındaki yıldızlar

Görmedik mislini bir milketde
Ola bu neş'e meğer cennetde
Pâye-î taht-ı Salâtîn-i cihân
Hânedangâh-i mülûk-î devrân
Südde-i Saltanat-ı Osmânî
Sürre-i memleket-i Hâkânî
Olur ol hıtta-i canbahşâde
Ne murâd eyler isen âmâde
Her ne şey hâtıra eylerse hutûr
Anda a'lâsının a'lâsı olur
Bey ü pâşâ vü efendî çelebî
Andadur cümlesinin müntehabî
Askerî vü ulemâ vü sipehi
Andadur cümlesinin pâdişehi
Âlemin anda olur müşkili hal
İrişür her neye sa'y eylesen el

---

milket: Ülke
salâtîn: Sultanlar
südde: Eşik, kapı
sürre: Göbek
hıtta: Yer, bölge, ülke
hutûr: Akla gelme
müntehab: Seçilmiş, seçkin
sipeh: Asker
hal: Çözme
sa'y: Çalışma

Kesretinden bulamaz hâtır râh
Anda âmâde olan hâtır-hâh
Olmasaydı maraz-ı gûnâgûn
Âh illâ o mübarek tâ'ûn
Kim çıkardı o behişt-âsâdan
Böyle ma'mûre-i gam-fersâdan
İ'tidâl olsa hevâsında eğer
Gayri büldâna kim eylerdi nazar
Her kimün kim ola bünyâdı kavî
Yapmasun gayri vilâyetde evî
Ana mânend olamaz şehr ü diyâr
Olmaz anun gibi bir câ-yi karâr
Andadur mâ-hasal-i kadr-i hüner
Taşralarda kim okur kim dinler
Akçadır taşranın ancak hünerî
Hakk olunmuş hünerin sanki yerî

---

kesret: Bolluk, çokluk
râh: Yol
hâtır-hâh: Hatırlı
maraz-ı gûnâgûn: Çeşit çeşit hastalık
behişt-âsâ: Cennet gibi
ma'mûre-i gam-fersâ: Gam bırakmayan bayındır yer
bûldân: Şehirler
bünyâd: Temel, bina, yapı
kavî: Sağlam
manend: Benzer, eş
câ: Karar
mâ-hasal-i kadr-i hüner: Hünerin kadrinin sonuçları

Taşrada eylemeğe kesb-i gınâ
Ya ticâret ya zirâ'at ya ribâ
Kalmamış şimdi hele zerre kadar
Taşra yirlerde ma'ârifden eser
Oldı erbâb-ı ma'ârif nâyâb
Düşdi peygûle-i nisyâna kitâb
Şi'ri inşâyı sanurlar nefrîn
Fârisî lafzı ise çerb ü şîrîn
Arabî var o dâ mânende-i berf
Bî-esâs ol dahi ne nahv ü ne sarf
Neye yârar var iken pâre vü mâl
Dâniş ü ma'rifet ü ilm ü kemâl
Nahvet ü ucb ile mest olmuşlar
Cümlesi pâye-perest olmuşlar

---

kesb-i gınâ: Zenginlik elde etme
ribâ: Faiz
nâyâb: Bulunmaz, benzeri olmaz
peygûle-i nisyân: Unutulma köşesi
nefrîn: İlenç
çerb: Uygun
manend-i berf: Kara benzer
sarf ve nahv: Dilbilgisi
dâniş: Bilgi
nahvet ü ucb: Kibir, kendini beğenmişlik
pâye-perest: Rütbe düşkünü

Ne fezâil ne ma'ârif ne ulûm
Oldılar rîşe-zen-i âb-ı rüsûm
Viremez dağdağa-î ızz ü melâl
Bir nefes ruhsat-ı tahsîl-i kemâl
Nice secde ider ol Allâh'a
Belki noksan gele ızz ü câha
Eylemiş ilm-i hudâvend-i Kerîm
Taşralardan hele hikmetle adîm
Yohsa itmezler idi halka nazar
İlm ü irfanları olsaydı eğer
Kimse zapt eyleyemezdi mutlak
Cehl zencîrine bend itmese Hak
Taht-ı devletde olur gerçi kibâr
Taşradâ halkın işi istikbâr
İstemez kibri ricâl-i devlet
Bu fürû-mâyeler ile nahvet

---

fezâil: Erdemler
oldılar rîşe-zen-i âb-ı rüsûm: Tahsildaratlarına saçak salar (yaltaklanır) oldular
adîm: Yok olan
istikbâr: Kendini büyük görme
ricâl-i devlet: Devlet adamları
fürû-mâye: Bayağı, geri ruhlu

Hem satarlar bu güruh-ı mekrûh
Devlete nisbet ile şân ü şükûh
Yine mi'yarlarını bilmezler
Hadd ü mikdarlarını bilmezler
Nolduğun halkı kenarın elhak
Gören İstanbul'u anlar ancak
Olur oldukda kemîn meclise hasr
Geçinen taşrada allâme-i asr
Mütefennin görünen sersem olur
Mütekellim geçinen ebkem olur
Olmaz ednâlarınun bezmine râh
Taşra yirlerde satan izzet ü câh
Olamaz nâ'il-i bûs-i dâmân
Geçinen taşrada sâhib-unvân

---

mekrûh: İğrenç
şükûh: Görkem
kemîn: Pusu
allâme-i asr: Zamanın en bilgilisi
mütefennin: Bilgili, fen âlimi
mütekellim: Konuşan
ebkem: Dilsiz
ednâ: En aşağı
nâ'il-i bûs-i dâmân: Eteği öpmeye erişmiş
sâhib-unvân: Unvan sahibi

Taşrada câyı olan sadr-ı celâl
Girmez anda eline saff-ı ni'âl
Gösteren taşrada çîn-i ebrû
Anda derbanları eyler tek ü pû
Ana bir şehr olur mı tanzîr
Teb'a ola mı metbû' nazîr
Lîk andan küçücek şehr-i Haleb
Yokdur âsâyişe andan enseb
Hak budur âb-ı ruy-î büldandur
Hayli ma'mûre-i âlişândur
Maksad-î Hind ü Fireng ü Mâçîn
Bender-î mu'teber-î rûy-i zemîn
Bulunur emti'a-î gûnâgûn
Ni'met-i mâl ü menâl-i efzûn
Bâhusus âb ü hevâsı dilkeş
Sâhe-i nehr ü binâsı dilkeş

---

sadr-ı celâl: Büyük devlet adamı
saff-ı ni'âl: Meclisin en aşağı yeri
çîn-i ebrî: Kaş çatıklığı
tek ü pû: Öteye beriye koşuşmalar
tanzîr: Benzetme, benzetilme
metbû': Bağlı olunan
nazîr: Benzer, eş
lîk: Fakat
enseb: Çok uygun, en yerinde
bender: Ticaret yeri
bâhusus: Özellikle
menâl-i efzûn: Çok şeye sahip olma
dilkeş: Gönül çekici

NEDİM
(1681?-1730)

KASİDE

(Der vasf-ı İstanbul ve sitâyiş-i Sadrazam İbrahim Paşa)

Bu şehr-i Sıtanbûl ki bîmisl ü behâdır
Bir sengine yekpâre Acem mülkü fedâdır
Bir gevher-i yekpâre iki bahr arasında
Hurşîd-i cihantâb ile tartılsa sezâdır
Bir kân-ı ni'amdır ki anın gevheri ikbâl
Bir bâğ-ı iremdir ki gülü izz ü ulâdır
Altında mı üstünde midir Cennet-i a'lâ
Elhak bu ne hâlet bu ne hoş âb ü hevâdır

---

bîmisl ü behâ: Benzersiz ve değer biçilemez
gevher: İnci, elmas, cevher
hurşîd-i cihantâb: Cihanı aydınlatan güneş
sezâ: Uygun, yaraşır
kân: Kaynak
ni'am: Nimetler
bâğ-ı İrem: Âd kavmi hükümdârlarından Şeddâd tarafından Tanrılık iddiasıyla yaptırdığı Cennet gibi olan bahçe
izz ü ulâ: Yücelik, üstünlük
elhak: Doğrusu
âb ü hevâ: Su ve hava

Her bahçesî bir çemenistân-ı letâfet
Her gûşesi bir meclis-i pür-feyz ü safâdır
İnsâf değildir anı dünyâya değişmek
Gülzârların cennete teşbîh hatâdır
Herkes irişür anda murâdına anınçün
Dergâhları melce'-i erbâb-ı recâdır
Kâlâ-yi maârif'satılur sûklarında
Bâzâr-ı hüner ma'den-i ilm ü ulemâdır
Câmi'lerinin her biri bir kûhl-i tecellî
Ebrû-yı melek andaki mihrâb-ı duâdır
Mescidlerinin her biri bir lücce-i envâr
Kandîllerî meh gibi lebrîz-i ziyâdır

çemenistan: Bahçe
gûşe: Köşe
meclis-i pür-feyz ü safâ: Bolluk ve rahatlık meclisi
gülzârların: Gül bahçeletinin
teşbih: Benzetme
melce: Sığınma yeri
erbâb-ı recâ: Ricacılar, isteyenler, umanlar
kâlâ: Kumaş, ustalık kâlâ-yı maârif: Bilgi ustalığı
sûk: Çarşı
bâzâr: Pazar
ulemâ: Âlimler
kûhl: Göze çekilen sürme
tecelli: Görünme. Tanrının kudret ve sırrının eşyalarda eserinin görünmesi
ebrû: Kaş
lücce: Engin deniz
envâr: Nurlar

Ser-çeşmelerî olmada insâna revân-bahş
Germâbeleri cânâ safâ cisme şifâdır
Hep halkının etvârı pesendîde vü makbûl
Derler ki biraz dilberi bî-mihr ü vefâdır
Şimdî yapılan âlem-i nev-resm ü safânın
Evsâfı hele başka kitâb olsa revâdır
Nâmı gibi olmuştur o hem sâ'd hem âbâd
İstanbul'a sermâye-i fahr olsa revâdır
Kühsârları bâğları kasrları hep
Gûyâ ki bütün şevk ü tarab zevk û safâdır
İstanbul'un evsâfını mümkin mi beyan hîç
Maksûd heman Sadr-i keremkâra senâdır

---

ser-çeşme: Çeşme başı
revan-bahş: Canlandırıcı, can bağışlayıcı
germâbe: Sıcak su hamamı
etvâr: Tavırlar
pesendîde: Beğenilen, seçilen
bî-mihr ü vefâ: Şefkatsiz, vefasız
evsaf: Nitelikler
sermâye-i fahr: Övünme sermayesi
kühsâr: Dağ tepesi
tarab: Eğlence
maksûd: Amaç
keremkâr: Kerem sahibi, cömert
senâ: Övgü

FENNİ
(? - 745)

SEVÂHİLNÂME'den

Galata
Hep galat sözle geçürdî gününü âşık-ı zâr
Galatâ seyrine gitmiş meğer ağyâr ile yâr

Mumhâne
Kesret-î keyfile dün gice fîtili almış
Der-i Mumhânede varmış seheri mumlanmış

Tobhâne
Hele sekdirme sühanlerle bugün tavr-i garib
Falye virmiş gibi Tobhânede yâr ile rakîb

Salıpazarı
Bağlanub kalmış iken zülf-i siyehkârındâ
Savdı başdan beni âhir Salıpâzârındâ

---

galat: Yanlış
âşık-ı zâr: İnleyen, sızlayan âşık
ağyâr: Yabancılar, düşmanlar
kesret: Bolluk, çokluk
der: Kapı
sühan: Söz

Fındıklı

Tutsa uşşâk mahaldir kırılur gibi taraf
Buldu ol gözleri bâdâm ile Fındıklı şeref

Kabataş

Seng-dil âfeti nerm eylemese mil her ân
Hiç tehî mi dayanurdu Kabatâş'a rindân

Dolmabağçe

Kalmadı kimsede hiç nân alacak bir akçe
Serv-kadler ile pür olalı Dolmabağçe

Beşiktaş

Tıfl iken sanâ hırâm-ı bedi öğretdiğiçün
Dilerim Hazreti Hakdan anî kim o beşik tâş olsun

Ortaköy

Oldu dil olmuş iken kayd-i cihandan reste
Ortaköy'de yine bir mûy-miyâne beste

---

seng-dil: Taşkalpli
nerm: Yumuşak
tehî: Boş
nân: Ekmek
serv-kad: Selvi boylu güzel
tıfl: Küçük
hırâm-ı bedi: Güzel yürüme
reste: Kurutulmuş
mûy-miyân: İnce belli

Kuruçeşme

Eylemekden o mehin şahs-ı firâkile savaş
Gözlerimde kuru çeşme gibi hiç kalmadı yaş

Arnavudköyü

Takılur ardına âl ile rakîb-i nâpâk
Arnabud karyesine gitmiş o şûh-i dellâk

Yârelî bir güzelin aşkı ile dîde-i ter
Arnabudköyü akıntısı gibi durmaz akar

Hasan Kalfa

Hû çeker rûh-i Hasan Kalfa nevâ-yî meste
Pîşgâhında okundukça Hüseynî beste

Bebek

Oldu muhtâc gönül tıfl-ı civân-ı gayre
Gitmeyince Bebek'e merdüm-i dîdem seyre

---

meh: Ay, ay yüzlü güzel
firâk: Ayrılık
rakîb-i nâpâk: Pis rakip
dellâk: Tellak
karye: Köy
dîde-i ter: Yaşlı gözlü
nevâ: Ses, ahenk, makam
pîşgâh: Ön

Kayalar
Fiske taşıla eğer ürker ise gülşenden
Bülbül-e tâze Kayalar kadar olmaz mesken

Hisar
Yârı ağyâr ideyim diyü çü zevrakde kenar
Topa tutulmuşa döndürdü ehâli-i Hisar

Şeytan-akıntısı
Eşk-i ağyâr der-î meykedede oldu revân
Düştü Şeytân'ın akındısına gûyâ rindân

Baltalimanı
Gel seninle bulalım saklanacak mahfi mekân
Baltalîmânı bugün dalgalık ey serv-i revân

Mirgûn
Bizi beylik gam ile itdi felek şivende
Mirgûn'e varalım zevk idelim gülşende

---

gülşen: Gül bahçesi
zevrak: Kayık
eşk: Gözyaşı
der-î meykede: Meyhane kapısı
revân: Akma
mahfi: Gizli
serv-i revân: Salınarak yürüyen
Mirgûn: Emirgân
şivende: İnleyen

İstinye

Rüzgârın siteminden oluruz âzâde
İçse İstinye'de dildâr bizimle bâde

Yeniköy

Gelicek yâda dilin doğrusu derdin yeniler
Tâzeler ile Yeniköy'deki eski demler

Tarabya

Yâr unutdursa nolâ pîr-i mugânâ devrî
O sanem ile olan mahfi Tarabya seyrî

Kefeli

Zâhidâ gezme sokaklarda tehî sine sine
Çamurun çünkü kuru git Kefeli karyesine

Büyükdere

Gözümün yaşına rahm itmediğiçün yârân
Bir Büyük dere gibi itmede her dem cereyân

---

dildâr: Sevgili
demi: Zaman
pîr-i mugân: Meyhaneci
sanemi: Put, güzel
tehî: Boş
rahm etmek: Acımak
yârân: Dostlar

Sarıyer

Teb-i aşkile tenim olsa dahî zâr ü nizâr
Yine itmez dil-i biçâreye rahm ol sarı yâr

Rumilihasnı

Kalmadî görmediğin seyre seza cây-i safâ
Rûmili hasnına var seyri temâm it cânâ

Karataş

Oldu rindâne dümen suyu il vâki' kay
Karatâş altına mî gitdi aceb zevrak-ı mey

Fener

Meyl idüb şem'-i izârî içün ol sîmbere
Düşdü pervâne-i dil şimdi fenerden fenere

---

teb-i aşk: Aşk ateşi
zâr ü nizâr: Ağlayan ve zayıf düşmüş
cây: Yer
kay: Kusma
zevrak: kayık
Zevrak-ı mey: İçki şişesi
şem'-i izâr: Yüz ışığı
sîmber: Gümüş göğüslü

Soğuksu

Oldu germiyyetin ol şûh ile zâhid çü hevâ
Bu bürûdetle soğuk su sana cây olsa sezâ

Kavak

Ah çeküp kâmeti sevdâsı ile cânânın
Şimdi bâşında kavak yeli eser yârânın

Umuryeri

Ayş ü nûş eyle de terk it azıcık paf pûfu
Sadr-ı meyhâne Umur yeri değildir sûfî

Değirmenlik

Kendime yâr mı buldum diyerek şenlikde
Döğünür âşık-ı şûrîde değirmenlikde

İskele-i Hünkâr

Def'-i gam itmeğe ey şûh ararsın çâre
Var mülûkâne yanaş İskele-î Hünkâre

Yalıköyü

Hüsnde öğdül alub dâ bulalım diyü kemâl
Yalı köyünde koşuş itmede her dem etfâl

---

germiiyyet: Sıcaklık
bürûdet: Soğukluk
ayş u nûş: Yiyip içme
şûride: Çılgın
etfal: Çocuklar

Beykoz

Bir çetin kâre sataşdırdı bizî devr-i zemân
Oldu, Beykozlu bir âfet ile çeşmim giryân

Sultâniye

Aramam debdebe vü gayret-i akranîye
Saltanatdır bana ol Şâh ola Sultâniye

İncirköyü

Çekdiler sîneye İncirli'de bint-ül-İnebî
Darısı bâşına ey sürmeli zendost Çelebî

Paşabağçesi

Sav yanından bugün ey şûh aman ağyârı
Gel Paşabağçesine zevk idelim Hünkârı

Çubuklu

Çûb-i gam kor mu idi dilde safâ-yî hâtır
Olmasa zevk-i nihânîye Çubuklû hâzır

---

kâr: İş
çeşm: Göz
giryân: Ağlayan
bint-ül-İneb: Üzümün kızı, şarap
zendost: Kadın düşkünü
çûb: Çöp
zevk-i nihânî: Gizli zevk

Kanlıca

Açdı tiğ-î sitemîle ciğerimde yâre
Kanlıcalî yine bir gamzeleri hunhâre

Körfez

İzn-i 'amdır diyû gitme meleğim değme yere
Zurefâ Körfezi bahş eyledi zenpârelere

Anadolu Hisarı

Ne revâ seyr-i Hisâr'dâ ola yârım mahzun
Sâkiyâ bana yarımca virüb ana dolu sun

Göksu

Mest kanzil güç ile irdi gönül maksûde
Bir siyeh-çerdeye mâil olalım Göksu'de

Küçüksu

Firkatinle şu kadar giryeler itdim cânâ
Bir küçük sû görünür eşkime nisbet deryâ

---

tiğ: Ok
hunhâr: Kan dökücü
izn-i am: Genel izin
zurefâ: Zarifler, sevici kadınlar
zenpâre: Zampara
revâ: Yaraşır, uygun
kanzil: Sarhoş
siyeh-çerde: Kara yağız
firkat: Ayrılık
girye: Ağlama, gözyaşı
eşk: Gözyaşı

Kandilli
Bağrımın yâğını eritdi belî atvârî
Hele Kandilli'de bir câm ile yakdım yârî

Vaniköyü
Abi zîraki o sayru olana dermandır
Kâdı zâdeliye Vaniköyü pek çisbândır

Kuleli
Leb-i deryâdaki âyuya mı oldu meftûn
Kuleli bağçeye hâr tab-ı râkîbin efzûn

Çengelköyü
İşte buldum sana sallanmağa bir özge mahal
Sözümü dinle rakîbâ yalnız Çengel'e gel

Beylerbeyi
Hased ol rinde ki mey nûş ide kana kana
O şeh-i hüsn ile Beylerbeyi de mirâne

---

câm: Kadeh
çisbân: Layık
leb: Dudak
leb-i deryâ: Deniz kenarı
meftûn: Tutkun
hâr: Diken
tab': Huy
efzûn: Çok, fazla
nûş: İçme
mirâne: Beylere yakışır

İstavroz

Gıbta ol şahsa olur irdiği dem nevrûze
Gide cânân ile zevk itmeğe İstavroz'e

Kuzguncuk

Sandılar duht-i reze geldi 'arabalar da yanuk
Suhtegân zümresine câ olalı Kuzguncuk

Öküz Limanı

Ko sığırlar gibi yatsun uyusun pinhânî
Oldu aşyâre makar çünkü Öküz lîmânî

Üsküdar

Kâ'be toprâğı diyû olsa bile nâm âver
Üsküdar'dan dahi yeğdir bana rûy-i dilber

Şemsi Paşa

Şemsi nâmında bir âfet mi zuhûr itdi 'aceb
Şemşi Pâşâ'yi mekân eylediler yâran heb

---

duht-i rez: Üzüm kızı, şarap
suhtegân: Softalar, yanmışlar
câ: Yer
pinhânî: Gizlice
nâm-âver: Nam salmış
rûy-i dilber: Sevgilinin yüzü

Şeref Âbâd

Bir şerîfin nigeh-î lûtfi ile dünyâde
Kasr-î dil aynı ile döndü Şeref Âbâde

Ayazma

Bakarak ruhlerine eşk-i rakibin akmış
Sandılar bağçe-i hüsn içre Ayazma çıkmış

Salacak

Vuslatın gördü kıyâs eyleme ey dil elyak
Havfi oldur seni ferdâlara yârın Salacak

Kız Kulesi

Kasdın âlemde teferrüc ise ger bir derece
Duhter-i rez Kız Kulesine bul ferece

Kavakbağçesi

Kâmeti fikr ü hayâl-î ruh-i âl île yine
Deşt-i dil ayni ile döndü Kavakbağçesine

---

nigeh: Bakış
ruh: Yüz, yanak
vuslat: Kavuşma
elyak: En layığı, en uygunu
havfi: Korku
ferdâ: Yarın
teferrüc: Gezinti
deşt: Ova

Haydar Paşa

Düldül-î nâza süvâr olsa o şûh-î yektâ
Atı oynâğı olur sâhâ-i Haydar Pâşâ

Kadıköyü

Ey gönül boşlama da'vânı heman gamle soruş
Kadıköyünde ayak nâ'ibinin pâyine düş

Fenerbağçe

Fikr-i ruhsârı ile yandı tenim bilmez mi
Aceb ol mâh Fenerbahçesine gelmez mi

Adalar

Gâlibâ Fenni temâm eyleyecekdir zevki
Adalar seyrine düşmüş o perînin şevki

Düldül: Hz. Ali'nin atı
süvâr: Binen, binici
yektâ: Tek, biricik
ayak nâ'ibi: Eskiden inzibat işlerine bakan ve esnafı denetleyen memur
pây: Ayak
ruhsâr: Yanak
mâh: Ay

ESRAR DEDE
(1747?-1796)

GAZEL

Dildâr idicek va'deyi yâhû-yi Sıtanbûl
Teng oldu yine başıma her sûy-ı Sıtanbûl
Yarin kademi basdığı yer olmasa anda
Bir dâhi harâm idi bana bûy-i Sıtanbûl
Her semtine baksam görünür âteş-i hicrân
Dûzah bana her kûçe vü her kûy-i Sıtanbûl
Bir âh idene bin gez ider hayf selâmet
Âşık-küş olur nâsıh-ı bed-gû-yı Sıtanbûl
Gelmez mi aceb ol gül-i handan dahi Esrâr
Gülmez mi bugünlerde yine rûy-i Sıtanbûl

---

dildâr: Sevgili
yâhû: "Allahaısmarladık" anlamına kullanılır
teng: Dar
sûy: Yan, taraf
kadem: Ayak
bûy: Koku
dûzah: Cehennem
kûy: Yer
hayf: Yazık
âşık-küş: Âşık öldürücü
nâsıh-ı bed-gû: Kötü söz söyleyen öğütçü
rûy: Yüz

SÜRURÎ
(1752-1814)

GAZEL

Seyr idin dilber-i nâzük-terin İslâmbûlun
Oturan anlar imiş zîverin İslâmbûlun
Zînetin mî idelim şimdi sanâ vasf ü beyân
Yohsa hûbân-ı perî-peykerin İslâmbûlun
Bazı kâfir ki olur münkir-i gılmân-ı cinân
Görse imânâ gelür dilberin İslâmbûlun
Dilberî var ki anın vaslına kıymet olmaz
Cem' kılsan hemen sîm ü zerin İslâmbûlun
Ekser mâlik olan kimse nısâb-ı hünere
Kâ'be-veş kıldı ziyâret derin İslâmbûlun
Dergeh-i Behcet Efendîye Sürurî yürü vâr
Tuhfe it medh-i neşât-âverin İslâmbûlun

---

nazük-ter: Çok nazik
zîver: Süs
zînet: Süs
hûbân: Güzeller
perî-peyker: Peri yüzlü
münkir: İnkâr eden
gılmân-ı cinân: Cennette hizmet gören erler
sîm ü zer: Gümüş ve altın
nısâb-ı hüner: Hünerin aslı
Ka'be-veş: Kâbe gibi
tuhfe: Hediye
medh-i neşât-âver: neşe saçan övgü

GAZEL

Virüb revnak anâ gılmân-sıfat hûbân-ı İslâmbûl·
Misal-î kasr-ı cennetdir bülend eyvân-ı İslâmbûl
Sürûşan-ı beyt-i ma'mûru tavaf eyler sanur âdem
Ki devr eyler yayan kimki ider cevlân-ı İslâmbul
Ekalîm-i cihanda memleketler pâdişâhîdir
Olur hem mülke anınçün revân fermân-ı İslâmbûl
Hamûşândır behâr olmazsa mürgân-ı çemen ammâ
Nevâ pervâzdır her dem sühângûyân-ı İslâmbûl
Sürurîden selâm olsun vatandâ olan ahbâbâ
Unutdurdu sılâ fikrin ana yârân-ı İslâmbûl

---

gılmân-sıfat: Cennette hizmet gören erler
hûbân: Güzeller
bülend: Yüce, yüksek, büyük
eyvân: Köşk
sürûşan-ı beyt-i ma'mûr: Cennetteki bir köşkün melekleri
cevlan: Dolaşma
ekâlim-i cihan: Dünyadaki iklimle
revân: Gitme
hamûşân: Suskunlar
mürgân-ı çemen: Çimen kuşları
nevâ-pervâz: Güzel şarkılar söyleyen
sühângûyân: Güzel sözler söyleyenler

ŞEREF HANIM
(1809-1861)

Kıta

Genc-i uşşâka safâ Istanbûl
Cem'-i irfân ü vefâ Istanbûl
Olmasâ muztarib-ül-hâl Şeref
Sadr-i büldân-ı cefâ Istanbûl

Kıta

Gencîne-i irfân olan İslambûl
Mahbûbe-i büldân olan İslambûl
Müştâk senî görmeğe gayetle Şeref
Ey mecmâ'-i yârân olan İslambûl

---

genc-i uşşâk: Âşıklar hazinesi
cem'-i irfân ü vefâ: Bilgi ve vefa topluluğu
sadr-i büldân-ı cefâ: Cefa beldelerinin kalbi
gencîne: Hazine
mahbûbe: Sevgili
müştâk: Arzulu
mecmâ-i yârân: Dostların kavuşma, toplanma yeri

ZİYA PAŞA
(1825-1880)

KASİDE

Çırağan Sahilsaray-ı Humayununa

Sıtanbul şehri reşk-endâz-ı heft-iklîm-i devrandır
İkî bahre ikî iklîme zîrâ pertev-efşandır
Temâm-ı Isfahân olmaz Sıtanbul şehrinin nısfî
Eğerçî cümle-i nısf-î cihan vasf-ı Sıfâhandır
Ne şekl-i dil-güşâ kim şeklini tavsir iden hâtır
Ne rütbe mübtelâ-yî hüsn ü endûh olsa şâdandır
Ya bir şûh-î dilârâdır ki her lâhzâ temâşâsı
Hayat-efzâ-yı cân-ı âşık-î şûrîde sâmandır
Değildir cedvel-î deryâ olan cârî Boğazlardan
O şûhü görmeğe gûyâ ki deryâlar şıtabandır
Değil cedvel ya bir tavk-î zümürrüd-fâm-ı dilcûdur
Ki ol şûh-ı cihânın gerdeninde mevce-rîzandır

---

reşk-endâz-ı heft-iklîm-i devran: Dünyanın yedi iklimine gıpta ettiren
pertev-efşan: Işık saçan
nısf: Yarım
dil-güşâ: Gönül açıcı
hüsn: Güzellik
endûh: Gam, tasa
şâdan: Neşeli
şûh-ı dilârâ: Gönlü süsleyen güzel
hayat-efzâ-yı cân-ı âşık-î şûrîde: Tutkun âşığın canına hayat saçan
sâman: Zenginlik
cedvel: Kanal, boğaz
tavk-î zümürrüd-fâm-ı dilcû: Gönül alıcı zümrüt renkli halkla, gerdanlık
mevce-rizân: Dalga döken

Değil cedvel ya bir mir'ât-ı sim-âb-ı mutalsamdır
Safâsından anâ her kim nazar eylerse hayrandır
Ne cedveldir ne mir'at-ı mutalsamdır hakîkatde
Bu hâsiyyet bu cây-î dilnişîne lutf-ı Yezdandır
Hevâsı ruh-bahşâ hâki reşk-î ravza-î Rıdvân
Şerâbı âb-ı hayvan dilberî gâyetle fettandır
Fusûl-î erba'â arzında tertîb üzre cârîdir
Husûsile behârı matla'ı mahsûse şâyandır
Behâr irdikde âlem başka sûretde nümâyandır
Yeşillenmiş çemen güller açılmış gonce handandır
Vezân oldukca canlar bahş ider cânâ nesim-î subh
Eğerçi sünbülün bundan biraz hâlî perîşandır
Çekerler gizlî gizlî âhlar uşşâk-ı âvâre
Gezerler dilrübâlar elele bir özge seyrandır
Nolâ bilmezse sûfî devr-i sahbâdâ ne âlem var
Bu âlem başka âlemdir bu devrân başka devrândır

---

mir'ât-ı sim-âb-ı mutalsam: Tılsımlı gümüş renkli suyun aynası
hâsiyyet: Bir şeye özgü kuvvet, tesir
cây-i dilnişîn: Hoşa giden yer
lutf-ı Yezdan: Tanrı'nın lutfu
ruh-bahşâ: Ruh bahşeden
hâk: Toprak
reşk-i ravza-î Rıdvân: Cenneti kıskandıran
âb-ı hayvan: Hayat suyu
fusûl-i erba'â: Dört mevsim
şâyan: Yaraşır
nümâyan: Görünür
handan: Gülen
vezân: Esici, esen
nesim-î subh: Sabah rüzgârı
sahba: kadeh

Aceb her nağmesinde dem çeker bunda safâsından
Eğerçî bülbülün mu'tâdı sâir yerde efgândır
İki canibde rengin kâhlar kâşâneler yer yer
İki sâhil serâpâ bâğ ü bûstân ü gülistandır
Hele şevketserây-î dilkeş ü kasr-î hümâyunlâr
Ki andan her biri reşk-î kusur-ı bağ-ı rıdvandır
Husûsile o nev devletserây-î Pâdişâhî kim
Beşiktaş sâhilinden berk urur ismi Çırâğân'dır
Derûnunda saâdet mekremet iclâl hizmetkâr
Kapusundâ fütûh-i nusret-ü ikbâl derbandır
Kalemkâr-î hayâl idrâk-i resminde serâsîme
Sinimmâr-î hıred tarh-ı dilârasında hayrandır

---

efgân: Sızlama, inleme
kâh: Köşk
kâşâne: Köşk
serâpâ: Baştan ayağa
cânib: Yön
bağ-ı Rıdvan: Cennet
nev: Yeni
berk: Şimşek
derûn: İç
mekremet: Saygı
iclâl: Ululuk
fütûh: Fetihler
nusret: Başarı
derban: Kapıcı
serâsîm: Sersemler
Sinimmâr: Havernak sarayını yapan mimar. Benzerini yapmasın diye öldürüldü
hured: Akıl
tarh: Kuruluş, yapı

Revâ olmaz eğer teşbîh idilse beyt-i ma'mûrâ
Bunun hüsnü ayân zirâ anın âsârı pinhândır
Aceb bir tılsım-î şevk ü ferahdır resm-î zîbâsı
Civarında hevâ-yî gussa bin fersah girizandır
Bu resmî tarh iden mi'mar-i tab'-ı Pâdişâhidir
Bu ma'nâcâ ana sun'-i beşerdir dinse bühtandır
(...)

---

beyt-i ma'mûr: Cennetin yedinci katında bir köşk
ayân: Ortada, görünür
âsâr: Eserler
pinhân: Gizli
zîbâ: Süslü
gussa: Keder
girizan: Kaçan, kaçıcı, kaçmış
sun'-i beşer: İnsan tarafından yapılan
bühtan: Yalan

EŞREF
(1819-1894)

GAZEL

Gönülde ârzûdur vuslat-î heyhât-ı Istanbûl
Bir âteşdir ciğerde hasret-î mâfât-ı Istanbûl
Tüter gûyâ gözümde tûtiyâdır hâk-i müşkînî
Girândır kadr-i dürden kıymet-î zerrât-ı Istanbûl
Hilâfet âsmânıdır sadâret âstânıdır
Meziyyetce nice şâhid ider isbat-ı Istanbûl
Şinâs-ı bezm-i ünsâüns vasf-i ülfet-i sahrâ
Muvâfıkdır mizâcâ mevsim ü evkat-ı Istanbûl

---

vuslat: Kavuşma
mâfât: Kaybedilen şey
tûtiyâ: Sürme, tutya
hâk-i müşkîn: Mis kokulu toprak
girân: Ağır, pahalı
kadr-i dür: İncinin değeri
zerrât: Zerreler, taşlar, topraklar
âsmân: Gök
âsân: Eşik
şinâs-ı bezm-i ünsâüns: Çok alışkınların sofrasını tanıyan
muvâfık: Uygun

Mülûkâne mahaldir mecmâ'-ı bahreyndir Eşref
N'olâ ayn-î sıfât-ı Cennet olsâ zât-i Istanbûl
Şikâyet baht-i serkeşden hikâyet Niş'dendir hep
Medet ey rûh-i âlem revnak-ı dârât-i Istanbûl
Reşîd-î nev'-i Âdem Mustâfa Pâşâ-yi efhamsin
Der-î lutfunda hâsıldır bütün hâcât-i Istanbûl
Revâ kıl hâcetim tâ kim varub ol şehr-i irfânâ
Zemîn-i şa'iriyyetde idem iskât-ı Istanbûl
Ümid oldur ki hakkımdâ zuhûr-i iltifâtınlâ
Medâr-ı sûret-i ikbâl olur mir'ât-ı Istanbûl

---

mülûkâne: Padişahlara uygun
mecmâ'-ı bahreyn: İki denizin kavuşma yeri
ayn-î sıfât-ı Cennet: Cennetin sıfatlarının aynısı
zât-i Istanbul: İstanbul'un kendisi
baht-i serkeş: İnatçı talih
revnak-ı dârât-i İstanbul: İstanbul'un debdebesinin süsleri
efham: Çok ulu
der: Kapı
hâcât: Hacetler
iskât: Susturma
zuhûr: Ortaya çıkma
mir'ât: Ayna

TEVFİK FİKRET
(1867-1915)

SİS

Sarmış yine âfâkını bir dûd-i muannid,
bir zulmet-i beyzâ ki peyâpey mütezâyid.
Tazyîkının altında silinmiş gibi eşbâh,
bir tozlu kesâfetten ibâret bütün elvâh;
bir tozlu ve heybetli kesâfet ki nazarlar
dikkatle nüfûz eyleyemez gavrine, korkar!
Lâkin sana lâyık bu derin sütre-i muzlim,
lâyık bu tesettür sana, ey sahn-i mezalim!
Ey sahn-i mezâlim... Evet, ey sahne-i garrâ,
ey sahne-i zî-şâ'şaa-i hâile-pîrâ!
Ey şâ'şaanın, kevkebenin mehdi, mezârı;
Şark'ın ezelî hâkime-i câzibedârı!

âfâk: Ufuklar
dûd-i muannid: İnatçı duman
zulmet-i beyzâ: Çok beyaz karanlık
peyâpey: Azar azar
mütezâyid: Çoğalan, artan
eşbâh: Uzaktan görünen şeyler, hayaller, karaltılar
kesâfet: Yoğunluk
elvâh: Levhalar
gavr: Dip, derinlik
sütre-i muzlim: Karanlık perde
tesettür: Örtünme
sahn-i mezâlim: Zulüm meydanı
garrâ: Şatafatlı
sahne-i zî-şa'şaa-i hâile-pîrâ: Trajedinin görkemli sahnesi
kevkebe: Gösteri
mehd: Beşik
hâkime-i câzibedâr: Albenili hâkim

Ey kanlı muhabbetleri bî-lerziş-i nefret
perverde eden sîne-i meshûf-i sefâhet!
Ey Marmara'nın mâi der-âğûşu içinde
ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde.
Ey köhne Bizans, ey koca fertût-i müsahhir,
ey bin kocadan arta kalan bîve-i bâkir;
hüsnünde henüz tâzeliğin sihri hüveydâ,
hâlâ titirer üstüne enzâr-ı temâşâ,
Hâriçten, uzaktan açılan gözlere süzgün
çeşmân-ı kebûdunla ne mûnis görünürsün!
Mûnis, fakat en kirli kadınlar gibi mûnis;
üstünde coşan giryelerin hepsine bî-his.
Te'sîs olunurken daha, bir dest-i hıyânet
bünyânına katmış gibi zehr-âbe-i lânet!

---

bî-lerziş-i nefret: Nefretin kımıltısızlığı
perverde eden: Besleyen
sine-i meshûf-i sefâhet: Zevke susamış göğüs
der-ağûş: Kucak
tûde-i zinde: Canlı yığın
fertût: İhtiyar
müsahhir: Ele geçiren
bîve: Dul
hüveydâ: Açık, besbelli
enzâr: Bakışlar
çeşmân-ı kebûd: Mavi gözler
mûnis: Yumuşak başlı
girye: Gözyaşı
dest: El
bünyân: Yapı
zehr-âbe: Zehirli

Hep levs-i riyâ dalgalanır zerrelerinde,
bir zerre-i safvet bulamazsın içerinde.
Hep levs-i riyâ, levs-i haset, levs-i teneffu';
yalnız bu... ve yalnız bunun ümmîd-i tereffu'.
Milyonla barındırdığın ecsâd arasından
Kaç nâsıye vardır çıkacak pâk ü dirahşan?

Örtün, evet, ey hâile... örtün, evet, ey şehr;
örtün, ve müebbet uyu, ey fâcire-i dehr!..

Ey debdebeler, tantanalar, şanlar, alaylar;
katil kuleler, kal'alı, zindanlı saraylar.
Ey dahme-i mersûs-ı havâtır, ulu ma'bed;
ey gırre sütunlar ki birer dîv-i mukayyed,
mâzîleri âtîlere nakletmeye me'mur;
ey dişleri düşmüş, sırıtan kafile-i sûr.
Ey kubbeler, ey şanlı mebânî-i münâcât;
ey doğruluğun mahmil-i ezkârı menârat.

---

levs: Pislik, kir, mundarlık
riyâ: İkiyüzlülük
safvet: Saflık
teneffu': Yararlanma
tereffu': Yükselme
ecsâd: Cesedler
nâsiye: Alın
dirahşan: Parlak
hâile: Trajedi
fâcire: Fahişe
dehr: dünya
dahme-i mersûs-ı havâtır: Hatıraların sağlam mezarı
gırre: Mağrur
dîv: Dev
âtî: Gelecek
sûr: Düğün, şenlik
mebânî: Binalar
münâcât: Allah'a dua etme
menârât: Minareler

Ey sakfı çökük medreseler, mahkemecikler;
ey servilerin zıll-i siyâhında birer yer
te'min edebilmiş nice bin sâil-i sâbir;
"geçmişlere rahmet!" diyen elvâh-ı mekâbir.
Ey türbeler, ey her biri pür-velvele bir yâd
ikaz ederek sâmit ü sâkin yatan ecdâd!
Ey ma'reke-i tıyn ü gubâr eski sokaklar,
Ey her açılan rahnesi bir vak'a sayıklar
vîrâneler, ey mekmen-i pür-hâb-ı eşirrâ.
Ey kapkara damlarla birer mâtem-i ber-pâ
temsîl eden âsûde ve fersûde mesâkin;
ey her biri bir leyleğe, bir çaylağa mavtin
gam-dîde olacaklar ki, merâretle somurtmuş,
yıllarca zamandan beri tütmek ne... unutmuş!

---

zıll-i siyâh: Kara gölge
sâil-i sâbir: Sabırlı dilenci
elvâh-ı mekâbir: Mezar taşları
sâmit: Sessiz
ma'reke: Savaş meydanı
tıyn ü gübâr: Toz ve çamur
rahne: Delik
mekmen: Pusu yeri
eşirrâ: Kötüler, haydutlar
ber-pâ: Yıkılmamış, ayakta
fersîde: Eskimiş
mesâkin: Meskenler
mavtin: Yurt edinilen, oturulan yer
gam-dîde: Gamlı
merâret: Acılık, tatsızlık

Ey mi'delerin zehr-i tâkâzâsı önünde
her zilleti bel'eyleyen efvâh-ı kadîde!
Ey fazl-ı tabîatle en âmâde vü mün'im
bir fıtrate makrûn iken, aç, âtıl ü âkim;
her nîmeti, her fazlı, hep esbâb-ı rehâyı
gökten dilenen züll-i tevekkül ki... mürâyi!
Ey savt-ı kilâb, ey şeref-i nutk ile mümtâz
insanda şu nankörlüğü tel'în eden âvâz!
Ey girye-i bî-fâide, ey hande-i zehrîn,
ey nâtıka-i acz ü elem, nazra-i nefrîn!
Ey cevf-i esâtîre düşen hâtıra: nâmûs;
ey kıble-i ikbâle çıkan yol: reh-i pâ-bûs!
Ey havf-i müsellah, ki hasâratına râci'
öksüz, dul ağızlardaki her şekve-i tâli'!

---

zillet: Aşağılık, düşkünlük
bel': Yutma
efvâh-ı kadîde: Kuru ağızlar
müin'im: Nimet veren, bereketli
âtıl: Tembel
âkim: Başarısız
esbâb-ı rehâ: Kurtuluş sebepleri
züll: Alçalma, horluk
mürâyi: İkiyüzlü
savt-ı kilâb: Köpek sesi
mümtâz: Seçkin
tel'in: Lanetleme
hande-i zehrîn: Zehirli gülücük
nâtıka: Düzgün söz söyleme özelliği
nazra-i nefrîn: Nefretli bakış
cevf: Boşluk
reh: Yol
pâbûs: Ayak öpen
havf: Korku
müsellah: Silahlı
hasârat: Hasarlar
râcî': Dönük, dönmüş
şekve-i tali': Talihten şikâyet

Ey şahsa masûniyyet ü hürriyete makrûn
bir hakk-ı teneffüs veren efsâne-i kanûn!
Ey va'd-i muhâl, ey ebedî kizb-i muhakkak,
ey mahkemelerden mütemâdî sürülen hak!
ey savlet-i evhâm ile bîtâb-ı tehassüs
vicdanlara temdîd edilen gûş-i tecessüs;
ey bîm-i tecessüsle kilitlenmiş ağızlar;
ey gayret-i millîye ki mebgûz ü muhakkar!
Ey seyf ü kalem, ey iki mahkûm-i siyâsî;
ey behre-i fazl ü edep, ey çehre-i mensî!
Ey bâr-ı hazerle iki kat gezmeyen melûf
eşrâf ü tevâbi, koca bir unsur-i ma'ruf!

---

masûniyyet: Dokunulmazlık
makrûn: Yakın
muhâl: Mümkün olmayan
kizb: Yalan
savlet: Saldırı
evhâm: Kuruntu
bîtâb: Güçsüz
tehassüs: Duygulanma
temdîd: Uzatma
gûş: Kulak
tecessüs: Merak
bîm: Korku, tehlike
mebgûz: Nefret edilen, korkulan
muhakkar: Hor ve alçak görülen
seyf: Kılıç
behre-i fazl ü edeb: Erdemli ve ahlaklı
mensî: Unutulmuş
bâr: Yük
hazer: Sakınma
melûf: Alışmış
tevâbi': Tâbiler.

Ey re's-i fürû-berde, ki akpak, fakat iğrenç;
ey tâze kadın, ey onu tâkibe koşan genç!
Ey mâder-i hicrânzede, ey hem-ser-i muğber;
ey kimsesiz, âvâre çocuklar... Hele sizler, hele sizler...

Örtün, evet, ey hâile... örtün, evet, ey şehr;
Örtün, ve müebbet uyu, ey fâcire-i dehr!..

1902

re's-i fürû-berde: Öne eğilmiş baş
mâder: Anne
hicrânzede: Ayrılmış
hem-ser: Arkadaş
muğber: Kırılmış, gücenmiş

MEHMET ÂKİF ERSOY
(1873-1936)

İSTANBUL'A DÖNÜŞ

1908 Meşrutiyeti'nin ilanından sonra

Bir de İstanbul'a geldim ki; bütün çarşı, Pazar
Nâradan çalkanıyor: öyle ya... Hürriyet var!
Galeyan geldi mi, mantık savuşurmuş... doğru!
Vardı aklından o gün her kimi gördümse zoru,
Kimse farkında değil, anlaşılan, yapdığının;
Kafalar tütsülü hulya ile, gözler kızgın.
Sanki zincirdekiler hep boşanıp zincirden,
Yıkıvermiş de tımarhaneyi çıkmış birden!
Zurnalar şehrin ahalisini takmış peşine;
Yedisinden tutarak tâ dayanın yetmişine!
Eli bayraklı alaylar yürüyor dört keçeli.
En ağır başlısının bir zili eksik, belli;
Ötüyor her taşın üstünde birer dilli düdük,
Dinliyor kaplamış etrafını yüzlerce hödük!
Kim ne söylerse, hemen el vurup alkışlanacak...

- Yaşasın!
- Kim yaşasın?
- Ömrü olan...
- Şak! Şak! Şak!

YAHYA KEMAL BEYATLI
(1884-1958)

SİSTE SÖYLENİŞ

Birden kapandı birbiri ardınca perdeler...
Kandilli, Göksu, Kanlıca, İstinye nerdeler?

Som zümrüt ortasında, muzaffer, akıp giden
Firûze nehri nerde? Bugün saklıdır, neden?

Benzetmek olmasın sana dünyâda bir yeri;
Eylûl sonunda böyledir İsviçre gölleri.

Bir devri lânetiyle boğan şâirin Sis'i,
Vicdan ve rûh elemlerinin en zehirlisi,

Hulyâma bir ezâ gibi aksetti bir daha;
- Örtün! Müebbeden uyu! Ey şehr! – O bedduâ...

Hâyır bu hâl uzun süremez, sen yakındasın;
Hâlâ dağılmayan bu sisin arkasındasın.

Sıyrıl, beyaz karanlık içinden, parıl parıl
Berraklığında bilme nedir hafta, ay ve yıl.

Hüznün, ferahlığın bizim olsun kışın, yazın,
Hiçbir zaman kader bizi senden ayırmasın.

BİR BAŞKA TEPEDEN

Sana dün bir tepeden baktım âzîz İstanbul!
Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sâde bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

Nice revnaklı şehirler görülür dünyâda,
Lâkin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.
Yaşamıştır derim, en hoş ve uzun rü'yâda
Sende çok yıl yaşıyan, sende ölen, sende yatan.

HAYÂL ŞEHİR

Git bu mevsimde, gurup vakti, Cihangir'den bak!
Bir zaman kendini karşındaki rü'yâya bırak!
Başkadır çünkü bu akşam bütün akşamlardan;
Güneşin vehmi saraylar yaratır camlardan;
O ilâh isteyip eğlence hayalhânesine,
Çevirir camları birden peri kâşânesine.
Som ateşten bu saraylarla bütün karşı yaka
Benzer üç bin sene evvelki mutantan şarka.
Mestolup içtiği altın şarabın zevkinden,
Elde bir kırmızı kâseyle ufuktan çekilen,
Nice yüz bin senedir şarkın ışık mîmârı
Böyle mâmûr eder ettikçe hayâl Üsküdar'ı.
O ilâhın bütün ilhâmı fakat ânidir;
Bu ateşten yaratılmış yapılar fânidir;
Kaybolur hepsi de bir anda kararmakla batı.
Az sürer gerçi fakir Üsküdar'ın saltanatı;
Esef etmez güneşin şimdi neler yıktığına;
Serviler şehri dalar kendi iç aydınlığına,
Ezelî mağfiretin böyle bir iklîminde
Altının göz boyamaz kalpı kadar hâlisi de.
Halkının hilkatı her semtini bir cennet eden
Karşı sâhilde, karanlıkta kalan her tepeden,
Gece, birçok fıkarâ evlerinin lâmbaları
En sahîh aynadan aksettiriyor Üsküdar'ı.

İSTANBUL'UN O YERLERİ

Aşkın şeref diyârını gördümdü bir zaman.
Yıldızlarıyla başka bir âlemdi her gece.
Kıpkırmızıydı şanlı ufuklarda her şafak.

Cânanla çıktığım tepeler... Başta Çamlıca...
Hâlâ muhayyilemde parıldar, resim gibi,
Yârin dudaklarında bitip başlıyan visâl.

Cânanla gezdiğim kıyılar, sürdüğüm hayat,
Öz mâvilikle çerçevelenmiş o levhada,
Ömrün murâdımızca geçen mutlu günleri.

Yaş bastı. Görmedim nice yıldır o yerleri.
Görsem de görmesem de bu indimde bir benim;
Mâdem ki şimdi her biri kalbimdedir benim.

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL
(1898-1973)

İSTANBUL

Şehremîni Cemil Paşa'ya

Bütün hayatı uyur bir semâ-yı mühmelde
Geniş ufukları efsânevî hikâyelerin
Tasavvur ettiği gökler kadar beyaz, nârin,
Minarelerle müzeyyen, sevimli bir belde...

O mâî dalgaların bu sesiyle perverde
Sevâhilinde güler ruhu başka bir denizin.
Gezer bu levhaya ait bir ihtirâm-ı hazîn
Melûl hisli, mûkedder nazarlı gözlerde.

Bütün bedâyi'-i ezmân, nefâis-i a'sâr
Bu mâî çehreli İstanbul'un beyaz ve uzun
Ufuklarında bulur penâh ş'ir ü füsûn

Dalınca gözlerim ağlar bu hüsn-i sâkinde;
Bu beldenin uyuyan başka bir güzellik var
Bütün tulû' ve gurûbunda, subh u leyhinde

NÂZIM HİKMET
1902-1963)

CEVİZ AĞACI

Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz,
ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda,
budak budak, şerham şerham ihtiyar bir ceviz...
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl.
Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril,
koparıver, gözlerinin, gülüm, yaşını sil.
Yapraklarım ellerimdir, tam yüzbin elim var.
Yüzbin elle dokunurum sana, İstanbul'a.
Yapraklarım gözlerimdir, şaşarak bakarım.
Yüzbin gözle seyrederim seni, İstanbul'u.
Yüzbin yürek gibi çarpar, çarpar yapraklarım.

Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın, ne de polis farkında.

SELÂHATTİN BATU
(1905-1973)

İSTANBUL

Bir gemi durmuş göklerin açığında.
Çamlıca bir ada ay ışığında.
Suda damla damla erimede Burgaz,
Uzakta İstanbul, kubbeleri beyaz,

Rüyasına girmiş uyuklayan Haliç'in.
Çam dallarında ayın altını perçin perçin.
Yeşiller, lâcivertler bayramında su,
Bahçelerde mehtap, denizde çam kokusu.

İki çiçekli dalın aralığı Marmara,
Bir kız uzanmış gibi altın dalgalara,
Oyun kayalarda balkıyor neşesi.
O denizde dolan çalgıların sesi.

Siyah kayıklariyle geçiyor balıkçılar.
Küreklerin vuruşu, sükût ve şarkılar.
Yine salkım salkım ay dümen izlerinde,
O kaygılı yüzler hayal denizlerinde...

Sarhoş balıklar gibi vuruyor açıklara.
Meltemle ürperen su bir gümüş manzara,
Işık-gölge her şey, bir rüya pul pul
Uzakta mehtaba bürünmüş İstanbul.

NECİP FAZIL KISAKÜREK
(1905-1983)

CANIM İSTANBUL

Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar;
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.
İçimde tüten bir şey; hava, renk, edâ, iklim;
O benim, zaman, mekân aşıp geçmiş sevgilim.
Çiçeği altın yaldız, suyu telli pulludur;
Ay ve güneş ezelden iki İstanbulludur.
Denizle toprak, yalnız onda erimiş visale
Ve kavuşmuş rüyalar, onda, onda misale.
İstanbul benim canım;
Vatanım da vatanım
İstanbul,
İstanbul...

Tarihin gözleri var, surlarda delik delik;
Servi, endamlı servi, ahirete perdelik...
Bulutta şaha kalkmış Fatih'ten kalma kır at;
Pırlantadan kubbeler, belki bir milyar kırat...
Şahadet parmağıdır göğe doğru minare;
Her nakışta o mânâ: Öleceğiz ne çare?..
Hayattan canlı ölüm, günahtan baskın rahmet;
Beyoğlu tepinirken ağlar Karacaahmet...
O mânâyı bul da bul
İlle İstanbul'da bul!
İstanbul,
İstanbul...

Boğaz gümüş bir mangal, kaynatır serinliği;
Çamlıca'da, yerdedir göklerin derinliği.
Oynak sular yalının alt katına misafir;
Yeni dünyadan mahzun, resimde eski sefir.
Her akşam camlarında yangın çıkan Üsküdar,
Perili ahşap konak, koca bir şehir kadar...
Bir ses, bilemem tanbur gibi mi, ud gibi mi?
Cumbalı odalarda inletir "Kâtibim"i...
Kadını keskin bıçak,
Taze kan gibi sıcak.
İstanbul,
İstanbul...

Yedi tepe üstünde zaman bir gergef işler!
Yedi renk, yedi sesten sayısız belirişler...
Eyüp öksüz, Kadıköy süslü, Moda kurumlu,
Adada rüzgâr, uçan eteklerden sorumlu.
Her şafak hisarlarda oklar çıkar yayından
Hâlâ çığlıklar gelir Topkapı Sarayından.
Ana gibi yâr olmaz İstanbul gibi diyâr:
Güleni şöyle dursun, ağlayanı bahtiyar...
Gecesi sümbül kokan,
Türkçesi bülbül kokan,
İstanbul,
İstanbul...

1963

ASAF HALET ÇEBİ
(1907-1958)

İSTANBULUMUN DİLİ

annemin dili
babamın dili
İstanbulumun dili
İstanbullumun dili
İstanbulumun efendisi
hanımefendisi
sokaklarımın bekçisi
yoğurtçusu, balıkçısı
can dilimi konuşanım
canım benim
ninnilerimi bu dil söyledi
masallarımı bu dil
bu dille duydum türkülerimi
bu dille okudum şairlerimi
"zâlim beni söyletme derûnumda neler var"

CAHİT SITKI TARANCI
(1910-1956)

ŞEHİR

Ve şehir sabah akşam bu gürültüdür,
Baksan minareler, kubbeler görünür,
Minyatür bir gök ve serseri bulutlar;
Bacalar tütmekte yakından, uzaktan,
Kuşlar saçaklarda mahzun kanat çırpar,
Usanmış durur damlar göğe bakmaktan.

Ve kış yaz demeden ve Tanrının günü,
Benimsemişler şehrin gürültüsünü,
Giderler gelirler bu kaldırımlarda
Gül benizli toklar, saz benizli açlar.
Ne alışveriştir gel gör bu pazarda;
Ne çeker apartmanlardan ağaçlar!

AHMET MUHİP DIRANAS
(1909-1980)

YAĞMA

Ümit Yaşar'a

Boğaz'ın kıyısında, aydınlık
Pencerelerde -her bulutun yolu-
Bir mevsim, seninle başbaşa kaldık,
Yaşadıktı bir zaman İstanbul'u.

Akan suda kuş gibi gemilerle,
Eski evler ve tenha sokaklarla,
Şarkı gibilerle, düş gibilerle
Sarmaş dolaş... Olmaz gibi bir dünya.

Mutluluklar şehri bir İstanbul'du.
Şiirler, buluşmalar, aşklar... şimdi
Akşam olan bir gün gibi son buldu;
Ne şiir kaldı, ne aşk, ne beklenti.

Tığ gibi minareleriyle, kendi
Kendisinde güzel, tek, yüce, kutlu
Bir ölümsüzlükler, zaferler kenti
Bugün yenilgilerle, yasla dolu.

Bir songün hali, bir taş taş üstüne;
Hem mide, hem ruhta bir açlık, ejder
Örneği saldırmada dörtbir yöne;
Toz, duman, inilti, akıntılar, çöpler...

Niçin geri geldik bunca yıl sonra?
Batık bir ülkeyi aramak gibi.
İşte gençliğimiz: ta uzaklara,
Çok uzaklara bak. Orada belki.

Ama gizlice bak, olur ki ürker.
Yaşantıdan fazla anılardan kork,
Bize gülümsüyorsa geçmiş günler;
Belki yalandır, belki o bile yok.

Orda elinde bir simitle, ufak,
Süzgün bir çocuk, çocukluğum işte;
Nasıl kaçıyor benden, nasıl bir bak,
Yaban domuzu görmüş gibi düşte.

Boğaziçi, daha sağken gömülmek
İçin dönüşmüş beton mezarlara;
Bir hippi kız, bir deccal, şimdi Bebek
Koylarında ilham, arsız, farfara.

Ölebilirsin ha yol ortasında,
Yanılıp gökyüzüne bakma sakın.
Bir sevi vaktinin bile havasında
Yok artık o mahrem örtüsü aşkın.

•

O güzelim aşkın vücudu yağma,
Şarkısı ne mahur beste, ne Itri...
Tenekeler çalıp çığlık çığlığa
Yarı bir sevişme, ayaküzeri

Ve ekmek kapanın elinde. Hayat
Haklı değil. Tanrı ve kul ortada.
Darağacında sallananlardan tut
Yargı kürsüsüne kadar yürü, taa...

Her şey değişiyor, kalbimiz bile,
Ama yüzyıllarla besli bir şehir
İnsan yaşamından daha da hızlı
Bunca çabuk nasıl yok olabilir?

Hani o masal dünyası yalılar,
Hani o kayıklar ki kızca beyaz,
Hani o kadınlar ki sevdalılar,
Renk renk şemsiyeler altında bin yaz?

Ve o İstanbullular... doygun, uçuk,
Sanki bir geleçek tufandan haber
Almışlarcasına hep, çoluk çocuk,
Göksel gemilere binip gitmişler.

Gidiş o gidiş... ve kimbilir kaç yıl
Bu göç, fakiri, zengini elele
Usulca... ve artık hiç... Hayal meyal
Görünmüyorlar bulutlarda bile...

Kurabilir misin tekrar, düşünsen?
Hayallerimizi bile yitirdik;
Dağılmış bir sofra bu, bitti şölen.
Sona kalmışlarsa biz gibi yenik.

Nė kadar yalnızız şu akşam vakti,
Bir selâm bile yok artık verilen;
Anlamsız turistler gibiyiz şimdi
Kapalıçarşı'da sen, Köprü'de ben.

Söyle bir doğruyu bilen güzel'im,
Sulara vurmuş gökyüzü mü? Neydi?
Uzanıp yıldızları tutsa elim
Bulur muyuz yeniden o cenneti?

Ruhumuz Boğaz'da, o eski yerde,
Yeni akımları umursamadan,
Bir hayalet gibi pencerelerde
Ne denli beklese de... hiçbir zaman.

Bir tanrı ve tarih güzeli, tabu;
Güneş ve sular mucizesi, bir giz...
Her zaman sonsuz elbet, İSTANBUL bu.
Körelen belki de biziz... kalbimiz.

ZİYA OSMAN SABA
(1910-1957)

GARİP İSTANBUL'UMUN TÜRKÜSÜ

Garip İstanbul'umun türküsü...
Topkapı'lısı, Karagümrük'lüsü, Eyüp'lüsü
Fakir fukarası, dulu, yetimi,
Gariplerin türküsü...
Oturmuş Yenicami merdivenine,
"Yeni Hayat" satan ak saçlı nine
Bir duvar dibinde el açar kimi,
Yalvarışı ninni olur dudağında,
Bir anadır: çocuğu kucağında.

Garip İstanbul'umun türküsü...
Gelseler bir araya beşi on,
Yaşayanlar görmeden rahat yüzü,
Hepsinin bükük boynu,
Hepsinin mahzun yüzü.

Garip İstanbul'umun türküsü...
Her sabah o tramvay, otomobil gürültüsü,
Herkesin bir türlü işi,
Araba sürücüsü, sokak süpürücüsü.

Garip İstanbul'umun türküsü...
Türkülerin en hüzünlüsü;
Yeni doğmuşlar, emekliyenler,
Akşam ekmek bekliyenler,
Kulübesinde, izbesinde...
Gün görmemiş insanlar,
Konuşanlar, bir hüzünle sesinde,
Susanlar, susanlar...

İSTANBUL

Seni görüyorum yine İstanbul,
Gözlerimle kucaklar gibi, uzaktan.
Minare minare, ev ev,
Yol, meydan.

Geliyor Boğaziçi'nden doğru,
Bu iskeleden kalkan vapurun sesi,
Mavi sular üstünde yine
Bembeyaz Kızkulesi.

Bir yanda, serin sabahlarla beraber,
Doğduğum kıyılar: Beşiktaşım.
Baktıkça hep semt semt, yer yer,
Beş yaşım, onbeş yaşım, ah yirmi yaşım!

Durmuş bir tepende okuduğum mektep,
Askerlik ettiğim kışladır ötesi.
Bir gün, bir kızını benim eden
Evlendirme dairesi.

Benim de sayılmaz mı oralar?
Elimi tutar gibi iki yanımdan,
Babamın yattığı Küçüksu,
Anamın toprağı Eyüpsultan.

Önümde, açık kollarıyla Boğaz,
Çengelköy'den aktarma Rumelihisarı.
İstanbul, İstanbul'um benim,
Kadıköy'ü, Üsküdar'ı...

Gün olur, Köprü ortasında durur,
Anarım, Adalarda çamların uykusunu.
Gün olur, Beyoğlu'nu özler içim,
Koklamak isterim tünelin kokusunu.

Bulut geçer üstünden,
Gemi gelir yanaşır
Bir eski türküdür, kulağıma fısıldar:
"İçi dolu çamaşır".

Göğünde tanıdım ayın ondördünü.
Kırlarında bilirim baharı,
Her şey, içimde her şey,
İstanbul yadigârı.

Bir daha görüyorum seni dünya gözüyle,
Göğün hep üstümde, havan ciğerlerimdedir.
Ey doğup yaşadığım yerde her taşını
Öpüp başıma koymak istediğim şehir!

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU
(1913-1975)

İSTANBUL DESTANI

İstanbul deyince aklıma martı gelir
Yarısı gümüş yarısı köpük
Yarısı balık yarısı kuş
İstanbul deyince aklıma bir masal gelir
Bir varmış bir yokmuş

İstanbul deyince aklıma Gülcemal gelir
Anadoluda toprak damlı bir evde
Gülcemal üstüne türküler söylenir
Süt akar cümle musluklarından
Direklerinde güller tomurcuklanır
Anadoluda toprak damlı bir evde çocukluğum
Gülcemalle gider İstanbula
Gülcemalle gelir

İstanbul deyince aklıma
Bir sepet kınalı yapıncak gelir
Şehzadebaşında akşam üstü
Sepetin üstünde üç tane mum
Bir kız yanaşır insafsızca dişi
Boyuna bosuna kurban olduğum
Kalın dudaklarında yapıncağın balı
Tepeden tırnağa arzu dolu
Sam yeli söğüt dalı harmandalı
Bir şarap mahzeninde doğmuş olmalı

Şehzadebaşında akşam üstü
Yine zevrakı derunum
Kırılıp kenara düştü.

İstanbul deyince aklıma Kapalıçarşı gelir
Dokuzuncu senfoniyle kolkola
Cezayir marşı gelir
Dört başı mamur bir gelin odası
Haraç mezat satılmakta
Bir gelinle güvey eksik yatakta
Köşede sedef kakmalı tombul bir ut
Tamburi Cemil Bey çalıyor eski plakta
Sonra ellerinde şamdanlar nargileler
Paslı acem kılıçları
Amerikan kovboyları
Eller yukarı

Ne kadar da beyaz elbiseleri
Amerikan deniz erleri
Kocaman bir papatyadan yolunmuşlar gibi
Sütten duru buluttan beyaz
Beyazın böylesine ölüm yakışır mı dersin
Yakışmaz
Ama harbederken onlara
Bambaşka elbiseler giydirirler
Kan rengi barut rengi duman rengi
Kin tutar kir tutmaz

İstanbul deyince aklıma
Kocaman bir dalyan gelir
Kimi paslı bir örümcek ağı gibi
Gerinir Beykozda
Kimi Fenerbahçede yan gelir
Dalyanda kırk tane Orkinos
Kırk değirmen taşı gibi dönmektedir.

Orkinos dediğin balıkların şahı
Orkinos mavzerle gözünden vurulur
Denizin içinde ağaçlar devrilir
Kan çanağına döner dalyanın yüzü
Camgöbeği yeşili bulanır
Bir çırpıda kırk Orkinos
Reisin sevinçten dili dolanır
Bir martı gelir konar direğe
Atılan Kolyosu havada yutar
Bir başkasını beklemez gider
Balıkçı gülümser tatlı tatlı
Adı Marikadır bu martının der
Her zaman böyle gelir böyle gider

İstanbul deyince aklıma Adalar gelir
Dünyanın en kötü fransızcası orda harcanır
Çalımından geçilmez altmışlık madamların
Ağzı dili olsa da tenhadaki çamların
Görüp göreceği rahmeti anlatsa insanların

İstanbul deyince aklıma kuleler gelir
Ne zaman birinin resmini yapsam öteki kıskanır
Ama şu Kızkulesinin aklı olsa
Galata kulesine varır
Bir sürü çocukları olur

İstanbul deyince aklıma
Tophanede küçücük bir sokak gelir
Her Allahın günü kahvelerine
Anadoludan bir sürü fakir fukara gelir
Kimi dilenecek dilenmesine utanır
Kiminin elinde bir süpürge peyda olur uzun
Dudaklarında kirli paslı bir tebessüm
Çöpçü olmuştur bugüne bugün

Kiminin sırtında perişan bir küfe
Kiminin sırtında nakışlı semer
Şehrin cümbüşüne katılır gider
Kalın yağlı bir kolana koşulur
Piyano taşırlar omuz omuza
Kendinden ağır yükün altında adamlar
Balmumu gibi erir dururlar
Sonra kanter içinde soluk alırlar
Nazik eşya nazik hamallar ister neylersin
Ama onlar kadar piyanoyu ciddiye alırlar mı dersin
Nazdan nazik çiniden bilezik eller

Derken
Karşı radyoda gayetle mülâyim bir ses
Evlere şenlik Üstad Sinir Zulmettin
Hacıyağına bulanmış sesiyle esner:
Gamı şadiyi felek
Böyle gelir böyle gider

İstanbul deyince aklıma
Stadyum gelir
Güne güneşe karşı yirmibeşbin kişi
Hepsinin dudağında istiklâl marşı
Bulutlar atılır top top pare pare
Yirmibeşbin kişilik bir aydınlık içinde eririm
Canım ağzıma gelir sevinçten hilâfsız
İsteseler bir gelincik gibi koparır veririm

İstanbul deyince aklıma
Stadyum gelir
Kanımın karıştığını duyarım ılık ılık
Memleketimin insanlarına
Daha fazla sokulmak isterim yanlarına
Ben de bağırırım birlikte
Avazım çıktığı kadar
Göğsümü gere gere
Ver Leftere yaz deftere
Stadyum gelir

İstanbul deyince aklıma
Binlerce insanın aynı anda
Aynı şeyi duymasından doğan sevincin
Heybetini düşünürüm
Birbirine eklenir kafamda
Binler yüzbinler milyonlar
Sonra bir mısra havalanır ürkek
Bir uykuyu cananla beraber uyuyanlar

İstanbul deyince aklıma
Yahya Kemal gelirdi bir eyyam
Şimdi Orhan Veli gelir
Demindenberi dilimin ucundasın Orhan Veli
Demindenberi senin tadın senin tuzun
Senin şiirin senin yüzün
Yaralı bir güvercin misâli
Başımın üstünde dolanır durur
Gelir sessizce konar bu şiirin bir yerine
Neresine mi arayan bulur
Erbabı bilir
Deli eder insanı bu şehir deli
Kadehlerin çınlasın Orhan Veli

İstanbul deyince aklıma
Sait Faik gelir
Burgaz adasında kıyıda
Bir çakıltaşı seslenir
Mavi gözlü bir çocuk büyür döne döne
Mavi gözlü bir ihtiyar balıkçı gencelir küçülür
İkisi bir boya geldi mi Sait kesilirler
Bütün İstanbulu dolaşırlar elele başbaşa

Ana avrad küfrederler uçan kuşa eşe dosta
Sivri adada da martı yumurtası toplarlar çilli çilli
Ziba mahallesinde gece yarısı
Sabaha Galatadan geçer yolları
Maytaba alacakları tutar kahvede
Zararsız bir deliyi
Ula Hasan derler gazeteyi ters tutaysun
Çaktırmadan gazetesini tutuştururlar fakirin
Sonra oturup sessizce ağlarlar

İstanbul deyince aklıma
Sait Faik gelir
Taşında toprağında suyunda
Fakir fukaranın yanı başında
Bir kalem bir yürek bilendikçe bilenir
Kıldan ince kılıçtan keskin
Hep iyiden güzelden yana
Hep kimsesizlerin

İstanbul deyince aklıma
Saidin son yılları gelir
Hey Allahım en güzel çağında Saide
Dörtbeş yıl ömrün kaldı denir
Sait Sait olur da nasıl dayanır
Mavi gözlü çocuk boşverir ölüm haberine
İhtiyar balıkçı pis pis düşünür
Bir zehir yeşilidir açılır
Bir yeşil ki ciğerine işler adamın
Bir yeşil ki kasıp kavurur

Küçük mavi gözlü çocuk
İhtiyar balıkçı
Ve dilimize bulaşan zehir yeşili
İstanbul çalkalandıkça bu denizlerde dipdiri
Dilimiz yaşadıkça yaşasın Saidin şiiri

İstanbul deyince aklıma
Sabiyem gelir
Sabiyem boynundan büyük bir demetle
Sarıyerden gelir Pendikten gelir
Bahar nereden gelirse velhasıl
Sabiyem oradan gelir
Ne delidir ne divane
Aslını ararsan Çingenedir
Tepeden tırnağa güneştir
Topraktır
Anadır
Analar içinde bir tanedir
Biri sırtında biri memesinde biri karnında
Karnı her daim burnundadır

Canını mendil gibi takar dişine
Yürekten bir şeyler katar işine
Bir ucundan girer şehrin ötekinden çıkar
Alçakgönüllüdür Sabiyem
Hem maşa satar, hem göbek atar
Ver bir çeyrek güzelim der
Neyse halin o çıksın falin
Canı çıkar Sabiyemin falı çıkmaz
Sonra anlatır dün gece başına gelenleri

Görürüm üryamda bir sarı yılan
Cenabet uğraşır durur benimlen
Uyanır bakarım benim bebeler
Yatağın ucuna kaymış
Ayağımın parmaklarını emer

İstanbul deyince aklıma
Bir basma fabrikası gelir
Duvarları uzun masaları uzun sobaları uzun
Dal gibi dalyan gibi kızlar çalışır bütün gün ayakta
Kanter içinde mahzun
Yüzleri uzun elleri uzun günleri uzun
Fabrikada pencereler tavana yakın
Al topuklu beyaz kızlar dalga geçmeyin
Dışarda ağaçlar dizi dizi
Duvarlar duvarlar uzun duvarlar
Niçin ağaçlardan ayırdınız bizi
Dışarda tarlalar turuncu asfalt mosmor
Dışarda dışarda dışarda
Mevsim gürül gürül akıp gidiyor

Ondokuz yaşında Eyüplü Gülsüm
Dalmış beyaz köpüklü akışına ipliklilerin
Kötü kötü düşünüyor
İpeğin akışına doyum olmaz
Ama gel gör ki ipekli emprimeden oğlana don olmaz
Bir top Amerikan bezi sakız gibi beyaz
Bir top Amerikandan neler çıkmaz
Perdeler yatak çarşafları çoluğa çocuğa çamaşır
Sakız gibi ağarmış bir top Amerikan bezi

Gülsümün gözleri kamaşır
Üçüncü oğlanı doğururken Gülsüm
Bir top Amerikana hasret sizlere ömür
Gülsümlerin sürüsüne bereket
Yerine bir Gülsümcük bulunur elbet
Gider Gülsüm gelir Gülsüm
Azrail ettiğin bulsun

İstanbul deyince aklıma
Ağzına kadar soğan yüklü bir taka gelir
Sülyen kırmızısı üstüne zehir gibi yeşil
Samsundan Sürmeneden Sinoptan
Yaz demez kış demez mutlaka gelir
Kirli yelkeninde yeni bir yama
Demirinin pası gelir dilime
Nabzımda duyarım motorunun hızını
Canımın içine sokasım gelir,
İri kalçaları pullu Denizkızını

İstanbul deyince aklıma
Takalar gelir
Alçakgönüllü kalender
Ya Pelengi Deryadır adları, ya Şimşiri Zafer

İstanbul deyince aklıma
Koca Sinan gelir
On parmağı on ulu çınar gibi
Her yandan yükselir
Sonra Gecekondular gelir ardısıra
İsli paslı yetim
Eyy benim dev memesinde cüceler emziren acayip
Memleketim

ORHAN VELİ KANIK
(1914-1950)

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar ağaçlarda
Uzaklarda çok uzaklarda
Sucuların hiç durmayan çıngırakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor derken
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık:
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Serin serin Kapalıçarşı,
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa,
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir yosma geçiyor kaldırımdan.
Küfürler, şarkılar, türküler, laf atmalar.
Bir şey düşüyor elinden yere;
Bir gül olmalı.
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı.
Dinmiş lodosların uğultusu içinde.
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde.
Alnın sıcak mı değil mi, biliyorum;
Dudakların ıslak mı değil mi, biliyorum.
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından;
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul'u dinliyorum.

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

İstanbul'da, Boğaziçi'nde,
Bir fakir Orhan Veli'yim;
Veli'nin oğluyum,
Tarifsiz kederler içinde.

Urumelihisarı'na oturmuşum;
Oturmuş da bir türkü tutturmuşum:

"İstanbul'un mermer taşları;
Başıma da konuyor, konuyor aman, martı kuşları;
Gözlerimden boşanır hicran yaşları;
Edalı'm,
Senin yüzünden bu hâlım."

"İstanbul'un orta yeri sinema;
Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama;
El konuşur, sevişirmiş, bana ne?
Sevda'lım,
Boynuna vebâlım!"

İstanbul'da, Boğaziçi'ndeyim;
Bir fakir Orhan Veli;
Veli'nin oğlu;
Tarifsiz kederler içindeyim.

OKTAY RİFAT
(1914-1988)

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

Kasımpaşa kıyıları tersane
Bir kız sevdim alimallah bir tane
Her dem sevdalıya kız mız bahane
Top çiçeğim deste gülüm
Canım İstanbulum
Aman aman bahane

Gittim baktım şıkır şıkır Balıkpazarı
Üç tek attım sarhoş oldum ayak üzeri
Üç doluya üç tanecik badem şekeri
Top çiçeğim deste gülüm
Canım İstanbulum
Aman aman badem şekeri

CAHİT IRGAT
(1916 – 1971)

İSTANBUL

I

Uçsuz bucaksızlık ortasında
Gözlerinde görüyorum İstanbul'u
Karideslerin ıstakozların

Midyeler şarkı söylüyor alabildiğine
Soluk soluğa, arzulu
Gözlerinde görüyorum İstanbul'u

Taşıtlar geçiyor kıyı kıyı
Denize salladın mı oltayı
Balıklar geliyor allı pullu
Gözlerinde görüyorum İstanbul'u

Uçsuz bucaksızlık ortasında
Gözlerinde görüyorum İstanbul'u

II

Yağmurun en güzeli İstanbul'dadır
Ağ çektiği saatte balıkçıların
Yağmurun en güzeli İstanbul'dadır

Balıkçıların ağ çektiği saatte
Binbir ışık, binbir gül
Türküler söylediğim, ağladığım, güldüğüm
Kırk yılımı yaşadığım İstanbul

Şimdi kadehimde ışık var
Kırıldı kadeh, döküldü güneş
İstanbul hasretine düştü arkadaş
Sarhoş değil, sevdalı, elbette ağlar
Ağ çektiği saatte balıkçıların
Yağmurun en güzeli İstanbul'dadır.

III

İstanbul'da ne var deme,
İstanbul'da ne mi var?
İstanbul'da İstanbul var.

BEHÇET NECATİGİL
(1916 - 1979)

BARBAROS MEYDANI

Biliyorum ayıp ve mânasız
Ama peşlerinden gidiyorum
Gezmeye çıktıkları vakit
Ana kız.

Utanır da belki
Anasının sırtındaki
Yeldirmeden,
Kız bir adım önde gider
Sezdirmeden.

Beşiktaş'ta Barbaros Meydanı
Sağı anıt, solu türbe
Ortası kare şeklinde,
Parkıdır yoksulların
Bilhassa yaz ayları.

Fidanların, mezarların önünde
Yontulu taşlar çepçevre,
Yer yer banklar konulmuş,
Meydana dolmuş millet
Sıra sıra oturmuş.
Ah genç kız kalbi,
Sıralara bakar elbet.

Meydanın ilersi deniz kıyısı
Karaya çekilmiş kayıklar
İskele gazinosu yanda
Sulara dökülmüş ışıklar
Üsküdar şu karşısı.

O nemli topraklara
Ana çöker yorgun argın,
Kalmış gözü arkada
Kendi ayakta kızın.

En gürültülü şarkılar
Çalarken plakta,
Onlar orda oturur
Denize bakarlar.
Avunmaya muhtaç bu gençlik
Ey kız anası ihtiyarlar,
Ey denizlerden esen serinlik!

İLHAN GEÇER
(1917)

YAZ AKŞAMINDA İSTANBUL

Cami avlularında dualar sinmiş kuşlar
Gün vuran kubbeler altın yaldızlı fanus
Tepelerde sarışın bir rüya Temmuz
Ufukta renklerin cümbüşü başlar
Mercan kanatlariyle kolan vuruyor kuşlar

Selvilerden bir hüzün eser; Eyüb'e
Mahzun Haliç akşamları paslı gibidir
O semtin fakir halkı dönerler bir bir
Ellerinde soğan ekmek gün vurmaz evlerine

Gündüzün telâşından sıyrılmış liman
Yorgun argın rıhtımlarda akşamın garipliği
Lodos meltemleriyle mahmurlaşan Adalar
Ve enginde Marmara'nın en taze güzelliği

Köhneleşmiş yalılar uzak özlemler gibi
Mahûr beste duyulur hâlâ odalarından
Korularda bir devrin kaybolmuş saltanatı
Hayal gibi düş gibi akıp gitmede zaman

A. KADİR
(1917-1985)

İSTANBUL

Orda, adamı düşündüren
denizler vardır,
-ışıltılı ve berrak-,
şurda gemiler durmuş,
kimbilir,
zincirleri ne ağırdır.
Sarayburnu,
Kızkulesi,
Haydarpaşa...
Bak işte köprü,
Böyle ayak altında bütün gün.
İşte yollar gıcır gıcır,
İşte Sultanahmet Meydanı şu gördüğün.
Nihayet, ilerde deniz,
mis gibi balık kokar.
Daha sonra Adalar
ve hep çam ağaçları.
Oranın mehtabı tatlı olurmuş,
öyle derler,
rüyadaymış gibi yaşar insan.

Galiba böyle görülür İstanbul,
bir kartpostal önünde durup
iştahla bakarsan.

CAHİT KÜLEBİ
(1917 - 1997)

İSTANBUL

Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm.
Niksar'da evimizdeyken
Küçük bir serçe kadar hürdüm.

Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak,
Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Mevsimler ne çabuk geçiverdi
Unutmak, unutmak, unutmak.

Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti,
Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti.
Yine kamyonlar kavun taşır,
Fakat içimde şarkı bitti.

KÜÇÜK HABERCİ BULUT

Şimdi İstanbul'dan uzakta
İstanbul'u yaşamak ne hoş.
Al başını deli düşünce
Atlar gibi başıboş.

Önce çık köprüye Haydarpaşa'dan
Köprüde kadınlar bir hoş.
Etekleri rüzgârla kardeş
Gözlerinde balıklar sarhoş.

Sonra Lâleli'ye, tramvaylar
Ağzına kadar dolmuş.
Git bakalım, bulacak mısın
Gençliğini, ne olmuş?

Küçük haberci bulut, sen
Yosunlar kadar mayhoş
Kızları hatırlatma şimdi.
Bir varmış, bir yokmuş.

NAHİT ULVİ AKGÜN
(1918 - 1996)

İSTANBUL'A SELÂM

Ben unutsam ellerim unutmaz
Ellerim alışagelmiş havasına
Ayaklarım yadırgar başka kaldırımı
Gene gelirim içilecek suyum varsa

Atlarım tramvayına vapuruna
Geçerim karşısına bir kızın
Götürürüm onu dilediğim yere
Gönlüme göre hayal cigaramın dumanında

Hiç aklıma gelir miydi böyle bakmak ona
Uzaktan fotoğraflardan kitaplardan
Şu cadde gezdiğim cadde
İşte seyrettiğim çarşısı pazarı

Ölürüm dayanamam hasretine
Kuş mu rüzgâr mı bulut mu
Götürsün oraya selâmımı
Desin bir garip var uzaklarda

İLHAN BERK
(1918)

İSTANBUL'dan

İşte kurşun kubbeler şehri İstanbul'dasın
Havada kaçan bulutların hışırtısı
Karaköy çarşısından geçen tramvayların camlarına yağmur yağıyor
Yenicami Süleymaniye arkalarını kirli bir göğe vermişler
Hiç kımıldamıyorlar
Ayasofya elleriyle yüzünü kapamış bütün iştahıyle ağlıyor

İnsanlar sokak sokak çarşı çarşı ev ev
İnsanlar sırt sırta omuz omuza verip durmuşlar
Boyunları bükük
Yorgun asabi kederli kindar
Yığın yığın olmuşlar hepsi köprünün açılmasını bekliyor
Bir anda şehrin dört bucağına akacaklar
Bir anda iki ayrı kıtadaki insanlar gibi
Fatihliyle Beşiktaşlı sarmaş dolaş olacak

Sarı uzun yüzlü cesur işçiler
Dört köşe halinde veya dağınık bir şekilde durmuşlar
Hiç konuşmuyorlar
Benim onları birer birer çalıştıkları yerlere götürüp bıraktığım
olmuştur
Hepsi dar kapanık yerlerde, sıkıntılı işlerde çalışırlar
Hepsi deli gibi severler yaşamayı
Bu en önde giden grup
Tophanede Dikimevi'nde çalışır

Sekiz kızdır ancak üçü evlenmiştir
Bu saçları darmadağın asık suratlı delikanlılar
Kömür işçisidir
Bu üç kız, Beyoğlu'nda büyük bir mağazada tezgâhtar
Bunlar yol amelesidir
Bunlar vapur işçisi
Öbürleri duvarcı hamal ırgat kayıkçı
Hepsi bu gök altında sarmaş dolaş olmuş yürüyorlar

Dünyada işlerine giden insanları görmek kadar güzel bir şey yoktur
(Biliyorum artık akşama kadar onları hiç görmeyeceğim)

Durduğun yerden İstanbul köprüsü tramvayları mavnalarıyla
sanki yürüyor
Bu sislerin ve bulutların arasından en sonra harekete geçen
Kız Kulesi'dir
Kayıkların direklerin insanların üzerinde
Büyük bir bulut gelip durmuştur
İşte karın karına vermiş motorlardaki balıkların üstlerine yağmur
yağıyor
Bir defa olsun akıllarına gelmemiştir
Gözleri pırıl pırıl balıkların
Bir İstanbul göğü altında ağlamak
Hepsi denizde geçen hayatlarını düşünüyorlar
Dokunsanız ağlayacaklardır

İstanbul açları tokları hastalarıyla aynı kıta üzerinde bulunuyor

Bu saatte dünyada sabahtır
Bu saatte yeryüzünün birçok limanlarına gemiler girip çıkar
Birçok insanlar balıktan dönerler
İstanbul bin göz bin dudak halinde ayakta

İşte sırayla kalkan kepenklerin gürültülerini duyuyorum

Camlar siliniyor

Tramvayların havayı yarıp geçtiklerini görüyorum

Tünel'de vagonların ışıkları yandı

Gülhane Parkı'na güneş vurdu

Fatih'teki "Garipler Mahallesi"nde şimdi sadece çocuklar kalmıştır

Edirnekapı tramvaylarında iğne atsan yere düşmez

Sanki bir can pazarı kurulmuştur
Uyuyan şehirleri evlerini Allahı satıyorlar

Bu saatte İstanbul insanı deli eder
Bu saatte yeryüzü çalışan insanların elindedir
Bu saatte düşman uykudadır
İstanbul'un çalışkan fakir halkını
İşleri başında görüyorum
Kapanık sokaklarda kunduracılar
Bazıları elektrik bazıları gaz lambası altında çalışıyor
İki yana açılmış kollarıyla havalanmak üzere olan kuşlara benziyorlar
Hepsinin başları önlerinde
Hepimiz ayaklarımızın rahatlığını ellerine bırakmışız
Memnunuz
Demirci kızgın ateş önünde çeliğe su veriyor

Bakkal ayakta ellerini kavuşturup durmuş

Yorgancı bir sıra kırmızı gülleri sıraya koydu dikecek

Eski elbiseciler kapılarının önlerine çıkıp oturdular

Kapalı çarşının küçük esnafları el kadar dükkânlarını açtı

Mercan Yokuşu tıklım tıklım
Sabahla işe giden o insanların hepsi ayakta
Ben bu sokağın öğle paydosundaki halini bilirim
Ellerinde ekmekleriyle işçiler
Yan sokaklara çöküvermişlerdir
Kadınlı erkekli
Bir an makinelerden yağlardan kurtulmuşlardır
Gelip geçenlere garip bir şekilde bakarlar
(Bu bir an işten ve dünyadan uzak saatlerde
Onların akıllarından geçenleri bilmek isterdim)
Hiçbir zaman büyük ve ölmez olduklarını bilmezler

Dünyaya sade çalışmaya ve cefa çekmeye geldiklerine inanmışlardır
Bütün fukara sokaklarda kalabalık halk mahallelerinde
Durgun ve düşünceli yüzleriyle onlar vardır

Marangoz hem tahtayı ölçüyor hem şarkı söylüyor
Kitapçı bize yeryüzünü unutturan kitapların tozunu alıyor
Tekrar yerine koyuyor
Havada
Çalışan insanların sesleri
Manav çamurların ve yağmurun arasından karpuzlarını kurtarıp
sıraya koyar

Bakırcı ip gibi ince kırmızı ve halis bakırdan memnun
İki eliyle bir kulp yapıyor, sonra bozuyor

Berber aynalarını aletlerini koltuklarını temizlemiş makası elinde
bekliyor
Terzi ütüsünü almış omuzlarına yuvarlaklık veriyor, sonra iğneyi
alıyor
Mürettip daima yanı başında duran büyük adam isimlerini
bozmadan bağlayıp makineye veriyor
Eskici bir kadın kundurasının bir tekini bitirdi
Öbürüne başlayacak
Kahveci umumun arzusu üzerine eski çayı döktü, yenisini demledi
Seyrisefer memuru yerinde
Gözünden hiçbir şey kaçmıyor

Ben arkamda bir gömlekle insanların arasındayım
Bu saatte İstanbul küçük insanlarındır
Hepsi işin ve çalışmanın o hür o kardeş dünyasına doğru yola
çıkmışlar
Gözlerinde ümitli ve emin dünyası insanoğlunun
Neşeli veya kederli yüzleriyle
Hepsi cesur ve mağrurlar

(...)

Ben bu sokakların ağır bir öğle güneşi altında gerindiklerini bilirim
Kilise sokağının bütün bir sene sıkıntılı halkını seyrettim
Ermeni kilisesinin çan seslerine ezan sesleri karışırdı
Hâlâ uykusuz gecelerime musallat olan bu sokağın sıkıntılı
kadınlarıdır
Göğün sonuna kadar alçalışını, gökyüzünün büyük ve aziz oluşunu
Ben bu sokaklarda seyrettim
İşleri için sabahla evlerini terkeden insanları gördüm
Sevdiğim eski kiliseleri camileri koca şehre bu sokaklar birleştiriyordu
Ben insana en yakın sıkıntıyı neşeyi bu sokaklarda gördüm

Benim dünyayı ve insanları bu sokaklardan ibaret bulduğum
zamanlarım vardır

Vatanları milletleri hudutları birleştiren bir akşamüstüdür
İstanbul çalışmaktan yorulmuş dönüyor
Her yerde sıcak bir ter kokusu halkımın
Her yanda gürültüler

Dört yanın akşam
Üsküdar'da gaz lambaları yandı
Fatih daha yakınına sokulmuş insanların
Daha çözülmez olmuş insanlar

Yeniden açlığımızın şehri İstanbul'dasın
Beşiktaş ayağının altında kalır
Bu tramvay Aksaray'a gider
Bu Edirnekapı'ya
Elini uzatsan fakir Üsküdar'dasın

Beyoğlu'ndan gürültüler geliyor
Tamam akşam
Birtakım insanlar ellerini yüzlerini yıkayıp sokağa çıkmışlar
Daha çok geniş meydanlara köprülere caddelere gelip durmuşlar
Bir kısmı Yenikapı'ya Çakır'ın Gazinosu'na koşmuş
Bazıları Eyüp'e Kasımpaşa'ya Üsküdar'a çıkmışlar
Beşiktaşlı hemen caddeye ve denize nazır bir yere oturmuş
Hepsi geniş ve ferahlık veren meydanları seviyorlar
Hepsi iyi şeylere hasretler
Hepsi güzel günlere inanmışlar
Mutlaka büyük bir rahatlık olan denizi ve gökyüzünü görmeye
çıkmışlardır

Denizde ve gökyüzünde
Hürriyetsiz hiçbir şeyin yaşadığı görülmemiştir
Herkes elinden geldiği kadar sever dünyayı

İşte dileğimce bir gök önündeyim
Birtakım insanların evlerine döndüklerini görüyorum
Bir anda hepsi yattıkları gibi uyuyacaklar
(Allahı düşünmeyi işsiz güçsüz insanlara bırakmışlardır)

Soğuk bir gece evlerin kapılarından pencerelerinden girip
Babıâli'ye gelip yaslanmış
Bu saatte Babıâli
Geceyi bir meme gibi emmektedir
Mürettipler az mumlu bir ışık altında sıralanmışlar
Harfler elinde
Kimi diziyor kimi sayfa bağlıyor
Yarın İkinci Bastil'in düşüşünü öğreneceğiz

Uyuyanları uyumayanları görüyorum
Sirkeci adamakıllı karanlık
Sultanahmet'te darağaçları hazırlanıyor
Çarşıkapı'da üç serseri karakolluk oldu
Bütün Fatih'i derin uykularda görüyorum
Kenar mahalleliler bir daha hiç kalkmayacaklarmış gibi uyumuşlar
Elleri kolları kaybolmuş, büzülmüşler
Dünyamızın sıcak yerlerine doğru kayıyorlar
Bu saatte uyuyan bütün insanlar akraba
Aksaraylıyla Eyüplü el ele vermişler, sımsıkı tutunmuşlar
Bazıları sırt sırta olmuşlar, dizlerini karınlarına çekmişler, uyuyorlar
Bazıları ağızları açık olduğu halde daha rahat uyuyor
Erken yatanlarla geç yatanlar hep aynı uykuda buluşmuşlar
Her şeyden korkuyorlar

Avuçlarının arasına gecenin dolmasından, aralarına birinin
girivermesinden, bir sabah uyanıvermemekten
Onun için sımsıkılar
İçlerinde açılanları kalkıp örtenler var
Şu anda Çin'in bir kenar mahallesinde uyuyanlardan haberleri yok
Dünyada yalnız olmadıklarını bilmiyorlar

Maçka Şişli güpegündüz

Düşünceli ve mahzunum
Bu saatte uyumayan insanları sevmiyorum
Bu saatte bütün insanlar uyusun isterim
Sabahla kalksınlar giyinsinler yıkansınlar işlerinin başında olsunlar
Eski İstanbul kalyonları kadırgalarıyla çoktan uykudadır
Fakir mahallelere beyaz atıyla Fatih çıksa yerinden kıpırdamazlar
Bu saatte İstanbul'un geniş ve ölümsüz yüreği
İnsanların dar ve kahırlı yüreğine karşıdır

Gayrı bütün encamıyla kurşun ağırlığında bir gece Dersaadet
üzerindedir
Bu saatte Karaköy'deki Batumlu geveze salepçinin
Alaca kedisinden başka konuşacak kimsesi yok
Soğuk bir rüzgâr ikisini birbirine yanaştırmış kıpırdamadan
duruyorlar
Bol mumlu bir ışık altında çalışan tramvay işçileri
Bir şarkı tutturmuşlar
Kazma sesleri arasından geliyor
Meksikalı zenci demiryolu işçilerinin şarkılarına benziyor
İstanbul'un bütün gece yarısı insanları kulak kesilmişler
Yani geceyi üzerlerine çekmemişler
Kayıkçı yattığı sandalın içinde doğrulmuş, dinliyor
Beygir üstünde iki yanı güğümlerle sarılı sütçü başını sallıyor

Bekçiler düdüklerini daha yavaş çalıyorlar
Süleymaniye kendini zorlayıp aydınlığa çıkmış, dinliyor
Ayasofya ellerini indirmiş
Memnun
(...)
İşte o nefis o tertemiz gökyüzü İstanbul'un
Sabah olmuş
İstanbul tepeleri köprüleri sokaklarıyla çalışmaya iniyor
Peşin bütün kenar mahalleler ayakta
Peşin askeri fabrika işçileri
Sonra tahmil tahliye inşaat amelesi
Küçük memur küçük esnaf ayak satıcısı
Ahir garipler diyarsızlar
Yollara düşmüşler
Bu gürültü kalkan kepenklerin gürültüsü
Bu kalabalık Beşiktaş'a gidiyor
Bu geriden gelenler Çarşıkapı esnafı
Bunlar İstanbul emekçileri
Kasketlerini yana yıkmışlar yürüyorlar

Bu defa aç fakir İstanbul'u
Büyük surların dışından seyredeceğiz
Bir anda fakirler işsizler sökün edecek
Önünden yorgun düşünceli yüzleriyle geçecekler
Yeniden açılacak köprü dükkânlar fabrikalar
Yeniden katledilecek emeği
Fukara halkın
Birtakım insanların elindeki İstanbul'u
Rüyada gezer gibi geçeceksin
Dilin tutulmuşa dönecek
Gözlerin daha büyümüş yüreğin daha dar
Yani bir efkârdır basacak

Öteden bir başka çeşitleri geçecekler
Fakir mahallelere caddelere yangın yerlerine doğru dağılacaklar

İstanbul'u ilk aydınlıkta gürüyorsun
Üniversitesi karakolları mektepleri hapishaneleriyle
Kenar mahallelerden doğrulan iğri büğrü insanlarıyla
Kirli göğü minareleri kubbeleriyle
İstanbul'u ilk aydınlıkta görüyorsun

Bu şehir aşktan değil şehvetten düşüp gebermeye hazır
Sabahla üç çingene kızı kemanla "yolculuk var" şarkısını söyler
Yağmur altında bir adam sallanır durur sehpada
İki yanından uzamış saçlarıyla
Sevdiği kadından vatandan harplerden kaçmış birtakım insanlar geçer
Dünyayı ve insanları görmeye çıkmışlardır

Nefes nefese geçen işçi kafilelerini görünce rahatlayacaksın
Ama bir dakikada hepsini kaybedeceksin
Sonra yine istanbul'la tek başına kalacaksın

Bir bahriyeli bu şehrin parkında gördüğü rüyalardan utanıp kaçtı
Kocaman gemi direkleriyle dolu gökyüzü için şiirler yazıldı
Birinde senin iyi yüreğin yoktur
Geceleri el kadar bayraklı gemiler kızların rüyalarına girip dolaşır
Bir meyvadır intihar sabah akşam bölüşülür
Rakının adı geçtiği yerde ayağa kalkılır
Fildişi kakmalı aşağılık bir gökyüzü çalkalanıp durur
Minarelerine takılan bulutların sarhoş olduklarını şairler söyledi
Sualler tanzim edilir yaşamaya ait, sorulmaz
Dört yanında Allaha söve söve yaşanır
Bir şehirdesin ki kimse seni tanımaz

Uzun fakat ölümsüz bir uykudan sonra
Yeniden çalışan insanların sesleri
Ovalar denizler üstünde
Demir dövenin ray döşeyenin
O erkek sesi sonsuz çalışmanın
Yedi tepeden birden

İşte 1944 sabahının insanları
Balıkçılar işçiler çocuklar
Çocukların kursakları ufacık
Elleri şiş
Kadınlar birbirlerine tutunup yürüyorlar
Ne kadar mümkünse o kadar mahzun insanlar

İşte gazeteler muhakemeler karaborsa
Ticaret siyaset propaganda

Her yerde sıcak nefesi insanların
Balıkçı motorları sırt sırta verip durmuşlar
Tramvaylar havayı oyup geliyor
Aç İstanbul tok İstanbul'a doğru taşınıyor

Sen köprünün demirine arkanı verip durmuşsun
Uzağındasın yanan şehirlerin
Yalnızlık Allaha mahsustur
Yüreğini ortaya koymuş bakıyorsun
Paris'i İstanbul'u Zonguldak'ı yapanlarla yüreğin

Kulağın hep çalışan insanların sesinde
Haliç'ten gürültüler geliyor
Bu iş başı düdüğüdür
Çalışan halkın ölümsüz halkın

Taze ekmek kokusu ilk Küçükpazar fırınlarından yayılır
İlk Unkapanı köprüsü kıpırdar
Suratları asık adamlar geçer
Bir bulut başını çıkarıp kaybolur

İşte yeniden bir yağmur İstanbul'un üstünde
Bu önünde gelip durduğun
Sarı bir ışık altında uyuyan çocukların sokağıdır
Onları gözlerini çıkarıp avuçlarına bırakacak kadar sevdiğini biliyorum
Artık eski plaklar çalan kahveleri unut
Benimle ol

Bir anda bütün kıtaları dolaşan kuvvetli ve mükemmel bir gün ışığı önümde
Seni düşünüyorum
Sen genç orospular ölü padişahlar frengililer şehri
Seni demir parmaklıkların arkasından seyrettim
Kıtlıkların hürriyetsizliklerin elinde gördüm
Her defasında daha yalnız daha kimsesiz daha fakirdin
Her defasında kinlerin kahrın elinde yapayalnızdın
Bir yanınla aç bir yanınla tok gördüm
Her seferinde gösterişsiz halkın büyük emeğin çalışan insanlarınla güzeldin
Sisin dumanın yağın içinde bizimdin
Kalelerin surların katil kulelerin önümüzde duruyor
İyi yüreğinle demir alan demir atan gemilerin sevinçlerin kinlerin ihtiyar öfken çözülmüş duruyor
Ölümsüz bakışın havai halin sıkılı yumruğunla önümüzden geçiyorsun
Aşklar ölümler başlanmamış işler gerinde duruyor
Sen büyük kederimizin şehri

Sen elimiz ayağımız
Sen bunca yılın açlıkları kinleri sefaletleri
Sen uğrunda şarkı yaktığımız destan düzdüğümüz
Asırlar ardı insanlar hep senin hasretini çekmiş
Seni beklemişiz
Sen çarşıların evlerin zindanların arasından doğrulmuş geçiyorsun
Önünde sevinçler işler gelecek günler doğrulmuş bakıyor
Sen büyük kederimizin şehri
Bir sen eskisin dünyamızda
Kulelerin minarelerin surlarınla
Vapurların limanların bankalarınla
Bir sen eskisin
Bir eskimeyen çalışan insanların emeği
Bir onların emeği göz nuru alın teri yenidir
Bir onların elinde güzelsin
Bütün onların eli göz nuru sıcak yüreği
Bir dokunsan her yerin
Sen çalışkan halkın şehri
Devletler milletler vatanlar geçti, sade iyi olan kaldı
Arabalar, sırmalar peşleri sıra boyunları buruk insanlar geçtiler
Ticaret siyaset tarih bir avuç iyilik, her dölden insanlar geçtiler
Yeniden arabalar ve zayıf ve şişman ve uzun ve kısa ve semiz
birtakım insanlar geçtiler
Dalkavuklar ölümler cebir peşleri sıra geldiler
Şairler zenginler fakirler her soydan hürriyet düşmanları geldiler
Kimse sana hakkını vermedi
Seni herkes gençler ihtiyarlar her boydan milletler sevdi
Her gelen sana köstek kelepçe yeni zincirler bıraktı
Her gelen açlıkları kinleri arabaları surları devraldı
Zindanları şiddetli yalnızlığını kimsesizliğini daha genişletti
Harpler sulhlar her çeşit insanlar seni olduğun gibi bırakıp
geçtiler

Sen duvarlarını kederlerimizin yanı sıra daha kuvvetlendirdin
Sen nesilden nesile daha kuvvetlenen daha ölmezleşen cebri
devraldın
Kalelerini yeni bilgilerle daha muhkem kurdun
Böyle seni her seferinde açlıklarımızla daha yenilenmiş daha
semirmiş bulduk
Bir gün zayıflamadı kederimiz
Bir gün unutmadık kendimizi
Sen en bahtsızı şehirlerin
Yığın yığın kötülükler pislikler kendine göre her yerde
çözüldüler
Krallar padişahlar imparatorluklar geçtiler
Yeni insanlar yeni halkı yeni devletleri yeni şehirleri kurdular
Bu defa iyiler bu defa kötülükleri süpürüp attı
Bir sen eskisin dünyamızda
Bir sen sonu gelmeyen kederler kinler zulümler içinde
Bir sen aptalları budalaları uşaklarını peşin sıra sürüyorsun
Arkanda kötülükler yığın yığın kederler ağır şatafatlı takım
taklavatlarıyla geliyor
Gerinde kederli soluk yüzler omuz silkişler daha mütehemmil
daha asil bekliyor
Bir açılsan bütün nimetler
Bir açılsan ümit
Bir açılsan kurtuluş
Bir açılsan çocuklar kadınlar erkekler şarkılar sulh
Bundan böyle seninle senin önünde eğilmeler yalvarmalar
Bundan böyle işler devletler topraklar cumhuriyetler seninledir
Bundan böyle dünyanın ölmez şairleri seninledir
Bundan böyle paydos pisliklere çirkeflere cebre
Paydos yolunu kesen çamura kelepçelere boyunduruğa
Paydos zincirlere kara günlere topyekûn paydos

HASAN ŞİMŞEK
(1918 – 1988)

İSTANBULLU

Benim yerimde ol da sen
Tut bakalım kendini tutabilirsen
Yalanım yok vallahi kirvem
Kızda boy bos filinta gibi
Kalaylı bakraçta su gibi bir ten

Mini minnacık bir ağız
Gonca mı desem, nar çiçeği mi,
Sultanî kiraz mı desem?
Öyle işte kıpkırmızı.

Gözleri sanırsın çağla badem
Elleri "hanımeli" kokuyor
Saçları bùram buram ful
-
Yalanım yok vallahi kirvem
Yanımdan geçmiyor mu
Tepeden tırnağa İstanbul...

SALÂH BİRSEL
(1919 – 1999)

SEVDALI ASES

Kaç defa İstanbul oldunuz siz adamakallı
Sevdalardan gidip geldiniz ne vakit
Yalnızsanız yalnızlığınızda kalın amanın
Kaç defa Ases oldunuz siz sabahlardan

Ne vakit köprülerden geçtiniz siz amanın
Kaç defa yanıp söndünüz gençliklerden
Bitkinseniz bitkinliğinizde kalın tastamam
Kaç defa esmer oldunuz siz ikindilerden

Sizin saçlarınız elleriniz kaç Ases
Âşıksanız âşıklığınızda kalın amanın
Siz ne vakit uzunsunuz adamakıllı
Kaç defa İstanbul oldunuz siz akşamlardan

VEDAT TÜRKALİ
(1919)

İSTANBUL

"Sis" şairine ithaf edilmiştir.

Salkım salkım tan yelleri estiğinde
Mavi patiskaları yırtan gemilerinle
Uzaktan seni düşünürüm İstanbul
Binbir direkli Haliç'inde akşam
Adalarında bahar
Süleymaniye'nde güneş
Hey sen ne güzelsin kavgamızın şehri

Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Bakışlarımda akşam karanlığın
Kulaklarımda sesin İstanbul
Ve uzaklardan
Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Plâjlarında karaborsacılar
Yağlı gövdelerini kumlara sermiştir
Kürtajlı genç kızlar cilve yapar karşılarında
Balıkpazarı'nda depoya kaçırılan fasulyanın
Meyvesini birlikte devşirirler
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Et tereyağı şeker
Padişahın üç oğludur kenar mahallelerinde
Yumurta masalıyla büyütülür çocukların
Hürriyet yok
Ekmek yok
Hak yok
Kolların ardından bağlandı
Kesildi yolbaşların
Haramilerden gayrısına yaşamak yok

Almış dizginleri eline
Bir avuç vurguncu müteahhit toprak ağası
Onların kemik yalayan dostları
Onların sazı cazı villası doktoru dişçisi
Ve sen esnaf sen köylü sen memur sen entelektüel
Ve sen
Ve sen haktan bahseden Ortaköy'ün Cibali'nin işçisi
Seni öldürürler
Seni sürerler
Buhranlar senin sırtından geçiştirilir
İpek şiltelerin istakozların
Ve ahmak kadınların selâmeti için
Hakkında idam hükümleri verilir

Haktan bahseden namuslu insanları
Yağmurlu bir mart akşamı topladılar
Karanlık mahzenlerinde şehrin
Cellâtlara gün doğdu
Kardeşlerin acısıyla yanan bir çift gözün vardır
Bir kalem yazın vardır
Dudaklarını yakan bir çift sözün vardır
Söylenmez
Haramiler kesmiş sokak başlarını
Polisin kırbacı cellâdın ipi spikerin çenesi
baskı makinesi
Haramilerin elinde
Ve mahzenlerinde insanlar bekler
Gönüllerinde kavga gönüllerinde zafer
Bebelerinin hasreti içlerinde gömülü
Can yoldaşlar saklıdır mahzenlerinde

Boşuna çekilmedi bunca acılar İstanbul
Bulutların ardında damla damla sesler
Gülen çehreleri ve cesaretleriyle
Arkadaşlar çıktı karşıma
Dindi şakaklarımın ağrısı

Bir kadın kardeş tanırdım
Bir arkadaş karısı
Hasta ciğerlerinin taşıdığı çelimsiz kemikli omuzları
Ve hüzünlü çehresiyle bebelerini seyrederdi
Cellâtlara emir verildiği gün haramilerin sarayında
Gebeliğinin dokuzuncu ayında
Aç kurtların varoşlara saldırdığı
Tipili bir gece yarısı
Sırtında çok uzak bir köyden indirdi
Otuzbeş kiloluk sırrımızı
Zafer kanlı zafer kıpkırmızı

Boşuna çekilmedi bunca acılar İstanbul
Bekle bizi
Büyük ve sakin Süleymaniye'nle bekle
Parklarınla köprülerinle kulelerinle meydanlarınla
Mavi denizlerine yaslanmış
Beyaz tahta masalarınla bekle
Ve bir kuruşa Yenihayat satan
Tophane'nin karanlık sokaklarında
Koyun koyuna yatan
Kirli çocuklarınla bekle bizi
Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden geçişimizi
Bekle dinamiti tarihin
Bekle yumruklarımız
Haramilerin saltanatını yıksın
Bekle o günler gelsin İstanbul bekle
Sen bize lâyıksın

1944 Eylül Akşehir

SABAHATTİN KUDRET AKSAL
(1920 – 1993)

BİR GÜN İSTANBUL'DA

Günlerden bir gün İstanbul'da
Sabah oldu eşya ışıdı
Bahçedeki horoz öttü
Horozun öttüğünü duyunca
Türkü tutturdu
Bir çiçek keyfine göre...

İşler bu yola döküldü mü,
İnsanoğlu durmaz
Yatağımdan kalktım
Kahvaltı ettim
Geceden kalma ne varsa
Ceketimi giydiğim gibi
Sokağa çıktım.

Bir rüzgâr esti hafiften
Sonra durdu.
Yağmur çiseliyecek gibi oldu
Bir tramvaya atladım
Doğru parka gittim
Sıranın birinin üstüne
Uzandım.
Gökyüzünü seyrettim.

Gökyüzü de bir türkü söyledi
Gökyüzünün türküsü de
Horozunkine, çiçeğinkine uygundu.
Öylesine maviydi gökyüzü
Öylesine derin
Öylesine sonsuz
Ama bıkılıyordu gökyüzünden.

Kalktım kahveye uğradım,
Bir çift söz ederim, dedim.
Ahbap aradım.
Bulamadım.
Bulamayınca
Elim şakağımda,
Düşünmeye vardım.

Derken öğle oldu
İş yerleri boşaldı.
Cümle halkın karnı acıktı,
Ben de acıktım.
Bir köfteci dükkânına girdim.
Köfteler kızardıkça
Ortalığı bir duman sardı
Bir soğan kokusu.

Öğleden sonra da geçti aynı minval üzre
Yalnız bir aralık
Bir sevda yaşadım düşümde
Büyük bir caddeden geçerken
Bir kadın görünce balkonda
Saçları alabildiğine sarıydı
Bugüne dek
Görmediğim acaip kuşlar havalanıyordu
Sabahlığında.

Sevdalandım düşümde
O benden habersiz
Akşam gelecek âşığına
Hazırlandı durdu aynasında.

Gönlü sevdayla dolanların
Son uğradıkları meyhane.
Bir yudum aldım da
Kendimi buldum kocaman bir denizde
Nelerin unutulup gittiği nelerin
İzi bile görünmeyen gemilerin.

Akşamları sokakları dolduran serinlik,
Bir kahvecinin
Kahvesinin bahçesini suladığı
Ânı hatırlattı bana.
Bütün gün taban teptim
İçimde bitkinlik.
Akşamı ettim.

MEHMED KEMAL
(1920 – 1998)

DER VASF-I SİTAYİŞ-İ İSTANBUL

İstanbul şehri içre serseri gezüp
Semâ vü deryayı seyrü temaşa eyledim
Belki mahzun gönlümüz şâd
Gamlı hatırımız âbâd olur dedim
Baktım şöyle evleri var
Tarz-ı kadîm kârgir bina ahşab bina
Tarz-ı cedîd beton bina uzanır
Yolları var kaldırımdır parke asfalt dolanır
Sâkinleri kâfir olmuş islâm olmuş ne çıkar
Hepsi insan hepsi cana yakındır
Ben ol şehre hayran oldum tutuldum
Zira İstanbul büyüktür.

Beyoğlu derler bir yer vardır gelüp durduk
Yeri güzel halkı güzel nimeti bol
Dilberleri nazlı nazlı civan civan alüfte
Âşık olmak âdet olmuş Rum kızına
Bir kavim ki ondan gelir pir-i mugan muğbece

Sual ettik bu nimetler yenilir içilir mi
Bunda bu sorulmaz dendi
Rakı dosttur oturuldu sofraya
Zira dostlar büyüktür.

Düdük çaldı iskelede bir âdem
Gemiciler seren çeküb salya demir ettiler
Bir ağızdan şarkı söyler
Ol reisler çımacılar uşaklar ve tayfalar
Ben duyarım derya duyar
Mavi sular içre kayar bir gemi
Yolcusu var şarkısı var kömürü ve dumanı
Zira derya büyüktür.

Eyûb sultan derler ana
Sütunlar üzre kurşun kubbeler durur
Selâ verir minarede ters kasketli birisi
Güvercinler dem çeker
Yüz sürülür Eyûp pirin kabrine
Bir mezarlık sıra sıra serviler
Tabut ardı cemaat
Bu yaşama bu ölüm
Zira insan büyüktür.

NECATİ CUMALI
(1921 – 2001)

KISMETİ KAPALI GENÇLİK

Melih'e

Maçka'dan aşağı bir tütüncü tanıdık
Bir şişe rakı bir merhaba maksat hatır
Her akşam ayaküstü birkaç lâf atardık
Ardımdan o kalkar dükkânını kapatır
Ben açardım İstanbul'a karşı rakımı

İstanbul'a karşı iç iç düşün bu ne iştir
Günün bir yarısı çamur öbür yarısı
Durup dururken başlayan o baş ağrısı
Bunca yıl yalan okuduk yalan dinledik
Aklına kim gelirse gelsin bağır ver verişti

Üzgün kısmeti kapalı koca bir gençlik
Karşımızda canım İstanbul canım deniz
İçtik içtik kahırlandık bunca yıl dilsiz
Kimdik ki yaşamımızı berbat ettiniz
Sizlere el uzattık düşman gibi itildik

Fakat İstanbul dev gibi büyük bir şehir
İyi kötü ne günler görmüş geçirmiştir
Geceleri yorgun çocuklarının terli
Alınlarında o doğurgan ana eli
Dinlendirir dizlerinde ümitlendirir

Kimse alamaz elimizden bu ümidi
Bunca yıl bu ümit bizleri tutan dimdik
Neydik düne kadar daha üç beş kişiydik
Çektik kapıları çıktık evlerimizden
Meydanlara sığmıyoruz kardeşler şimdi

İSTANBUL KIŞA HAZIRLANIYOR

Dün, Köprü'nün korkuluğuna dayadım elimi
Buz gibi
Artık denize bakmak
Serinletmiyor içimi
Ne çare üşütüyor

İşten çıkınca karanlık basıyor
İnsanların hali daha telâşlı
Taşıtlar daha çabuk geçiyor
Böyle günler kısaldıkça sanıyorum ki
Kış daha çabuk geliyor

Tophane'nin önünde
Odun boşaltan kayıklar var
Sabahları gittikçe sis artıyor
Herkesin dilinde aynı şey
Odun derdi
Kömür derdi

Serseri bir çocuk
Üç aylık bir suç tasarlıyor
Ne güzel ağaçları denizi sevmeye başlamıştık
Şimdi olan bitene sebepsiz sıkılıyoruz
Lokanta her akşam daha dumanlı
Kahve her akşam daha kalabalık

Bir şey daha var
Bütün yaz aklımdaydı
Nedense bir türlü hatırlayamıyorum
İstanbul buzlu fotoğraf camlarında gibi donuk
Gene pembesi pembe, mavisi mavi ama
Ellerimizle eşya arasına bir şey girdi
Fakat düşünüyorum da sen hiç değişmedin
Sesin hep öyle sıcak, yüzün aydınlık.

HALİL SOYUER
(1921)

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

İstanbul'un sokakları parkeden,
Yabancıyım, yok halimi farkeden,
Düşünmez mi sılasını terkeden,
İstanbul, İstanbul, üzme gönlümü,
Dertli defterine yazma gönlümü.

Dükkânlara eşyaları dizmişler,
Üzerine fiyatını yazmışlar,
Caddeleri cetvelinen çizmişler,
Bir yanda Üsküdar bir yanda Şişli,
Gezdim sokakları gözlerim yaşlı.

Sirkeci'de otel otel dolandım,
Beyazıt'ta havuz gibi bulandım,
Aksaray'da toz toprağa belendim,
Bu taraftan geçemedim çarşıya,
Kadın erkek hepsi çıkmış çarşıya.

Camlarına tülden perde germişler,
Sokakları demirlerle yarmışlar,
Yol boyunca sıra sıra durmuşlar,
Düdük öter, vapur kalkar açılır,
Karşı yana korka korka geçilir.

Sinemaya gittim gördüm filimi,
Kapalıçarşı'da yuttum dilimi,
Bayıldım yokuşu büktü belimi,
Yorulmuşum çıkamadım yokuştan,
Caddelerden geçemedim bakıştan.

OSMAN ATTİLA
(1922 – 1978)

BU ŞEHR-İ İSTANBUL'DUR

Alabildiğine değişik, hırçın
Alabildiğine güvenli, sessiz
Bir taraf lâvanta, bir taraf tarçın
Bir taraf mahşerdir, bir yan nefessiz.
Yaşamak kaderi tekmil düşünce
Bellolur toprakla su öpüşünce.

"Nuruosmaniye" bir serin kapı
Güzeldir: mermerden, tahtadan yapı.
Gece başka, gündüz başkadır niyet
Ben bende değilim, bu nasıl hâlet?
Tırmandığım yokuş, indiğim yoldur
Bir doldur, "Hünkâr"dan bir daha doldur.

Açılsın "Harem"de sulara denk gül,
Ey sabah, denize, kubbeye dökül!
Dolsun ciğerlere deniz rüzgârı
Düşüncenin "Sur"lar olsa duvarı
Tırmanmak, bayrağı çekmeye mümkün...

Duyurdu "Küçüksu", anlattı "Mirgün"
Ben hâlâ kalıplar içinde dalgın
Hâlimce sarhoşum sokaklar yakın
Yerde ayaklarım, hançerim ipte
Bir ışık belirir gibi "Eyüp"te

Bir ışık denizden, dağlardan uzak
Bir ışık çinide nur zambak zambak

Var git güle güle, binlerce buyur:
Bu tedirgin şehir ne zaman uyur?
Herşey cana yakın, herşey umacı
İçimde sevince eğilmiş acı.

Cümlenin nasibi bol, nasibi kıt,
Kulak "Sultanahmet", ağız "Beyazıt"
"Laleli, Aksaray" temkinli, yavaş
"Köprü, Mahmutpaşa" tükenmez telâş...

Altmışında bâkir, onbirinde dul
Düşünme şâir, "BU ŞEHR-İ İSTANBUL"...

ARİF DAMAR
(1925)

İSTANBUL İÇİN

Kulaklarımızda uğultusu
Bir büyük bir uzak şehrin
- Bazen hemen şu dağların arkasındaymış gibi -
- Geçtiğimiz yerler unutuldu -
Birtakım sesler geliyor kulağımıza
Bir büyük
Bir uzakta kalan şehirden
Hayat orda tıkır tıkır yoluna devam ediyordur
Bizsiz tramvaylar gene dolu
Bizsiz palamutları çıkar denizinden
Bizsiz döner çarklar
Filimler şarkılar değişir bizsiz
Geçip barakalarımızın biraz ilersinden
O tarafa doğru gider tren
Üç gün üç gece sonra varacaktır
Bir büyük bir uzak şehre

Bir büyük bir uzak şehrin
Geçende bademleri çiçek açmış
Paltosuz geziyormuş paltosu olanlar
Nerdeyse toprak uyanacakmış

Çek kara tren çek
Gidişin kimleri sevindirecek
Seninle gider hasretimiz
Seninle gider kara kara satırlar
Selâmlar seninle gider
Bize ümidi sen getirirsin
Bize sen manzaralar sesler yün çoraplar getirirsin

Şimdilik bizden selam götür
Üç gün üç gece sonraki şehre

Bazan geceleyin nöbette
Tüfek ağır geliyor
Çıkarıp bir kenara dayıyoruz

Karşıda Erzurum
Karşıda askerlik gibi Palandökenler
Karşıda hayali büyük bir şehrin
Karşıda ümit
Karşıda pırıl pırıl karanlıklar

Günlerin en çekilmez tarafı budur asıl
Nasıl geçer deriz nasıl
Sesler daha yüksekten gelir
Caddeleri daha geniş
Işıkları daha parlak
İnsanları daha güzel gelir
Bir büyük bir uzak şehrin

Kederde yalnız kalarak
Ayaklarımızın sızısı diner

Mart 1948
Erzurum

ATTİLÂ İLHAN
(1925)

İSTANBUL AĞRISI

kanatları parça parça bu ağustos geceleri
yıldızlar kaynarken
şangır şungur ayaklarımın dibine dökülen
sen
eğer yine istanbul'san
yine kan köpüklü cehennem sarmaşıkları büyüteceğim
pançak pançak şiirler tüküreceğim
demek yine ben
limandaki direkler ormanında bütün bandıralar ayaklanıyor
kapı önlerinde boyunlarını bükmüş tek tek kafiyeler
yahudi sokaklarını aydınlatan telâviv şarkıları
mavi asfaltlara çökmüş
diz bağlıyor
eğer sen yine istanbul'san
kirli dudaklarını bulut bulut dudaklarıma uzatan
sirkeci garı'nda tren çığlıklarıyla bıçaklanıp
intihar dumanları içindeki haydarpaşa'dan
anadolu üstlerine bakıp bakıp
ağlıyan

eğer sen yine istanbul'san
aldanmıyorsam
yakaları karanfilli ibneler eğer beni aldatmıyorsa
kulaklarımdan kan fışkırıncaya kadar
yine senin emrindeyim
utanmasam
gözlerimi damla damla kadehime damlatarak
kendimi yâni şu bildiğin attilâ ilhan'ı
zehirleyebilirim

sonbahar karanlıkları tuttu tutacak
tarlabaşı pansiyonlarında bekârlar buğulanıyor
imtihan çığlıkları yükseliyor üniversite'den
tophane iskelesi'nde diesel kamyonları sarhoş
direksiyonlarının koynuna girmiş bıçkın şoförler
uykusuz dalgalanıyor
ulan istanbul sen misin
senin ellerin mi bu eller
ulan bu gemiler senin gemilerin mi
minarelerini kürdan gibi dişlerinin arasında
liman liman götüren
ulan bu mazut tüküren bu dövmeli gemiler senin mi
akşamlar yassıldıkça neden böyle devleşiyorlar
neden durmaksızın imdat kıvılcımları fışkırıyor
antenlerinden
neden

peki istanbul ya ben
ya mısralarını dört renkli duvar afişleri gibi
boy boy
gümrük duvarlarına yapıştıran yolcu abbas
ya benim kahrım
ya senin ağrın
ağır kabaralarınla uykularımı ezerek deliksiz
yaşattığın
çaresiz zehirler kusan çılgın bir yılan gibi
burgu burgu içime boşalttığın
o senin ağrın
o senin
eğer sen yine istanbul'san
yanılmıyorsam
koltuğumun altında eski bir kitap diye götürmek
istediğim
sicilya'lı balıkçılara marsilya'lı dok işçilerine
satır satır okumak istediğim
sen
eğer yine istanbul'san
eğer senin ağrınsa iğneli beşik gibi her tarafımda
hissettiğim
ulan yine sen kazandın istanbul
sen kazandın ben yenildim
kulaklarımdan kan fışkırıncaya kadar
yine emrindeyim
ölsem yalnız kalsam cüzdanım kaybolsa
parasız kalsam tenhalarda kalsam çarpılsam
hiçbir gün hiçbir postacı kapımı çalmasa

yanılmıyorsam
eğer sen yine istanbul'san
senin ıslıklarınsa kulaklarıma saplanan bu ıslıklar
gözbebeklerimde gezegenler gibi dönen yalnızlığımdan
bir tekmede kapılarını kırıp çıktım demektir
ulan bunu sen de bilirsin istanbul
kaç kere yazdım kimbilir
kaç kere kirpiklerimiz kasaturalara dönmüş
diken diken
1949 eylül'ünde birader mırç ve ben
sokaklarında mohikanlar gibi ateş yaktık
sana taptık ulan
unuttun mu
sana taptık

BAŞARAN
(1926)

KOCAKENTTE

XV
Nasıl, neden bilmiyorum
Birşeyleri öldürdüğünü duyuyorum hep
Bu kentin
Taşıtlarda, işyerlerinde, alanlarda
Akşamın oralar tüm yıkıntı
Alışkanlıktan dönüyor evlerine adamlar

Yitmiş kadınların aklığı
Sevinci taşraların
Bir suskunluğa açılıyor kapılar
Karanlık mahzenlerde, çıkmaz sokaklarda
Soluğu kesiliyor birşeylerin
Öldürdüğünü duyuyorum hep

Ellerimin dokunduğu yer soğuk
Meyhaneler, mabetler çare değil
Bitpazarında uzun gecenin
Soyunanlar giyinenler var
Öldürdüğünü duyuyorum
Çok ince silâhlarla

Darağaçları çarmıh acıları boyuna
Yaşadığımız günler
Çöpçüler, eskiciler, mezarcılar yorgun
Parayla, içkiyle, kanla
Öldürdüğünü duyuyorum "ölüm"ü bile
Kocakent, büyük kıyıcı

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN
(1926 – 1984)

İSTANBUL

Evin içinde bir oda, odada İstanbul
Odanın içinde bir ayna, aynada İstanbul

Adam sigarasını yaktı bir İstanbul dumanı
Kadın çantasını açtı, çantada İstanbul

Çocuk bir olta atmıştı denize, gördüm
Çekmeğe başladı, oltada İstanbul

Bu ne biçim su, bu nasıl şehir
Şişede İstanbul, masada İstanbul

Yürüsek yürüyor, dursak duruyor, şaşırdık
Bir yanda o, bir yanda ben, orada İstanbul

İnsan bir kere sevmeye görsün, anladım
Nereye gidersen git, orada İstanbul.

METİN ELOĞLU
(1927 – 1985)

YİTİKÇİ

Hadi git azıcık İstanbul iste
Kosunlar o denizi bir çanağa
Bir çıkına elesinler o günlerimi
O yazdan Üsküdar'dan ne kaldıysa Elif'ten
Doldur ceplerine
Onlarda yoksa komşularında vardır
Tanırlar sevinirler
Beni bay Metin gönderdi, de

ERCÜMENT UÇARI
(1928 – 1996)

İSTANBUL

Oturmuş yavaştan dört bir yöreme mavi
Aşılı fidanlar kadar tazeyim
O saçların o tellerin o duvakların varlığı
Hani öpmek kadar güzel şey
Bu eski zaman masalı

Köprüleri ellerimle tutuyorum
Fesleğenler içinde bir rüya yeni
Tazeyim bilmem kaç senesi
Belki Erenköydeyim
İçimde bir köşkün bahçesi

Beykozdayım uyanmışım ilk vapura
Pırıl pırıl balıkların pulları çevre
bir yalının o dökük boyası
Yavaştan bir eski ud âlemine götürür beni

Bilirim sulara sevgim büyük
Uçuşan sularını görürken rüzgârın İstanbulda
Trenler vapurlar habire trenler vapurlar
Garip kalıyorum ışıkların yandığı sıra

Gün ışığını bir çok güvercin öper
Buraları cami avluları belli
Kürek çektim durmadan ay bir büyür bir ufalır
Yakamozlanmış bu benim aşklı damarlarım
Nefti bir kız dudağı
Bir yıldız gibi düşmüş Halicin içine
İstanbul büyür pırlantalar kaplar ellerimi

Alıp başını gitse insanlar
İstanbul bir bana kalsa

MUSTAFA NECATİ KARAER
(1929 – 1995)

İSTANBUL DESTANI

-1-

İstanbul'a döndürdüler yüreğimi,
İki yakasında iki ayrı hasret.
Bir buğday tanesine kırk bir âyet,
Kim yazmıştı, nereden okumuştum?
Ya balık evleri her gözü bir kum,
Karanlığında güneşler iç içe.

El kokusu sinmiş ak kaneviçe
Al ipek sıcaklığına kesilir,
İğne gözlerinden fışkırdıkça şiir
Bir sevda olup çıkar kuştan hafif,
Kimi Aslı der ona kimi Elif.
Ateş ve kar ortasında Binbir Gece?

Aşkın Kapalıçarşısından nice
Ceylân boyunlu kızlar gelip geçti.

-II-

İlk pencere ilk göz ağrım Haliç'ti,
Yıllanmış şarapların en eskisi.
Paslanmaya yüz tutmuş olsa da sesi,
Ölür mü gel zaman git zaman
Koca Sadullah Ağa ve Mihriban,
Her şarkıda dağ bir sevda yaşarken?

Öyledir, sevişmeye vakit varken
Sımsıkı sarmaşıkların ağızları.
Bilen yok. Lâle Devri'nin kızları
Şimdi neresinde eski baharların?

Üç acı kapısı dün, bugün ve yarın,
Hadi saati kurmayı unutma.
Gecede yüzlerce ipsiz uçurtma
Dönüp duracak rüya göklerini.

-III-

Ne tutabilir şiirin yerini,
Söylenmemiş ince bir sevda kadar?
Sımsıcaklığını koyduğun Üsküdar
Sokak sokak, ev ev, göz göz aydınlık
Dumanı üstünde mavi bir çaydanlık,
Ağzından ya güneş ya da yıldız akar.

O parkta avuçlarımızı yaktı kar,
İlk kiraz çekirdeği düştü suya.
Kimi kara kalem kimi sulu boya
Kuzguncuk'tan Kanlıca'dan resimler,
Denizi göğüs uçlarından öper
Kapanıp zamanın ayaklarına.
Anılarla döner içbükey bir ayna
Kafamın içinde odak noktası.

-IV-

Maçası, karosu, sineği, kupası
Beylerbeyi'nde toplanmış beyler,
Kızkulesi'nde kızlar şarkı söyler
İçlerinden birisi kayıp
Mor mendille gözlerimi bağlayıp
Attılar ortasına mor denizin.

Yenicami'den kalkan bir çift güvercin
Süzülüyor Heybeli'ye doğru,
Biri güneşin kızı biri oğlu.
Siyah-beyaz rüzgârlarda sen ve ben,

Kopmalarla kaçmalarla yarı yelken
Demir atmak var mı başka bir masala?
Yürüyorum dikilitaşlarla kol kola,
Üstümde bin gecenin ağırlığı.

-V-

Bizim yıldızlarımızın sağırlığı
Başkalarına benzemez ki!
Bir saattir yeni-eski, yeni-eski
Bir şarkıdır uzak zamanlara sürgün,
Bir budak, boynundan ilk öptüğüm gün,
Bir bayrak koşusudur çırılçıplak.

Yorgun evlerdeki eski kapkacak
Diyelim ortanca bir kahve tavası,
Diyelim değirmi bir odun sobası,
Yakarsınız yakarsınız sıcak tutmaz.
Sen gittin gideli gözlerim az
Ve yüreğim sağır taşlı bir fırın.

Minyatürlere karışan saçların
İçimdeki salkım söğüt gölgesi.

İSTANBUL OLMAK

Değişen belki Boğaz'ın suları,
Bu İstanbul sabahında seni buluyorum.
Nasıl söylemeli bilmem ki -aşağı yukarı-
Ben İstanbul'a geldim mi, İstanbul oluyorum

Bebek'te ellerin, Küçüksu'da yüzün,
Sırtında deniz mavisi bluzun:
Kavak ağaçlarınca ince uzun
Bir İstanbul sabahında seni buluyorum.

Düştü pencerelere bir günaydın,
Evlerin, yolların uyanması yakın,
Tek çizgide şimdi dün, bugün ve yarın
Bir İstanbul sabahında seni buluyorum.

Beni Eyüp'e götürür bulutlar,
Belki onların da bir bildiği var.
Şarabım Beyoğlu, ekmeğim Üsküdar,
Ben İstanbul'a geldim mi, İstanbul oluyorum

Çok uzaklardan gelmişim, ıslanmışım,
Şiir yazmak değil sevmek işim;
Ne olur, bozulmasın düşüm,
Bu İstanbul sabahında seni buluyorum
Ben İstanbul'a geldim mi, İstanbul oluyorum.

TALÂT SAİT HALMAN
(1931)

İSTANBUL

Hangi ayazmadan su içsen
Başında kaç batın
Susuzluktan ölmüştür

Irıpları çekmeyegör
Boğazda her balığa
Bir orospu gömülmüştür

Dinmişse
Saraylarda düğünler
Harem ağası gülmüştür

Yangın yerlerinde tekbir
Yoksulların
Canevinden dökülmüştür

İstanbul
Çağların görmekten korktuğu
Düştür

CEMAL SÜREYA
(1931-1990)

BİR KENTİN DIŞARDAN GÖRÜNÜŞÜ

Bütün bir gün derin suları kolladı şunun için
Bir çoban mevsimini geçirmek için saçının billûrundan
Üç kulesi altı şairi sayısız minareleri
Ve yer yer uçuklamış kıyılarıyla
Bu kent bütün bir gün. Hadi gidelim.

O senin bir türlü belleyemediğin
Kuştur. Bir türkünün hallacında dağılmış
Keçedir. Onu Doğuda nehirlerin kaynaklarına basıyorlar
Balkondur. En bencil sarmaşığa çekilidir tetiği
Lekedir. Eski Frikya üzümünden inansız menekşeden
Taştır. Bizansın yıkılışını kibirle sürdürmektedir
Çocuktur. Babasınınkine benzer annesinin yüzü
Çünkü mutlu İstanbul kadını alır erkeğinin yüzünü
Çünkü daha dün dört tarafından çekiştirilmiş utancınla
Şiirime güvenli bir barınak aramıştın

İnce parmaklarıyla
Aralamaya çalışırken kederini
Sen yitip giden aşkta

Senin kahkahanın boğumlarında
Söz temiz değil

İklim. Devrik tezgâhı güneşin
Sokaklardan kadınsı bir seccade gibi akıyor iklim
Gözlerimiz bozuluyor kanımızın gürültüsünden
Kırmızılar bitişiyor hiçbir şey kesin değil
Tenteler gökyüzüne bir folklor kazandırıyor
Yeni yapıların kekemeliği ve akasya
Ve çınar. Yelesinin içinde tükenmiş bir aslan
Ve sütunlar başıbozuk devriyeleri
Ne kuşatmalar ne dostluklar pahasına
Büyük bir mutfak yaratmış bir imparatorluğun,
Yalnız sütunlar savunuyor serinliği

Saatler uzun günler kısa
Fenikelileşememek. Ben bu sözü söylüyorum
Bu sözü sana söylüyorum bir gün gerekir nasıl olsa
Serhas'ın askerlerine gümüş zincirlerle döğdürdüğü
Öbür ucuna da gittim ben bu suyun,
Buradan taa peygamberler kıyısına kadar
Büyük suları sadece karpuz soğutmada kullanıyorlar
Fatih Sultan Mehmed gemilerini karadan yürüttü ya
Deniz kaçkını bir ulusun çocuklarıyız biz o gün bugün
Toprakçıl bir çapadır Denizyollarının arması bile,
Ama dilimizde yine de en ürpertili kelime deniz
Yine de sokaklarda bir kanal eğitimi
Dondurmacılarda bir ikinci kaptan tavrı
Teneşirlerde bir tekne beğenisi
Bir kazazede takısı bulunur sarhoşların yüzlerinde

Yine de faizcinin sesindeki hasır
Yelken olmaya özeniyor

Şoför edebiyatına önsöz olarak geçse yeridir
Yeni Cami'nin caddeye dadanmış dirsekleri
Ve
Bitişiğindeki gri gökkuşağının altından
Agop'un ülkesine bir anda geçilir
Orada işte orada
Kibrit bilekli kızların anahtar burunlu sekreterlerin
Lastik mühürle para basanların eğeyle tabanca üretenlerin
Cüzzamlı işhanlarının çiçekbozuğu basımevlerinin
Önlerinden dalgın dalgın yürüyorsun

Sen ki bu şehrin eski tutarsızlarındansın
Kök bitkilerin heterogüllerin Çin yakılarının arasından
Bir güz sonu duygusunu ancak bir kez duyabilecek
bir sığınma eğilimini
Kuytulardan aldığın bir çiçek gibi yukarı semtlere doğru
sürüklüyorsun

Sen ki
Ayı Hugo'dan zararsız Mallarmé'ye, kaçık Artaud'ya kadar
Bir şeyler okudun biraz. İyi.
İngilizlerden de saymayı öğrendin biraz. O da iyi.
Ağzında bir tatil gevezeliği
Alnında bir ayazma serinliği taşıyan
Bir kadını sevdin çok. O belki daha da iyi.
Ama ne yap biliyor musun?
Şu eski adresini değiştir artık
On yıldır bilgeliğini tüketti.

Saatler uzun, günler...

GÜLTEN AKIN
(1933)

YALNIZLIK CAMLARI

Açıktayız gözlerimizin ardı kapkara
Bir ayrılışta yıkılıyoruz
Bir ayrılışta bağlarımız kopuyor
Burası İstanbul

Bazı adamlar var şaşıyoruz
Avuçlarında sıcağı nasıl
Düzenlerini nasıl yitirmiyorlar
Şaşıyoruz burası İstanbul

Akşam kuşlarını İstanbul'un
Damlar üzerinden bir kaldırıp
Başka damlara konduruyoruz
Dışardan yukardan gözlerimizle
Bu camlar yalnızlık camları
Bu camlara yağmur yağdırıyoruz

SEZAİ KARAKOÇ
(1933)

ALINYAZISI SAATİ

-8-

(İstanbul)

Yeryüzüne ayı indir o bir şehir olsun
Yaklaştıkça büyüyen
Ayrıntıları setleri bahçeleri
Yumuşak çizgileriyle ortaya çıkan
İşte ben o şehri yaşadım yıllarca
İstanbul'da parça parça
Çeşmelerinde ayı yaşadım
Servilerinde ayla birlik bölündüm
Ayla birlik yaralandım
İstanbul mezarlıklarını aydınlatan ayla
Soludum bölük bölük ahiretin
Keskin çizgili özgürlüğünü
Kanlı canlı özgürlüğünü ay kesmesi
İçtim sıcak bir yaz günü içilen buz gibi bir vişne şurubu
benzeri
Kutsallığın ballı biberli çilekli çile kevserini
İstanbul'dur bu otuz yıl kana kana yaşadığım
Taşlarına adeta resmim işledi
Ben İstanbul'da dağıldım zerre zerre
İstanbul damla damla içimde birikti
Mermer tozu gelip gelip içimde oluştu bir şehir
Bu yeryüzünden ve gökyüzünden ötedeki şehirdir

O bir kılıçtır Doğudan Batıya uzanıp
Çin ipeğinden örtülmüş şeytan kozasını bölen
Darbeleriyle Batı çeliğini lime lime eden
O Tanrı'nın kılıç hâlindeki hilâli
İslâm ruhunun kristalleşmiş heykeli
İçimin sesi rüyamın öfkesi merhametimin şehri
İstanbul'a gel oruç günleri gez gör ve dinle derinden
Taştaki oymalarını incele bir er gözüyle
Semerkant'tan kalkıp gelmiş erlerin gözüyle gör her yeri
Camileri mezarlıkları çeşmeleri ve sebilleri
Git Sümbülefendi'ye servilerden sor olup biteni
Merkezefendi'de tüket maddeyi yırt maddeciliğin kefenini
Bağdat'ta ebedi bağı ruhun ve ilâhi hikmetlerin
Şam'da son sınırı manevi medeniyetlerin
Kozmik bakış metafizik sezgi
Bağdat'tan dal Şam'dan yaprak Diyarbekir'den çizgi
Hep İstanbul'da kırık dökük
Parçalanmış silinmiş sönmüş
Hayaletler gibi kaçmış gizliliklere
Loş boşluklara sığınmış kan rengi bir huzur arzusu
Sabah Karacaahmet'te öte şafak kırmızısında savaş boruşu
Sökün eder her sabah ufkun bir ucundan yeniçeriler
Su şırıltısından gök gürültüsüne değin
Bütün seslere düzen vermiş ebedî mehter

Yok olduysa da bu şehir ruhu ruhuma sindi
Ben yaşadıkça o yaşayacak bende
Kimbilir belki o da dirilecek benimle
İslâm Milletinin dirilişinde
O yeniden güneşin güneş ayın ay dünyanın dünya
İnsanın insan olduğu o günde
Ölümün biliyorum ey İstanbul diriliş içindir
Öyleyse indir ruhunun teslim bayraklarını indir göm toprağa
Doğrul ve kalk ayağa
Kemiklerinle etin arasında
Sonsuz güç topla korku ve muştuyla
Mucize muştusuyla
Yüreğim yırtılıyor çınlıyor ağlıyor yüreğim
Fırtına yaprak yaprak dökülüyor
Gecenin tüyleri savruluyor havaya
Ölümümü kutlayan Arz oğullarıyla
Mübarek toprağın anlamından bile yoksun
Taşın demirin mermerin ve tozun metafizik kadrine bile düşman
Kâbûs ruhumu çalmak isteyen hırsız
Madde dönüşür binbir şeye ama ruh kaybolmaz
Altın madeni gibi pırıl pırıl kalır ve solmaz

AHMET NECDET
(1933)

TOPKAPI - BAHÇEKAPI

yine külçe gibi düştüm yatağa
yine külçe gibi kalbimde sancılarım
çâresiz sabahı bekleyeceğim
gün ağarırken kül renkli bulutların ardında
ilk tramvayla limana ineceğim

hiçbir şeyden mahrum değilim senden başka
özgürlük ve ekmek kavgası
hele yerinde dursun
birbirimizden habersiz sokak ortalarında
ben seni arıyorum
sen beni arıyorsun

artık aldırış bile etmiyorum
bu şehrin soğuğuna karına
ve işte yazıyorum sabah sabah
serçe parmağımla adımızı
topkapı-bahçekapı tramvayının
buğulu camlarına

ERDOĞAN ALKAN
(1935)

YEDİ TEPELİ ŞEHİRDEN

Yedi Tepeli şehirde bekleyen var yollarımı
- ELİF SU

Oturmadım denize bakan evlerde
ama denizini bilirim,
Eyüp kahvelerini bilirim,
Ortakçılar'ı, Bıçakçılar Yokuşu'nu,
nerden çalınır ve nerde satılır araba parçaları
işçi evlerini, Florya'yı, marul tarlalarını
tramvayları,
eski İstanbul'u bilirim
ve bunlar eski günlerdi kızım.

Kasket ve pantol göndermişsin,
ilk kez seninle öğrendim
şimdilerde bir sokağın adını,
işte bu yol Rumeli Caddesi'dir çıktığım,
başımda kasket
elimde paket
yüreğimde kilit.
Bu yolun bir ucu Şişli'ye gider
bir ucu Nişantaşı'dır.

Bilirsin gözüm yaşlıdır,
kasketin içinden çıkan sözcükler
kafamda dolanıp durur:
"Elif Su'dan babası Erdoğan için."

Burası İstanbul, orası Paris
yürek uzaklardan çırpınır
bir de torunum doğmuş öğrendim
yaşlılık bir yandan
özlem bir yandan
başımı vurur,
çıkamam yokuşları.

Selam sana Paris kenti
Yedi Tepeli şehirden
İstanbul'dan acılarla
sevgilerle, özlemlerle
selam sana Elif'in babasından.

KEMAL ÖZER
(1935)

İKİ YÖNLÜ RÜZGÂR

Kara bir bezin üstüne çizilmişti
yıllar önce İstanbul:
Vakti ve mevsimi gösteren öğle sıcağı,
vapur düdükleri uzaktan uzağa,
satıcı seslerini aralayarak
kulaklara çarpan kornalar,
yem atıldıkça güvercinlere
konup kalkan kanat şakırtıları,
cami içlerine biriken serinlik,
minarenin birinden birdenbire
göğü avcuna almak istercesine
yükseliveren ezan...

Dikerdim kara bir bezin önüne
suretini alacağım insanları,
bir uçtan bir uca ak harflerden
başlarının üstünde bir kemer,
ürkütmekten korkarak harfleri
dururlardı uysal, özenli
altında İSTANBUL yazısının,
çekidüzen verirlerdi yüreklerine
okunaklı çıksın diye suretleri...

Kaçışan üveyikleri yakalardım
ürkek bir genç kızın kaşlarında
ter içinde kalırdı saç dipleri,
bir tabanın yanında iki oğul
solukları göğüslerinde, dimdik
yakalardım duydukları güveni,
düşü yakalardım, kaygıyı yakalardım
savrulmuş bakışların altında
çiğnenmiş bıyıkların altında,
bir onulmaz vakti gösterirken
bileklerindeki saat izinli askerlerin...

Bir yabancı bakış hatta bir keresinde
dumanlı doruklardan, uzak yollardan
ne zaman inecek belli değil yeryüzüne,
nasıl tutacak belli değil ellerini,
belli değil nereye yürüyecek, nerde duracak
bir türlü sığmaz üç ayaklı kutuya,
ben geri çekildikçe o üstüme gelir
sureti bir türlü yansımaz ak kâğıda...

Hatta bir başka kez, yıllar önce,
kirpikler arasında uçuşan uyku
merceğimin önüne gelip durdu,
sonra bırakmayan görüntüler
doyasıya uyuması için bir çocuğu,
sonra balonlar yansıdı görüntüye
fabrika bacalarının göğe savurduğu...

Sonra gitgide uzaklaştım ayakaltı köşelerden,
bir rüzgâr esti nişanlılarla, gezginlerle
gurbete çıkan taşralılarla, acemi erlerle aramda,
sonra yerimden oldum, bir rüzgâr itti beni
duvarları dibine sapa mescitlerin, gölgeli avluların,
sonra gitgide azaldı yolunu gözlediğim azık...

Belki de anlamazdım neden esti o rüzgâr
tezgâh başından yeni fırlamış biri
gelip durmasa bir öğle üstü merceğin önüne,
paydosta vakti olmamış değişmeye üstündekileri
vakti olmamış yüzünü ve ellerini yıkamaya
her yanı leke içinde, ama yine de neşeli
bir elinde kırlardan yeni derlenmiş
sapsarı bir katırtırnağı demeti...

O gün bugündür durduğum yer değişti
üç ayaklı kutuyu indirdim omzumdan
yırtıp attım arkadaki kara bezi
alanlara çıktım, arı kovanı işyerlerine
Galata Kulesi, Hilton, Boğaz Köprüsü
camiler, saraylar, ak köpük martılar
çizili değil artık karşımda İstanbul
birlikte esiyoruz, karşımda değil rüzgâr...

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU
(1935)

İSTANBUL

Şimdi Çemberlitaş'ta bir ev
Miniminnâcık öyle durur
Penceresinde küçük bir kız
Saadeti yüzünden okunur.
Ötede kalabalık bir cadde
Durmuş insanlar bakınır
Ne derseniz deyin işte
Herkesin bir derdi vardır.

İnsanı sıkar kalabalık
Hele kızların bir tuhaf gülmesi
İçinizde bir şeyler uyanır
Gariplik yahut sevgi.

Veya Köprü üstünde bir gün
Gider dururken yolunuza
Hiç görmediğiniz bir taze
Girivermiş kolunuza.

Diyeceğim, bir sıcak kadın
Deli divâne etmişse yakışanı
İyice anlarsınız ondan sonra
İstanbul'u, yaşamayı, aşkı.

BEDRETTİN AYKIN
(1936)

İSTANBUL KUŞATMASI

Mavisiz bir İstanbul'dayız
Uzun koygun gecemiz
Onulmaz gurbetimizle
Ve acı değişmeyen adresimiz yine

Yalnız değiliz bir bakıma
Her yer bizimkilerle dolu
O büyük yabancılığımızı saymazsak
İstanbul giderek daha da Anadolu

Hüznümüzdür Yeditepe'den yükselen
Kuşatılan biz miyiz yoksa İstanbul mu
Sancır gece sonsuz gökdelenlere karşı
Ak bir mendildir zaman siler acımızı

YAVUZ BÜLENT BAKİLER
(1936)

GÖZLERİN İSTANBUL OLUYOR BİRDEN

Seninle bir yağmur başlıyor iplik iplik
Bir güzellik doluyor yüreğime şiirden.
Martılar konuyor omuzlarıma
Gözlerin İstanbul oluyor birden.

Akşamlardan, gecelerden, senden uzağım
Şiirlerim rüzgârdır uzak dağlarda esen...
Durgun sular gibi azalacağım
Bir gün, birdenbire çıkıp gelmesen.

Şarkılarla geleceksin, duygulu, ince...
"Yalnız gözlerime bak" diyeceksin.
Ellerim usulca ellerine değince
Kaybolup gideceksin.

Bir elim seni çizecek bütün pencerelere
Bir elim seni silecek.
Kalbim: Ebemkuşağı; günde bin kere
Senin için yeni baştan can kesilecek.

Ne güzel seni bulmak bütün yüzlerde
Sonra seni kaybetmek hemen her yerde
Ne güzel, bineceğim vapurları kaçırmak
Yapayalnız kalmak iskelelerde.

Seninle bir yağmur başlıyor iplik iplik
Bir güzellik doluyor yüreğime şiirden.
Martılar konuyor omuzlarıma
Gözlerin İstanbul oluyor birden.

RUŞEN HAKKI
(1936)

DURUP DURURKEN İSTANBUL

Hani bu İstanbul yalnızlığı yok mu ya,
Deli eden, sarhoş eden, kahreden
Hangi sokağından geçsem bir başka yalnız,
Üstüme üstüme eğilen.

Şimdi oralarda olsam ya da bir başka yerde,
Özlemini duysam canım İstanbul'un
Deli eden, sarhoş eden yalnızlığını arasam,
Kuyruk olsam çiçeklerde akşam akşam
Bir karanfil alsam, bir yakama taksam, bir koklasam.

Şimdi İstanbul bir yağmur kaçağı,
Şimdi İstanbul pul pul balık
Bir koca şişe şarapla bir koca gün,
Kaçak öğrenciler gibi yaşadık.

Âşık olduk günde üç öğün
Ucuz balık yedik köprüsünde eğlendik,
On lira verip Samatya'lı Suzan'a
İstanbul diye yanımızda gezdirdik.

Haniya helâl olsun gıcır gıcır onluk,
Elleri dert görmesin büyütenin.
Kadın dediğin kadın olmalı ilk önce,
Okşanıp öpülmeli benim bildiğim.

Hani bu İstanbul yalnızlığı yok mu
Her kızı bir başka bahar fışkıran
Bulaşık yuyan, ev süpüren
Her kızı bir başka bahar fışkıran.

ÖZDEMİR İNCE
(1936)

VİZANDİNOVA YA DA DER'SAADET

Talihin varsa eğer ve zarın tutuyorsa bu zamanda
bütün yüreğinle öyle bir şey dile ki bozulsun büyü
bu türedi kent, bu rezil yığın miras kalmasın sana,
yoksa ne Uyvar Önünde Bir Türk Gibi meseli derman olur
ne de kırk ayazmanın şifalı suyu bir işe yarar.

Kaç kez okudun bu öyküyü, dinledin dilbaz erbabından:
Uyuyamazsın asla Mavi Kayalar'ın kıskanç uğultusunda,
bir uyanık güvercin bulup uçursan da aralarından
derini yüzerler gözleriyle ve bir kimse el uzatmaz sana,
hayalarını yakalar can pazarında bin bir uğursuz
sonra bir çeribaşı saldırıp kemendini boynuna dolar,
diz üstü çökersin acıyla bir tuzak olur sana gövden
ve rehin kalır gölgen bir karanlık zindanda.

Talihin varsa eğer ve zarın tutuyorsa son zamanda
yüreğinin bütün aşkıyla öyle dile ki bozulsun büyü,
bu düzmece kent, bu kalp yığın miras kalmasın sana.

Gölköy, 21.8.1991

AYHAN KIRDAR
(1936 – 1999)

BİR KERE DAHA İSTANBUL

Şener Akmen'e

I

Bir kez yağmur yağmaya görsün bu şehirde
Bir rüzgâr esmiye görsün sokaklarından İstanbul
Gönül ufuklarımızda alevler tutuşur
Süt beyaz sevgililerimizden iri güller açar
Tutup üç milyar insanın burunlarında gezdiriyoruz
Bir kez yağmur yağmaya görsün bu şehirde
-Şimşekler çakıyoruz-

İstiklâl Caddesinde neon lambaları yanar
Neon lambalarındaki renkleri çaldık bir gece
Sazımıza takıp gerdik ebemkuşağına inat
Kırk gün kırk gece şarkılar besteledik bayram havalarından
Kırk gün kırk gece Galata köprüsünden geçtik
Bitiremedik

Şarap yüklü gemiler geçer denizlerinden
Sarhoş direkleri usul usul gökyüzünü yırtar
Şangır şungur yıldızlar boşalır üstümüze
Çıngıraklar çalar beş duyumuzun beşinde çıngıraklar
Seferber olur tekmil duygularımız
Çaldırırdık

Hele gecelerin yok mu İstanbulum gecelerin
Bir pelerin gibi sırtımıza atıp karanlıkları
Ak köpüklü atlarına binip masmavi Boğazın
Dudaklarımızda sevda türküleri
Cümbüşlü kıyılarında eriyip kaybolduğumuz

Bir rüyadan uyanırcasına yorgun düşüyoruz
Gözlerimiz çapak çapak mutluluktan
Meğersem sabah olmuş İstanbulum gündüz olmuş
Sımsıcak güneşin öper alınlarımızdan

Kıyasıya yaşamaların en güzelini sende tattık
Delinmiş bir kez ömür tasımız varsın delinsin
Bir aynalardır kalleş çıkan dostluğumuza neylersin
Aynalar aynalar alıp başınızı gitseniz

II

Sofular gibiydik camilerinde İstanbul
En iri tesbihler bizim parmaklarımızda şakırdardı
Tanrıya en yakın bir yerde bizdik diz çöken
Oysa yine bizdik en son çıkan meyhanelerinden
Avuçlarımızda avuçlarımızla kaynaşır kadehler
Bir türlü bırakamazdık
Isındıkça ısınır dudaklarımız ellerimiz ayaklarımız
Geceyle gündüz arasında ezilen bir tarafımız vardı
Anlıyamazdık

Adınla başlar en güzel öyküleri anılarımızın
Adınla tatlanır dilimiz
İstanbul
Meyhane meyhane cami cami sevdiğimiz

III

Altın kulelerini birbirine ekledik bir gece
Üstüne çıkıp soluk soluğa kaldığımız
İpekli bir atkıymış gibi bulutlarını boynumuza doladığımız
Seni bir kuş bakışında bir daha seviyoruz
İri bir göz gibisin kara mı kara sürmeli
Akında zenginler oturmuş karanda biz
Ne çıkar ne çıkar İstanbulum
Gözbebeklerindeyiz

Bir beşinci mevsimi aratmaz mevsimlerin
Mevsimler ki cömerttir avuçları
Mevsimler ki dört kız kardeşe benzerler bildiğimiz
Mevsimler ki tutup birer birer göğüslerinden emdiğimiz

IV

Beynimizi tüketmiştik işin kötüsü
Beynimizi çoktan tüketmiştik
Kafatasımızın boşluğunda şehirler koşuyordu
Şehirler arasında İstanbul koşuyordu
İstanbula karşı Paris
İstanbula karşı Nevyork
İstanbula karşı Lizbon Roma Şanghay
Bütün servetimizi İstanbula yatırmıştık umutluyduk
Bire karşı on
On'a karşı yüz
Yüz'e karşı hayatımızı koyuyorduk
Taş kesilmiş gözbebeklerimiz oyuklarında
Taş kesilmiş ellerimiz ayaklarımız
Kalbimiz birer saatli bombaymış gibi koltuğumuzun altında
İstanbul için yazılmış bütün şiirleri okuyorduk
En mukaddes dualar gibi içimizden okuyorduk
Yorgunduk yoksulduk açtık
Eğer bu yağmur olmasaydı eğer bu rüzgâr olmasaydı
Eğer bu geceler olmasaydı
Sen olmasaydın eğer İstanbul
Bir koç gibi toslayan avuçlarımızla durdururduk
Güneş lambasını yakıyordu ufukta
Bir de bakıyoruz en önde İstanbul
Biz kazanıyorduk

V

Aradan aylar geçti İstanbulum yıllar geçti
Biz bildiğin çocuklar değiliz artık bak
Yine o yağmurlu günlerini özlüyoruz arıyoruz
Ki fark edilmesin gözyaşlarımız yanaklarımızda

Ağlıyoruz...

ONAT KUTLAR
(1936 – 1995)

"NASO MAGISTER ERAT"

Seni yeniden ben buldum ey unutulmuş kent
Ve kimsenin farkında olmadığı günde sevgilim seni
Bir alacakaranlıkta geçtim aşılmaz surlarını
zamanın. Duru ve dökülen nefti perdeyi araladım
Ulaştım sana sonunda ne olur unutma beni

Dolaştım eğersiz ve çırılçıplak atlara binmiş
yüzlerce çocuğun çınlattığı dar sokaklarında
Buldum Galata'dan gizli geçen bir postacının
heybesinde taşıdığı ayrılık şiirinde seni
Ne olur satırların arasından kurtar kentimi

Sen Piyer hanının isli, yüksek penceresinden
derin avluya baktım beyaz rahiplerin uyuduğu
Ulaştım dolanarak bir ayazma serinliğine
Uyan ey kentin göz pınarındaki dalgın su
Zaman geçiyor ne olur savunma kendini.

HİLMİ YAVUZ
(1936)

ÇÖKMÜŞ BİR KENT İÇİN SONNET

ben kimden koptumdu, akşamlar *depresif, manik*
bir aynayla beni bağladı bana... pis
bir kitap çöküntüsü: o, ben'im! kuğularla *garanik*
-i ulyâ!.. sürüngen giysileriyle iblis;
alan da o'ydu, satan da... şeytanca alışveriş!
bir leşi bir leş tirirken yırtık, yarım;
satan o giysileri benden önce de giymiş...

ben aynayla kopmuşken bana nasıl bakarım?

terelelli terelellâ, tevellâ ve teberrâ
kent leşti ve ben ona bir koku gibi süründüm;
artık aşklar taşır beni, ben onlara kadavra
olsam da *terelelli*... mecnun'dum, leylâ'ya büründüm...

bir kent kendi üstüne çökerken de kış;
aşklar yararken aşkları, sözlerde bir yırtılış...

YILKI BİR KENT İÇİN SONNET

eskiden, âh, bu kentte uçuk mavi süvari;
kısrağı sokakların, dört nala, uça uça...
şimdiyse bir ihaneti, İsa ya da havari
gibi yaşamak işte... sürükleyip bir uca
yerden yere vurdu da topallattı, körletti,
bir yılkı atı gibi savurdu ve yağmaya
verdi idi, sokakta, o ürkmüş iskeleti...
ararken bulduğumuz kemikleri yığmaya
başlasak da faydasız... kirli, tozlu, kararmış
eski zaman hayvanı! Âh, umarsız bir sayrı
gelir kuşatır bizi... unuttuktu, *bir varmış*
bir yokmuş o at şimdi, masal gibi... o ayrı!

bir ölü şövalyeyim, pörsümüş ve özenti,
aynalarda ararım yılkıdaki o kenti...

GÖÇMÜŞ BİR KENT İÇİN SONNET

bir kent, ayaklanmış, yürüyor sana doğru;
onbinlerce yalnızlık... eprimiş, ama kesif;
aynalar aynalardan ürker olmuşken, soru
şu: 'ben neden, biraz tuhaf, benden daha *obsessif*
bir aynaya epeydir adamışım kendimi?'
çılgın şey! ısrarla beni izliyor ama,
kaçırsam da yüzümü... faydasız... bir yüz imi
var onun yüzeyinde, hep orada... dâimâ!..
süslü su kesimiyken *şimdi* yeşil ve batık
bir geçmişin ağır, yaldızlı iskeleti;
bulaşıcı bir gemi ya da bin yıldır atık
bir yaz... orda duruyor işte, akşamları eğreti

bir tenhâ yüz geziyor çoktan göçmüş o kenti;
belleğim... aynalara sır olan bir çökelti...

ÜLKÜ TAMER
(1937)

İSTANBUL

Kadın ölür hiç bırakılmadığı kalabalıklardan. Saçlarına gelip gelip kumrular konar ve sevinir ayrıldığına.
Belki evlenmişti ve yaşamıştı çocukların öldüğü kuytularda, her gece adlarını unuttuğu şehirlerde. Hiç bilmediği dağları aramıştı o zamanlar, çocukluğunda dinlediği hazineleri.
Kadın ölür, yeniden saçlarına üşüşür kalabalık; uykusundan iki kişinin başlattığı eski bir karanlığa azalır, ölmekten hiç bıkılmayan çağlar geçer gölgesinden.
Gölgesinden haydutlar geçer, dönüp onu kuyulardan çıkarır bir tanesi, atların en iyisini ona verir; özlediği sulardan geçer kadın, ama öteki haydutların çadırlarını görür birden, yorgun atına bakar ve ağlar belki.
Ve büyür uykusunda İstanbul.

İstanbul

İstanbul bir denizdir lâle gemileriyle taşınan,
Savaşlara, üzüntüye, ve çocuklara taşınan,
Silâhların sandıklara saklandığı evlere,
Ve insanlara, açıkça yaralanan;
İstanbul bir sudur akşamların aradığı.

Kalabalık durmadan büyür, kumlar büyür,
Uzanılır altın aşklar kulesinden kanlara,
Sevgilerin eridiği kanlara her yapıyla biraz,
Biraz ağladığı bazı kadınların;
Her kelime artar bir çok kelimelere.

Fenerlerin gerisinde sabahlar ışır
Bir parça sevişmenin anılarına,
Uyanır Osman'lardan bir Kara Osman,
Her yatağı o evlerin, memleketinden
Birer kıl aba olmuş sırtına karşı,
Ağarır saçları sırtına karşı, bulanır,
Oklar bulanır durur içindeki kişiye,
Biner tramvaya önce ayakları,
Bilet ister dudakları, elleri alır,
Kerpiç gölgelerinden tanıdığı kadına,
Parasında Taşlıçay, her sayışta eksilen
Ama kutlu bir yalnızlıkta anılan.

Bırakırsa kazmasını, İstanbul bir kova kan.

İstanbul bir kuyudur geceleri büyüyen;
Yıllara bırakıp erkeğinin sesini
İner kadın karanlığa, nerde eski erkeği?
İner bulamaz, iner ağlar, iner inilder:
Yankılanır sular ve çığlıkları kadının,
Çelik bıçak halk!
İliklerime kan doldu, uyan!
Azalır fısıltım yalnızlığa...

Kuzca'daki evi gider, gelmez artık,
Kuyuya indikçe taşlarda yosun;
Görünür surları yeniden İstanbul'un
Gelir kocası her akşam mezarından,
Yeni taşlar dikerler çocuklarına;
Kadın her uykusunda biraz kin bulur.

Ve şehrin sokakları hep İstanbul'dur.

İstanbul bir çocuktur minarelerde ölen,
Her şeye karşı ve hiç durmadan ölen;
Kalsaydı ninesinin masallarına Çine'de
Ne güzel saçlarına o perinin, hazinesine;
Hiç bilmeseydi annesini, yeni evleri,
Denizi ve balıkları, ara sıra boğulan,
Anardı bir kere yalnız, Allah babasını.

Şimdi yalnız balıklar boğulmuyor İstanbul'da,
Şimdi çocuklar sıra olmuş giderler denize,
Ağır ağır boğulurlar, çünkü dalgalar İstanbul'a
yakındır,
Görünür kayboldukları kulelerden, ağlanır anıldıkça,
Yüreklerden gemiler, kamyonlar, insanlar geçer,
Çiçek yüklü ölümler taşınır İstanbul'a.

GÜNGÖR TEKÇE
(1937)

SEYR-İ SEFÂİN*

Bir sabahı ağır ağır açtınız
Sevinciniz ve hüznünüz bulutsu
Eski bir çeşmenin suyundandınız

İstanbul değişti mîrim
Yılda bir kez çıkardınız Beşiktaş'taki konaktan
Bir cevizin köpüğünde her dem seyr-i sefâin

Nasıl uçurmuştunuz kötü halayıkları
Bir süpürge sopasına bindirip
Biricik valideniz kendiliğinden sekti

Dersaadet'li efendim
O tannân sesinizi ayrımsamıyor artık
Kubbeli kameriyeniz

Hiçbir mevsim aşamadı incelik duvarınızı
Elmalarla eriklerle yıllandı
Tükenmez küpünüze bastırdığınız sevgi

Öldünüz
Otlar kadar ağaçlar kadar öldünüz
Kırıldı zaman

---

1) Gemilerin yol alışı.

HÜSEYİN HATEMİ
(1938)

BEŞ BOYUTLU İSTANBUL SONBAHARI

Şair ey çağrışımlar bestekârı!
Musikîn yorumlar mı Sonbaharı?
Salâhaddîn-i Zerkûb Konyası'ndan
Rumî'nin çok sesli dünyasından
Dalgalar aktaran sözünde ne var?
Yükselir beş boyutlu İstanbullar
Minyatür ve gravürler izinden
İçiçe aynalar dehlizinden
Gözüde fersizlik dizimde ağrı
Beş boyutlu İstanbul sonbaharı

Kelebek lâhzalar sarı yapraklarda
İz bırakmazlar parmaklarda
Anılaşan anlar ki canlanmazlar
Her kar İstanbul'a son kez yağar
Dört boyutlu mezarlıklar derinde
Kurşunî karıncalar çimento üzerinde
Beş boyut İstanbul'u oyuncak değil
Bâb-ı Humayun'dan Murad çıkacak değil
Marmara üstünden ay yükselir mi?
Sanki Claudius'un sesi gelir mi?
Samatya'da varmış ayazması gecenin
İçinde titreşir mi cevabı bilmecenin?
Eski papuç avlanmasın artık vakit dar
Alacakaranlığa hazırdır basamaklar

CAHİT ZARİFOĞLU
(1940-1987)

İSTANBUL

Bir tohumdan daha az değil
Fatihin büyük güvercin kanatları

Meleklerin sık aralıklarla
Dokunduğu toprak.

Güzel buyruklar
Gürbüz havalar

Boğaziçi bir akımdır
Bir akan sudur
Nice dergâhlar
Dinler gibi nabzını
Yeni doğan çocukların

Yamaçlarda mezarlıklar
Sever gibi bazıları
Açık havada gömülmeyi

Çocuklar Topkapıda
Sedef kabzalı kılıçlar ellerinde
Rahlelerde Kur'an
Tefsir
Arapça
Farsça
Dikkatle önünü iliklemede
Padişah ve şehzade

Açılıyor dev gibi bir kapı
Dikiliyor dev gibi bir sütun
Sütun başı sütun ayağı

Dibinde dilek şikâyet sahipleri
Birer gürz gibi sağ ellerinde
İradeleri
Bir ellerinde arzuhalleri

Oğullarım
Dikkat edin
Hak yemeyin

Oğullarım
Mümkündür
Topal bir karınca
Mihnettedir

Oğullarım
Mümkündür ki
Bir baş kesilir avluda
Akın, akan kanla

Cihangir
Taş yokuşlar
Eyüp
Sıla sıla Medine

Acı
Bu tortu

Karartır camları
Yorar küpleri
En berrak sular bile

Ve kapanıyor saray kapısı
Saklanıyor
Sarı sarı altınlar
Korkup

Şimdi birden Eminönü kalabalığı
Kimseyi tanımazsın
Kıyafetinden
Yüz çizgisinden

Katil efendi
Hırsız baş köşede
Haksız haklı

Şer belalı

Örtünmüş güneş
Çoktandır, yüzü nerde
Ya o ay
Kara bir zıbın biçmiş kendine

Bir düş
O buyruk
Şefaat
Gürbüz hava
O güzelleri İstanbulun

Dönüyor demir teker

EGEMEN BERKÖZ
(1941)

INOPERABLE TM.

dağınıklık üstüne çarpar İstanbul'un
evler üstüne
yalılar fabrikalar kondular üstüne
böğürtlen ne güzeldir şimdi dağlarda
dağlara!
deniz en güzeldir
denize!
söz tökezlenir
içimde kaba yoğun ağıltılı bir kütle
hakkı olan kadını koynuna alan
erkek gövde ve hakkı olan
erkeğin gövdesinde
biçimlenen kadın
çarparlar doğaya, bin parça olur
düşler, duman dağılır
kalan yeşil yapraklardır
duvarı örten ve toprağı
deşen el
göğe uzanır

gökte büyüyen biçimlenen
dumanına beyninin
karanlığın ve ateşin ve bitmeyen
istemenin bir köşeye sıkıştırdığı
korkuyla
dipsiz kayalıklara vuran pırıltılı yeşil suda kayıklar
gibi küçük
beyniyle aştığı koca denizi

neresinde bilmeyip
dibinden fırlayıverecek sanki ağzı açık dişleri köpek
ve tüylü ve korkunç ve avuçlarında cennetle
fırlayıverecek
Tanrı'yı beklerken
deniz kıyısına anıtlar diker
anıtları taşa tutar
ve beklerken
halılar dokur koyunlar güder toprağı karar
ve bir gün sokakta kendinden değişik olana doğru yürürken

bekler bir yandan
dua eder ve ellerini göğe kaldırır
yalnızdır
iskeleye gemiler gelir gemiler gider
ağaçlar kurur çiçekler açar
gece toprağı sürüp verimlileştirir nemi ve karanlığıyla
o başkasına doğru olur
başkası ona doğru olur
bacaklarıyla yaylanıp kollarıyla birbirini tutarak
ve dua ederler birlikte
beyinlerinin ılık dumanına şükrederler
gövdelerinin sıcaklığı ve kımıldayabilirliğiyle
kendinden değişik olana akabilirliğiyle

denizin üstüne renkler vurur
dağınıklık üstüne vurur İstanbul'un

Ekim 1969 – Şubat 1970

MELİSA GÜRPINAR
(1941)

BİR İSTANBUL KADINI

istanbul'da doğdum
bindokuzyüzkırkbirde
kendimi tanıdım istanbul'la birlikte
istanbul'la değiştim
istanbul'la sevdim ayrıldım
tükendim
kendim anlattım kendi öykümü de
iyi bakın göreceksiniz
bir tek ben kıpırdıyorum resimde
sanki saklı bir suyum bizansın temelinde

artık dönmek istiyorum desem
doğduğum kente
bu bir dalgınlık mıdır
yoksa ölüm yerini arayan bir kedinin
uyuşması mıdır içindeki takvimle

istanbul'da doğdum
bindokuzyüzkırkbirde
soylu denilen bir türden yaratılmıştı annem
hayrandı kendine
hâyâl kurdu
ve yalnız kaldı ömrünce
yapma bir çiçek gibi taşırdı yakasında gururu
üstelik küskündü babama
sakladı beni parkın karşısındaki evde yıllarca
ödetti küçük bir ihaneti
fazlasıyla ödetti
tam bir cumhuriyet meleği gibi inatla

dediklerine göre
tıpkı benimki gibi genişmiş babamın alnı
bir kez görebildim ölmeden önce
mahzundu
pınar başındaki kırık bir testi gibi
devrilmişti yastıkların içine
ve çok konuşuyordu
demek ki kalmıştı biraz umudu
ilk kez bere giymiştim o gün de
aksilik bu ya
başımda uçuşan beyaz tüylerle
göstermek istiyordum kendimi
bir an önce ilk sevgilime

sonraları yıkıldı zamanın tozdan kulesi
insanlar öldü dağıldı
insanlar tutuklandı sürüldü
göç etti
unuttu birbirini
sular altında kaldı adresleri
ben hâlâ istanbul'da sanıyorum kendimi
ama doğduğum kent yok
yok olmuş birdenbire
beton kanatlı bir kuşun sırtında
uçup gitti diyorlar
ya denizi ne oldu
ölü evindeki bir yabancı gibi
belli etmezdi içinden geçenleri
o da mı uçup gitti
ben neden duymadım acaba
kulaklarımı sağır etmişti belki de
yüreğimin gürültüsü
çocukların birbirine karışan sesleri
şiirin iniltisi
demek istanbul yok artık
eh ne yapalım
sarsıldı harflerinin alfabedeki yeri

şu var ki
istanbul giderse
hesap sorar benden istanbul sözcüğü de
ne geçmiş ne gelecek kalır gözlerimde
yanmaz olur fitilin ucundaki bir anlık ateş
bir delice hayat
bir hünnap fidesi
hesap sorar büyükannemle birlikte
büyükannem ki
kirpiklerinin altında saklardı
gecenin laciverdini
sanırım o da gitti
sürükleyerek peşinden
salkım söğütlü bahçesini

ATAOL BEHRAMOĞLU
(1942)

İSTANBUL

Göğsüme bir istanbul çiziyorum
Başparmağımla, kelebek biçiminde
Çocukmuşum gibi aynanın önünde
Yüzümü saçlarımı okşuyorum

Kadıköyden herhangi bir deniz
Tenha bir tramvay şişliden
Samatyadan belki sultanahmetten
İncir ağaçları ansıyorum

Göğsüme bir istanbul çiziyorum
Başparmağımla, kelebek biçiminde
Biraz umutsuzum, biraz yorgun işte
En çok gözlerimi seviyorum

ABDÜLKADİR BULUT
(1943 – 1985)

İSTANBUL

Heder ettin beni bu yaşta
Sen ey güzel İstanbul
Çekip gidiyorum işte
Allahından bul

REFİK DURBAŞ
(1944)

KALPAZAN

Şehrin üzerinde bir sabah profili
tütün ve şaraptan ördüğü sesiyle
geçiyor iz bırakmadan evlerin göğünden
boynumun uzun ve yaşlı sokağından
kilim dokuyanlar, mendil satanlar
hançer bileyenler gibi

Bense güneşin kapısını aralamış
çay içmiş tazelemişimdir sabahı
ki birden bıyıklı ve acemi fotoğrafım
ellerini sarkıtarak pencerelerden
şehirlerimi kuşatıyor
bulvarlara, tramvaylara koşan ağzıyla
dudaklarının yaralı mızıkasıyla
evli ve ücretli yanaklarımla
köylerden kasabalardan geçiyor

Ben de çıksam bu şiirden
şehrimi ve şehrimin ahşap evlerini
sadrazam avlularını, turistik balkonlarını
mabeyinci koridorlarını
bırakıp da gitsem bir sabah
acaba şehrim arar mı beni
evler, odalar gelir mi peşimden
yas tutar mı yokluğuma sokaklar
sabah, elinde son şiirimin
el değmemiş taze tadı ve körpe hüznüyle
göğümden geçer kuşatır mı şehrimi

Kimse aramaz beni ve ben saklanamam
sabah pencereyi açtım mı şehir başlar
birer birer ışıklarını söndürür evlerin
şehvet afişleriyle doldurur gökyüzünü
profilden resimlerimi çizer han duvarlarına
şiirimi perçinler ve soluğumu tazeler

NİHAT BEHRAM
(1946)

YAŞADIĞIMIZ ŞEHİR

İrin dolu bir günü
en geniş caddelerden
böğrümde taşıyıp geldim..
Yazık ki
saranı yok gönlümün
işte yine bu gece..
Ne kadar süslense de
ışıltılarıyla denizin
yine de boğuktur mavileri
gökyüzünde bu şehrin..
Yanıktır, dinleyin, sesim yanıktır
işte yine bu gece;
kırağında uçuklaşan
daldan dahi yanıktır..
Nasıl da bulanıyor içimde
o tacir gülüşmeler;
öyle ya,
noterler müfettişler veznedarlar bonolar
masmavi bir sabaha
kirden başka ne verir?

Bir günü böyle geçtim
iğrenerek bir günü
en geniş caddelerden..
Tam da derdimi yanmak için
huysuzlandığım anda
yazık ki gönlümün yalnızıyım
şurada, dağlara kadar..

Oysa geçerken sokaklardan
düş verip kendi ruhumda
narince gözlediğim
ne kibir, ne ödül gerektiren
sıradan şeylerdi,
koşarak aşabilmek için zamanı
rüzgârlı öfkeler tasarlayan
ya da derdini özlemini çektiğim
güzelimi beklerken
kalbimde filizlenen
tasalarla sevinçlerle ilgili
sıradan, insani şeyler..

Yürüyordum
çınlayan duygularla
bomboş fundalıklarda gibi
oysa nasıl da kalabalıktı yollar..
Biraz da gecenin loşluğundan
afyonlanarak
karartıp benliğini
ve karardıkça daralıp
başıboş bir duyguyla
hayatın küskünleri olarak
ve hayattan öylesine habersiz
akıyordu caddeden
sıra sıra insanlar..

Kimisi korkuyordu belli ki
o büyük fırtınadan,
kimisi çoktan unutmuştu
ruhunu körelten kiri,
kimisi kirle uyuşturulmuş,
kimisi duygular alıp satıyor,
kimisi sızlanıyor kederden,
kimisi gülüyor sinsi sinsi,
kimisi soludukça soluyor,
kimisi ise
lekeler sıçratarak en uysal yerlerime
sadece susuyordu..

Islaktır, evet, eğilip bakın
kandan ve yaralardan
hem de sırılsıklam ıslaktır
her gün geçtiğiniz sokaklar..
Kurtulabilinir oysa
o kara çukurlardan
hem ince hem sahtekâr
bir kadın gibi yaşamaktan
iğrenmeye başlansa..
Yoksa nasıl başkaldırır
bir şehirde çalkalanan
sefalete yoksullar?

Geçiyor dalga dalga
gözlerimin önünden
bir günün köpükleri,
en hazin görüntüler..

Doludur, dinleyin, sesim nefret doludur
işte yine bu gece.
Azan, bozaran bir sürü polisin arasında
yurdu azad olsun diye çırpınan
hem yorgun hem yaralı
bir gencin bakışlarından
izlediğim bu şehri
küflerin, irinlerin içinde
en geniş caddelerden
böğrümde taşıyıp geldim..
Bulabilmek için o mahşeri rüzgârı
bırak yüreğim bırak
çiselesin bu yağmur
içinde bulanan duygulara..

Bir de sen varsın
bir de sen güzelim, o derin inceliğinle
yazık ki saçlarını
küçücük bir dünyaya oynaş kılan
bir de sen..
Korkuyorsun,
oysa korkular
sinsice katlediyor herşeyi..
Artık aşk denince herkes kederden sözediyor..
Ah, bu şehirde kuduran
sadece keder değil,
cançekişen şu deniz
şu isli yakınlıklar
kuşlar ve ışıklar da kudurmaktadır..

Manavlar dahi erken topluyor
duvarlardan renkleri;
ses geliyor çünkü uzaktan, dinleyin.
duyulan çürümenin sesidir,
arbede sesi..
Kimisi kan içinde koşuyor
kırmak için bileğinde zinciri,
kimisi karanlık pusulardan dişbiliyor koşana,
kimisi hâlâ sessiz, habersiz,
ya da sinmiş bir köşeye..

Artık bu şehrin bütün bankalarında
bütün kasaplarında ve bütün gecelerinde
çocuklar kırbaçlanıyor;
artık bu şehirde analar
dizdövüp kanağlıyor;
sararıyor artık bu şehirde duygular;
güzelim, sığmıyor artık, bu şehrin ölçüsüne yüreğim;
bana yalnız hınç veriyor ne duysam
örselenen sevişlerle, ucuzlayan bakışlarla ilgili..
Öyleyse, koşacaksan ellerimi daha sıkı tut,
saçlarını ışıldatıp saçlarıma kavuştur;
güzelim, seveceksen eğer unutma:
bağrımda isyankâr şarkılar uğuldanır
isyankâr şarkılar ve ayrılık
ayrılık ve ırmaklar
ırmaklar ve kuşların o narin uçuşları..

Doludur, dinleyin, sesim acı doludur
işte yine bu gece,
en derin özlemlerin bile yazık ki
kusarak dolaşılan sokakları var çünkü..
Adan yüreğim adan
hayatı anlamanın yolunda
burkuluşlar ağlayışlar da olsa
güzelliğin uğruna
daha çok adan..
Yoksa nasıl sıyrılabilir
bu şehir, kirden ve yaralardan?
Adan yüreğim adan
yaşamanın sevinci heder olmasın sakın..

Bir şehir ki zehridir incecik gülüşlerin
bir şehir ki çevrilmiş sokakları süngülerle zırhlarla
bir şehir ki her sabah vurguna hazırlanır
bir şehir ki
pelte pelte çocuklar dökülür sinemalardan
tokatlanıp genç kızlar alınıp götürülür
bir şehir ki yollarında aç insanlar sürünür
solgunlaşır bakışlar, sabahlar kabalaşır
bir şehir ki aşk denince sadece acılar paylaşılır,
öyleyse:
dayan yüreğim dayan
gerekirse katlanır geçeriz güzelin hasretinden;
davran yüreğim davran
kurmak için yeniden
günü gelir yıkarız bu şehri temelinden.

1979

YENİDEN KENDİ ŞEHRİMDE

En uzun günüydü ömrümün,
süzgün, kamaşan bir arzuyla
her yanım karmakarış
yıllar ve yıllar ve yıllar sonra kendi şehrimde
yeniden yazmaya başladığım şu gün..

Bir yanı unutulmuş bir yanı taşkın
bir yanı bastırılmış bir yanı bıçkın
düşlerimle boğuşarak uyandım
ve boğulurcasına kendi karanlığımda
saatlerce dolaşıp durdum şehri..

Bu şehir gençliğimdi benim
aşklarım, gizlerim, meraklarım,
kavuşup kavuşup yitirdiğim sevincim..
Kimi külhan, kimi ceylan nicesiyle kapışarak belanın
dövüşürken bu şehir kurtulsun diye acılarından,
şimdi, parçalanmış canlara bakarken bile sağır
acılardan zevk alan insanlar mı çoğalmış?
Kimisi yalanı kanıksamış, kimisi suskun kalanı..
Seçkin kendine vurgun, yılgın kendine esir..
Karalara, çıralara sarınmış kiminin elinde Kur'an
kiminin elinde kırbaç
göğünden ufkunu kurban
gününden güneşini haraç istiyor şehrin..

Köşe bucak aranırken savrulduğum sevdaların izini
dilimde sinsi sinsi yalanınca bu sözler
ürperdim sesten sese
bir ucundan bir ucuna şehrim kadar irkilip
sokaklardan içimdeki karmaşaya çekildim..
Ah ki düşümdeki yerinden
çoktan yitip gitmiş sevdiğim,
ah ki saklımdaki özlemler sahibine yabancı,
ektiğim gül, seçtiğim nar göz göre göre yağmalanmış,
kırık, kırgın, öksüz kalmış sürgünde gönül,
içlendiğim hüzünler sakarca yaralanmış,
ah ki ellerimi doyasıya alamadan avcuna
elmasını incecikten
özen bezen düşlediği aydınlığa soyamadan
karca beyaz dalca narin
pınarlar kadar kibar
üzüm üzüm gözlerinde sevinç soran bakışıyla
derin uykusuna dalmış baba ocağım,
uzanıp kucağında ağlayamadım..

En uzun günüydü ömrümün
bir yanı sabır bir yanı tınmaz
bir yanı kahır bir yanı kanmaz
bir kez daha sığınarak kendi yüreğime kendi şehrimde
yeniden başlıyorum yazmaya
yeniden ve yine yapayalnız..

Ömrüm senden özür diliyorum!

Ekim 96 İstanbul

MUSTAFA MİYASOĞLU
(1946)

İSTANBUL'UN KUŞLARI

Ay doğar yol uzanır ömür bir sele benzer
Parıltılar ışıklar bu dünya güle benzer

Güvercinler sebiller artık çok yücelerde
Şimdi onlar kim bilir hangi düşüncelerde

Serçeler ekmek taşır Beylerbeyi Üsküdar
İhtiyar köpüklerde ömür sürer martılar

Sebiller sebil değil kaçar gider yusufçuk
Kumruları kovalar haylaz bir umutsuzluk

Yalılarda kurulur İstanbul'un kuşları
Harem mahrem bir kedi aşamaz yokuşları

Boğaz boğaz olursun Çanakkale İstanbul
Silâh kuşan at bin sekiz kocalı bir dul

Doru atlar donandılar yeşil giydim tut beni
Derdimi anlatamam gel sen de unut beni

Gül solar diken kalır eser acı bir yel
Ey gönlümün baharı nerdesin artık gel

AHMET ADA
(1947)

İSTANBUL

Gül mevsimi, bir kıyı kahvesinde
Oturup dinliyorum dünyanın sesini
Toprak saksıda bir avuç fesleğen
Deniz ve gece kokuyor İstanbul

Birazdan çingene çiçekler gidecek
Kadıköy iskele alanından
Ay ışığı düşecek omuzlarıma gözleri hareli
Umulmadık sevgiyle kuşatacak beni

Oturup bekliyorum Kadıköy kıyı kahvesinde
Alaturka şarkılar savruluyor gökyüzüne
Denizini yitirmemiş henüz yakamoz
Bir vapur geliyor suları köpürte köpürte
Ne iyi, tarazlanmış ömrüm akıyor bir bütüne

Çiçekleri suluyor balkonda bir kadın
İğne oyalı bir perdenin önünde
Dondurma yiyor uçurtma çocuk
Yanında tekir kedi
Buradan görüyorum, elimde Üvercinka
Cemal Abi birazdan çıkıp gelecek sanki

Derken tam üstümde çığlık çığlığa kuşlar
İçimde gurbete düşmüş bir şair hali

İSMAİL UYAROĞLU
(1948)

İSTANBUL

Çekilin önümden binalar
Çamura düştü çiçeğim
Şişli, Taksim, Aksaray
Her an bir çılgınlık yapabilirim

Mayısı da gördük, ne oldu
Levent, İkinci Levent, Dört Levent
Hiç mantar yok toplayacak
Ben bu İstanbul'dan gitmeliyim

Sen bu İstanbul'dan gitmeliydin
Yıllar önce, geldiğin gün
Şimdi ancak çeşitli felaketler
Deneyebilirsin, denemeliyim

Nerden uç verdi bende bu
Felaket tutkusu
Beyazıt, Karaköy, Harbiye
Yollarda gelişti belki de, ne bileyim

Akşam mı oluyor, olursa olsun
Kaybolacak bir cadde bulurum elbet
Önce bir bira, bir daha, bir daha
Ki yılışık vitrinleri görmeyeyim

Tanrısına da güven olmaz bu İstanbul'un
Hep yarına erteliyor kıyameti
Girip bir sinemaya bari, beklemeden geceyi
Kendimi karanlığa gömeyim

SEYYİT NEZİR
(1950)

İZLERİ VAR

Füruzan'a, İstanbul için

Seni gerçek ve yalın övgü sözleriyle, ateşinle yonttuğun sözlerle
seslendirmenin gururu
Şairlerine en büyük ödüldür bu, acıları dindiren sedeften sevda
sözü, kaleminin uğru

Sen uzatıyorsun taşın ve yazının ömrünü, umut sendedir, adını
vur
Tohuma ve güne; madene ve tornaya kimliğini damlat tuzlu ve
dupduru

Oysa dedikleri ne: bu kentin harcı lumpenliktir, gövdesi boyunca
katılaşan akıntılar kaplıyor cildini
Ve kaldırımlarında, bacaların soluğunda, günlerin gökkuşağında,
köklerinde başakların o zefirden ceset moru

Bense ayağa kalkıyorum önünde senin; onları sesleniyorum:
köledeki kahramanlık ilk ondadır
Özgürlüğün gelincikten aylasıdır; sırtımızda, boynumuzda
cap canlı lekesi var aşktan, bu işte onun zoru

Elim çoktandır yürek atışlarında, elimde izleri var, ekmek ve
sesimizde; kutsanıyor soluğuyla ülke
İzleri var, odur yenileyen sevecen soluğuyla bu koca gövdenin
dokularını o büyük günlere doğru.

Mart 1981

ABDÜLKADİR BUDAK
(1952)

GÖÇMEN

Ben bütün sınavlara silgisiz girdim
Düzeltmeyi bilemem bu yüzden yanlışımı
Bir şiirden söz ederken taşrada
Kumkapı sanıyorum arkadaşları

Giriyorum başkentini yitirmiş İstanbul'a
Küçük bir doğu kentinin düşünden
Kanadımın birini bırakmak koşuluyla
Yararlandım kuş uçumu bir gökten

Bir dergiye uzatmadan az önce
Martı çığlıklarına batırdığım şiiri
Yeniden okumak çok hoşuma giderdi
Nargileli adamların yanında
Köprünün altında bir çay içimi

Üç beş iskemleli park kahvesinde
Suç işliyor gibiyim şiire çalışırken
Kadıköy'de imza günü var yine
Bütün duygularım burada göçmen

Sıra arkadaşım çaldı silgimi
Beni yanlılarımla başbaşa bırakarak
Yayımlanmasın diye şiirler yazıyorum
Adımı tenhalarda bir daha unutarak

Korkarım sevecek at bu gidişle dizginini
Sahi İstanbul'un başkenti neresiydi?

METİN CENGİZ
(1953)

DENİZİ DONATIN

içimde bir ırmağa açılan pencere
sarhoş ve karlı bir istanbul gecesinde
akıyor martılarla beyaz telaşlı
yürek atışımız böyle cambaz böyle çingene

söylerlerdi yollar aşkı tanır diye
işte gitar çalarak kar yağıyor üstümüze
karın yağışı bahar gibi bir haber
aşkınız karçiçeği, diyor ateş içinde

ben bir uçurum talihiyle doğdum
ama taşın sesini deniyorum sana
çok sevmek incitirmiş derdi babam
soluğum geceye beyaz uyarı, babamı anlıyorum

karın öteki yüreğini duyuyoruz birlikte
müziğini kendisi besteleyen karın
çağrımı anlamak isterseniz diyor beyaz ses
biraz da denizi yapraklarla donatın

TARIK GÜNERSEL
(1953)

GÜNBATIMI

ciğerlerimde Chicago'nun kara endüstri tozları hâlâ,
yolun sonuna doğru otobüsün dinç bir mart sonu buğulu penceresinden kırmızı kanaryalar gördüm; ufukta oynaşarak yitiyorlardı. Dudaklarında ilkyaz tohumlarıyla delikanlı bir yel. Yorulan kanatlar, durulan gökyüzü.

bu günbatımında bir İstanbul eksikti.

ne demek İstanbul eksik -olur mu öyle şey
olur mu siz söyleyin serseri yağmurlar zehir yağmurları umut açları ikiyüzlü topraklar siz söyleyin hiç eksik olsun olur mu İstanbul

gitmeli gidip getirmeli
gidip görmeli işitmeli dokunmalı tatmalı koklamalı doymamalı
gidip sarmalı uzanan dost kollar ve minareleri ve yoksul tepeleri
boğaza karşı ayılıp
bağıra bağıra ağlamalıyım

gözaltlarımda Chicago'nun korkak intihar rengi.
gitmek istiyorum.
anamın bereketli ellerinden öpmek istiyorum.
ilkyaz Sheboygan'a nazlandı bu yıl;
hasret beni bağlamadı hiç bu kadar.

1971

YAŞAR MİRAÇ
(1953)

TRABZONDAN ÇIKTIM YOLA

trabzon'dan
çıktım yola
vardım geldim
istanbul'a
bu ne biçim
yermiş ula
hiç bir yere
benzemiyor

köprüleri
süklüm püklüm
yedi tepe
yetmiş yaka
yeri göğü
tıklım tıklım
sonu gelmez
bir curcuna

kıvrak kalça
boğaziçi
kırık boynuz
kör haliç'i
kulelerle
kuppelerle

sise banmış
  içi dışı
martıların
  çığlığında
iki yaka
  yaka silker
gemilerin
  düdüğünde
sular aka
  aka bıkar

çarşılarını
  kapatmış
eteğin
  dört yana atmış
pul kuyruklu
  deniz kızı
suya sere
  serpe yatmış

göbeğinde
  külhan gezer
evler
  birbirini ezer
beline
  köprüler sarar
boynuna
  gemiler dizer

minareler
saçta toka
çanlar
kulağında küpe
kaşlarına
surlar çekmiş
yanağında
benler kule

avrupa'da
bir baldırı
marmara'da
memeleri
bu ne biçim
kızmış ula
hiçbir kıza
benzemiyor

bir bakarsın
sesi bülbül
dudakları
öpücük gül
bir bakarsın
teni solmuş
gözlerin
ışığı sönmüş

kimi yirmisinde
  gelin
konaklarda
  duvaklanmış
kimi yüzyıllık
  kütürüm
sokaklarda
  sürüklenmiş

kiminde
  banmış çamura
kiminde
  yıldıza pula
kimi
  kırk çocuk doğurmuş
yılların
  yılgın kadını
kimi
  fosforlu farfara
duymayan
  yoktur adını

bu ne biçim
  işmiş ula
bir evde kalmış
  oluyor
bir dönüyor
  şakrak dula
bu ne biçim
  kızmış ula
hiçbir kıza
  benzemiyor

bencileyin
  gelmiş çoktur
dolaşırlar
  sokaklarda
işin var mıdır
  hemşerim
yarı vardır
  yarı yoktur
karnın tok mudur
  hemşerim
yarı açtır
  yarı toktur

meşin kese
  demir kasa
ne hak tanır
  ne de yasa
üçün beşin
  bayramı var
milyon canda
  milyon tasa

kapanın
  elinde kalmış
konaklar
  güzel yalılar
yanılıp
  pembe düş gören
yoksulların
  canı yanmış

sultan süleymanın batan gemisi
yağma var
hey babam
İstanbul yağma
derme çatma
kondusunda
kimisi
yağma der
hey mübarek kar
yağma

binbir türlü
iş yaparsın
korkma
ölmeden yaşarsın
hiçbir şey
yapamıyorsan
köprüde
balık tutarsın
geçinmek hem kolay
hem zor
bakalım gönlün
ne diyor
işte doğru
işte eğri
işte zorluk
işte bolluk
ben birazcık
eğriyim de
işin iştir
artık senin
bakmazsın
gözün yaşına
bunu diyorsan
kimsenin
kara kışta
buz satarsın
tatlıcıda
tuz satarsın
becerikli
pezevenksen
kel oğlanı
kız satarsın

sultan süleymanın batan gemisi
kazık var
    hey babam
istanbul kazık
soyduğu yoksula
    acır kimisi
yazık der
    hey mübarek kul
yazık

gel bakalım
  delikanlı
karadeniz'in
  uşağı
erzurum'un
  toy dadaşı
adana'nın
  şen civanı

biraz tanı
  istanbul'u
hanından geç
  hammamından
kışlasından
  zindanından
beyoğlu'nun
  gerdanından
in yokuşlardan
  aşağı

karanlık çeşme
  sokağı
cihangir
  aslan yatağı
yüksek kaldırımdan
  düşme
çıkılmaz daha
  batağı

bin bir tür yüz
  bin bir tuzak
bir anda
  sana yakındır
bir anda
  senden çok uzak

delikanlı
  öğüt kolay
zor olan
  sözü yaşamak
buncasından
  bir şey çıkmaz
çokcasının
  sonu gelmez
sonra sen de
  dersin bana
bu ne biçim
  türkü ula
hiçbir şeye
  benzemiyor
bir türlü
  bitmek bilmiyor

bu ne biçim
  ozan ula
öğüt vermeye
  kalkıyor
kendi
  hiçbir şey
bilmiyor

TUĞRUL TANYOL
(1953)

BİR KENTİN İÇERDEN GÖRÜNÜŞÜ

Kıpırtısız bir ırmak gibi kent kendi karanlık sularına akıyor
Denize doğru iniyorum dar sokaktan, başımda yağmur
Issız bir ağaç dibinde dinleniyorum, derisi soyulmuş
eski günlerin ardında soluk gülümseyişleriyle
aldatılmış seslerin karanlık ordusu
Kalın kürklerine bürünmüş eşkiyalar, dağlardan
akan kurt sürüsü, karlı ovalardan sürgün
kentin karanlık sularında boğulmak için.

Şu anda biliyorum, birleri birilerinin hayatından çıkıyor
Birileri birilerinin hayatına giriyor, yorgun ve paslı
gözlerini görüyorum, geceye uzanan ellerini
Denize inen dar sokakta yağmur kimleri
Kimlerin uzak yollarına sürüklüyor.

Yalnız gece trenlerine biniyor şimdi uzak gözlerim
Yağmurda titreşen gar lambalarıyla büyüyen gölgelerin
Kimlerden ne kaçırırcasına telaşla koşuşan
seslerin ardında büyük bir hiçlik, terkolunuş ve kederin
sıcak yağmuru bu, dudaklarıma yağan, sokaklara, gar lambalarına
rıhtıma her akşam yorgun umutlar boşaltan yolcu vapurlarına
tersaneye, ışıkları sönük son vardiyalara
aşka ve kedere yağan, kemiren yalnızlıkları.

Kıpırtısız bir ırmak gibi kent kendi karanlık sularına akıyor
Biliyorum, şu anda bir tren en olmadık
düşlerle yüklenmiş geceye açılıyor
Geceye ve yıldızların karanlık ülkesine açılıyor bir gemi
Her an her yerde birileri birilerinden ayrılıyor
Her an her yerde birileri birilerine kavuşuyor
Usulca soluk alıyor... veriyor bütün yollar.

İşte yalnızlar ordusunun atsız pehlivanları
Karanlığa serilmiş seccade, kıblesi kırık saat
Hepsi solgun bir aynanın dipsiz derinliğinde
Dağlardan akan kurt sürüsü, karlı ovalardan sürgün
zil sesleri, kumanya, son vardiyadan süzülen ölüm
Herşey büyük bir telaşla kente doğru koşuyor
kentin karanlık sularında boğulmak için.

SEFA KAPLAN
(1956)

İSTANBUL GAZELİ

gecedir kandillerden mevsime eylül düşer
bir gül tenhalaşırken kıbleme bin gül düşer

ömrüm kuşatmalarda beyhûde bir intihar
acılar yaylım ateş – vurulur bülbül düşer

alkol girdaplarında direniriz yine de
bir damla gözyaşıdır mektuplarda pul düşer

mezarlık boylarında panayır ve sirklerde
ölüme zengin giren dirime yoksul düşer

tedirginliği vaktin üretirken kendini
gecedir tabutumdan hâlâ istanbul düşer

NECAT ÇAVUŞ
(1957)

ANIT ÖPÜŞLER

Mimar Sinan Kostantiniyye'yi en güzel yerinden
Tutup öpmüş öpmüş İstanbul yapmıştır
Belki bir Şehzadebaşı da belki Süleymaniye de
Bir öpüş rüzgâra karşı çınar
Bir öpüş çağlara karşı simya
Bir öpüş müziğin gül açımı
Bir öpüş denizin içindeki ses
Ya Üsküdar'daki Şemsipaşa
Tanrım! O ne öpücüktür, belki de
İstanbul hiç böyle öpülmemiştir.

ENVER ERCAN
(1958)

BİR KENTİN
AŞAĞIDAN GÖRÜNÜŞ

1
benim denizime
sınır bir deniz

2
hovarda bir mavi

3
genel insanların
girip çıktığı
özel evlerle sıcak

4
hasnikâhsız kadınlarıyla
güzel

5
ceninlere paraşüt
ayakta işeyenler için

6
nah şöyle bıyıklarını
zülfikârlayıp
zapt-ü rapt dinelen
otelleriyle

7
gecekonduları
dışına kilitleyen
insanıyla
insanıyla
kaderini arabeskle kederleyen
insanıyla

8
ipiyle kuşağıyla bizim
gerisi allah kerim

9
bütün bıçaklara
ters bileylenmiş

10
en bıçkını
kendine külhan

11
inceldikçe narinleşen
odalarıyla dumanaltı
boytan boya dumanistan

12
gökyüzünden
kırık düşmüş
bir çift zar

13
göbek adı yedikule
sokakta genç osmanlar

14
naylon entelleriyle meşhur
perakende bülbül
toptan tangur tungur

15
dikine saplanmış şiir

16
sesimdeki yapışkan kir

17
üstüne gördüren

18
adıneysesenkoy çiçeği
ha! Bir de Taksim meydanı
(şimdi düşler tuzbeyaz)

MUSTAFA KÖZ
(1959)

DERSAADET VE TİRAT

öndeyiş

ey mahyalarında tecimenlere kaç vakit
dinin ve tinin vâridâtından söz eden
çok dinli tanrılar
kanlarınızı da götürün gidiyorsanız
çirkin sakallı sultanlar evcimen cariyeler
adlar ve atlar kimler daha kimler daha
alışmamıştı cin hamam kubbelere
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
orospuları küçük günahları büyük
acıları kısa umutları uzun ve sözün
pâyıtahtında sakla o gün görmüş sularını

ey bizans eskisi kırk erkek artığı.
kırk nefesinde kırk belalı düğüm
ey bizans eskizi kırk erkek artığı konstantinopolis
biz müstağni ve haris gecelerimizi sana verdik
hem dünya diye bir yer de vardı o zaman
istanbul diye bir şehir
minarelerinde bedevi habeşiler
avlularında ölü morlukları
alın yazılarımız el yazması ve rotatifler dönerdi
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
borsalarını kapa ellerime
ve vur istersen yüzüme yalan dünya aşklarını

ey istanbul o pera'ya postnişin
efendi o kaçık derviş
ey istanbul kıytırık hüzünler şehri
dehri kemiren o ucube kunduz
bu kadar ayıp da olur mu güpegündüz
yeter sürüdüğün bizi
bırak da ölelim gayri
dört başı mamûr dermiş

o parya uzun gözlü balıklar şehri
bunları yazıyormuş neonlarına pera
ya da bunlara benzer bir yığın zırva
oysa biz gidince her şey duracaktı yerli yerinde
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
analarımız da anılarımız kadar güzeldi en az
kızlarımız dünyalar içinde en güzel
-dokuzunda gelin/otuzunda ölüm herbiri-
oğullarımız en/gerekli günleri yaşardı kavillerince

o zaman ıhlamurlar tozardı bahçelerde
gülhatmiler gülerdi
çocuklar kara dut kara zeytin ve kara sevdayla katık
tok oturur tok kalkardı aydınlık sofralardan
sonra biz hop oturur hop kalkardık aydınlık bulvarlardan
sonra gözlerini söktüler yeşil yeşil
dişlerini döktüler kara kara
ulan İstanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
-anla ki fabrikasında çalışıp da silaha karşı olmak değil
tüm mesele-
mesele canım cicim değil muhabbet olsun diye
indirimli satışlarınla gidiyoruz ulan hergele
-bugün öl/yarın öde-

o zaman toplu ölürdük hardalla
yüreklerimiz mandallı kapılar gibi iğreti
kırık camlar gibi pornoydu
buydu görüp göreceğimiz nimeti belki de dünyanın
mezartaşlarımızda ayet-el kürsi
ve fragmanlarda esas oğlan herzeleri
kısaca buydu demek ki hayatın
kıymet-i harbiyesi

ey tebdili kıyafet cennetmekân ölüler şehri istanbul
lokantalar beykoz paça pantolonlar ispanyol
makintoşlu godoşlar manyetolu ibneler
daha neler anam istanbul daha neler
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
her damarında bir kösem
her taşında bir yılan sakla da
ihaneti bizden bilsin mikroburjuvalar

İzin ver bu vapurunu da ben kaldırayım istanbul
şalterlerini ben indireyim şakkadanak
çımacıların rüyalarına sokayım şeytanı
alt alta üst üste bir hayhuydur başlasın
dalgalardan bilinsin prezervatifsiz çocuklar
yedi tepen varmış rivayet saymadık
varsın olsun gözümüz yok allah versin
tepe tepe kullan hayrını gör herbirinin
lâkin çok eski hikâyedir gel etme
hariçten kimseler girmesin aramıza
bu denizler bu balıklar bu keder
bu martılar bu sokaklar bu evler
ikimize yeter

ey istanbul garip şehir yarın kuş yarın deve
ada vapurlarında mastikalar
başaltlarında don kuruları
kıçüstlerinde morinalar
sintine döker çakaralmaz gemilerin
silsilesine söverek balıkların
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
gözüne dizine dursun o kadar adan
adam bildik de söylüyoruz derdimizi
günlerimiz çiroz çirozlar gibi çürüdü gitti
sözlerimizi ite atsan it yemez
sen övedur daha garlarını bulvarlarını
salkımsaçak kar
biz zulalarda kıralım zilliği
ata atsan at yemez

ey musallalara musallat süne zararlıları
çınarlar koyduğumuz yerde durmuyor hiçbir vakit
ne bir eksik ne bir fazla yaşanıyor herbir acı
her insan her insandan çalıyor fazla yaşı
sebepsiz kuş uçmuyor
en azından bunu biliyoruz ulan istanbul
ölüyorsak sebebi var
gülüyorsak sebebi var
yürüyorsak sebebi var
ben oturmuş el kalem dil kalem
zırtapoz şiirler yazıyorsam sebebi var
sen oturmuş iki yakanı bir araya getirmişsen iki köprüylen
bunun da bir sebebi var
teselanma iki gözüm suyun suya aktığı gibi
akacaktı ellerimiz birbirine

ya istanbul hâl işte böyle
böyleyken böyle
sen söyle şimdi
ölüm/kanadı nakışlı bir kuş mu haliç'te
söyle ki bilelim
ekmeğini yedik az buz
suyunu içtik
çeşmelerini biliriz ezbere
gerçi yatmadık bir kere/kuş tüyü yataklarında kasrlarının
ama madem ki hiçbir şey piç değil
sende yaşıyorsa söyle ki bilelim
ulan istanbul sen istanbul'san böyle rezil ve rüsva
sen söyle şimdi
ölüm/kanadı nakışlı bir düş mü haliç'te
ya istanbul o zaman öyleydi bu zaman yine öyle

sondeyiş

bir yaprağın iki yüzüydük istanbul
tam iki yüz yaprak düşürdük dalından
biz kaldık bâkiye sen ve ben
güz içre geriye mahmur ve yoksul

SUNAY AKIN
(1962)

İSTANBUL

Asma köprülerin
halatlarıyla bağlı ellerini çözerek
gökdelenlerin arasından
seni kurtarmak isteyen çocuklar
örgüt kurmasın diye
arka bahçeli
bütün evlerini yıktılar İstanbul

Sokaklarında artık anarşisttir onlar
sigara reklamı bahanesiyle
sarmaşıkların vatanı olan duvarlarda
at koşturan kovboyları
kovmak için savaşırlar
ki vurulduklarında
karışır kanlarına
ceplerinde taşıdıkları
tohumlar

Şiirler okuyacağız kulelerinden İstanbul
ve yalnızca
körler olacak sokaklarında
eli sopalı
gezen

Bırakacağız rüzgâra şiirlerimizi
bildiri atılıyor diye
ihbarlar yağacak telefonlardan
bir kez daha kırılacak
IV. Murat'ın elindeki kafes
ve koltuklarınıza
bağlandığınız ipleri koparın
duyurusunu yapacak
Hezarfen Ahmet Çelebi'nin torunlarından
bir hostes

Ölmesin diye Deniz
bir anlık
ayaklarını tutan
idam masasının tahtalarıyla
sana iskeleler yapacağız İstanbul
denize doğru
uzanan

Meydanlar ki gamzelerindir İstanbul
bak, göreceksin;
bir mayıs gününde tutuşacağız elele
ve sen bizlere yeniden
gülümseyeceksin!..

HÜSEYİN ALTINSOY
(1962)

DELİ DENİZ GÖMLEĞİ İSTANBUL
SENİ GİYMEYECEĞİM

Senin o deniz yansıman aydınlığından
öyle ki istanbul
saçlarımın karanlığına sığınıyorum

I
Yanlışlıkla gözlerime ulanan bir güzellikti senin gülüşün
krizantemler seninle birlik bir garip
bir beniz biraz ölgün

/deniz gömleği bir istanbul büyük
mavi bir deniz benden uzak serseri salyaları
bir mavi bir zenci istanbul
birazı da yokuşlar gemiardı köpüğü martı ve sis/
/birkaç numara büyük bir galata köprüsü
üstünde sanki yediler parkında yürüyorum
sanki yirmidört saat
onaltı kez karşılıyorum gülüşünü/

beni sağlayan gözüm yaşımı tabutta saklayan bir can
bir tesbih tanesi otuziki yıl dirim'i yaşadı
bende yaş yirmiiki uğursuz bir rakamla
kendi dirimi saklayan bir tabut giyiyordum.

II
ne hesap-yanlış hesap
yanında hep anneni mi göreceğim
ablası fetbaz uzun bir toz dilimi dahi şehnaz
inan vitrinardı yansımalarında hep seni güleceğim

Soyadın tetik bekliyor ortası yerine bir (c)
güller durulunca durgun mu sular
parmağın içinden geçen bir tetik bir nişan
yoksa yoksa bir nisan (aldırma şaka)

nişanlı mısın yoksa nisan ayında yağmur
-süresiz yağmur

III
-hayır
-bırakın bir daha teklif etmem
-pek lâzımdı
-keyfin bilir

dünyanın bütün haki renkli coğrafyalarından
beyaz karanfiller devşiriyorum senin için
müşteriler güleryüzlü dişleri beyaz
kiminin unutulmaya mahkûm takma dişleri
doğalından uzakta yıkımı hatırlatan kimi
kimsenin altın dişleri sonbahar
sense karanfil kokulu dişlerinle
bir haftasonu beni bir yerlerden hatırladın
sana bir can borçluyum inan
eski bedenimi öldürüp tabutuna giydirdim
dirim bende kaldı sevinçten-kekeliyorum
ne-ne-ne-ne güzel bir bahar bu ilk/bahar

İstanbul
moda sosyete gülüşlerini gördüm
dişleri takma idi ya da porselen
ölümle nişanımı bozuyorum
TABUTUNU GİYMEYECEĞİM İSTANBUL
İNAN SÖZÜMÜ KENDİM GİBİ TUTARIM

KÜÇÜK İSKENDER
(1964)

İNŞAAT SAATLERİ

istanbul'un bütün satrançları oynandı!

tüysüz bir oğlan bacağına benziyordu akdeniz
mavi dudaklarıyla yosunları öpen bir sarışın savaştı
beni bile aşan o gizem. Bilmem ki nerelere gizlesem
hayatımı / diye diye / yükseldim
yükseldim alçaldım
yükseldim alçaldım da güzeldi alçaktı
yüzümün orta yerinde bir bıçak gibi saplı duran
sevdalarım. Anlarım ben, anlat diyordu gece

edebiyatsızlık olur-olacak
suyun
o palamar kafatasını
kayalıktan gözkapaklarıma
deydirince,
ve donunu
içki kadehleri ve doktorlar ve savcılar
ve sadakatlerle şevkatler
ansızın indiriverince

bir yağmur dururdu, hep, bilirdim,
denizin derinliklerinde, hiç yağmayacak,
ipince.

istanbul'un bütün briçlerinde sanzatu var!
bütün felsefeler geçecek bütün satrançlar
bütün briçler..
bize bir tek hasret ve ihanet kalacak, inan
bize bir tek, hüzün imgeli sevinçler!
baş-
    kaldıra-
        cağız!

başımızın üstünde şekilden şekile girecek
serseri anlamlar taşıyan yıldızlar
delikanlı bir güç taşıyan tanrılar
ve onlara ait
çocuksu bir gülüş taşıyan kocaman bir ağız!

yır-
    ta-
      cağız!

yangınlara bilmemkaç kilometre kala
binip kandan yaratılmış ölü dev bir çakala
ve tutunup koltukaltı kıllarına
sahipsizlik'in, ahlak'sızlığın
kudret denen o şahane cesedin
çenesine, çehresine doğru
tır-
  ma-
    na-
      cağız!

bir sözcük bile edemeden darmadağın
kapanıverecek o yapış yapış ağız!
ağzın o ağulu, ebruli boşluğuna
yeni bir çağ inşa eder gibi sıçacağız!

temmuz 1986

ALTAY ÖKTEM
(1964)

İSTANBUL

en kuzguni geceden yansıyan güneşim, fer'im

kızkulesi: kirletildi
süleymaniye camii: güvercinler
karardılar ezan sesinden
boğaziçi: takma dişli
bir denizin griliği
çamlıca tepesi: sırtını dönmüş kendine
ağlıyor şimdi
selimiye kışlası:
(sözcükleri kirletemem)

hamallar azalır: bir tilki sessizliği
bileyciler bilmezler katil bir bıçağın
içindeki o prenses inceliğini
kalaycılar azalır: bakır kimsesizliği

istanbul'um, karanlığım, düşkentim
başka türlü anlatamam kendimi

ŞAİRLERİN YAŞAM ÖYKÜLERİ

MOIRO: (İÖ 300 dolayları) Gadaralı Meleagros, İÖ I. yüzyılda yayınladığı "Güldeste"sinde yer verdiği Moiro ya da Byzantion'lu Moiro, adı bilinen ilk İstanbullu ozan. Aynı kaynakta, Filolog Andromakhos'un eşi ve tragedya yazarı Homeros'un annesi olduğu belirtiliyor.

İMPARATOR IULIANUS: İmparator Iulianus ya da Dönme Iulianus, 361-363 yılları arasında Roma İmparatoru oldu. Büyük Konstantinus'un yeğeniydi; bir Hıristiyan gibi yetiştirilmesine karşın bu inanca karşı çıktı ve pagan inanışlarını canlandırmaya çalıştı. Yaşamının büyük bölümünü Lutesya (Paris), İstanbul ve kendine merkez seçtiği Antakya'da geçirdi; kısa süren hükümdarlığının sonunda Perslerle yaptığı bir savaşta öldü. Usta bir yazar ve felsefeciydi; ardında çok sayıda mektup, felsefe metinleri ve az sayıda şiir bıraktı.

KYROS: *Yunan Antologyası*'nda adı Ozan Kyros ya da Konsül Kyros biçiminde geçiyor. Mısır'da, Panopolis'te doğduğu, İmparator Genç Theodosius döneminde (408-450) İstanbul'da önemli devlet görevlerine yükseldiği söyleniyor. Önce İstanbul valisi, sonra da konsül görevlerine atanan Kyros, daha sonra imparatorun gözünden düşmüş, başkentten ayrılmış ve yaşamını Kütahya piskoposu olarak sürdürmüş. Mabeyinci Pavlos'un babası olduğunu savunanlar da var.

LEONTIOS: Leontios Skolastikos, VI. yüzyılda yaşamış Bizanslı ozan. Agathias seçkisinin ozanlarındandır ve büyük olasılıkla Mabeyinci Pavlos'un bir şiirinde ölümüne ağıt yakılan Le-

ontios'la aynı kişidir. Bu şiire bakılırsa İstanbul'a başka bir yerden gelmiş ve genç yaşta burada ölmüştür. Nereden geldiği bilinmeyen takma adı *Minotauros*'tur.

ARABİOS: Arabios ya da Arabios Skolastikos, VI. yüzyılda, Iustinianos döneminde İstanbul'da yaşamış Bizanslı ozan. Hakkında hiçbir şey bilinmiyor. Adı Arap ya da Arabistanlı anlamına geliyor olabilir. *Skolastikos* sözcüğü, bilginler ve eğitimle, okulla ilgili kişiler için kullanılan bir san.

MABEYİNCİ PAVLOS: VI. yüzyılda İstanbul'da yaşamış bir Bizanslı ozan ve İmparator Iustinianos döneminin önemli bir saray görevlisi. Yunan Antologyası'ndaki seksene yakın epigramma'sı Türkçe'de yayımlanmıştır (*Altın Yağmur*, Adam Yayınları, 1997). Buradaki dizeler, o kitapta yer almayan *Ayasofya'nın Betimi* adlı uzun şiirinden seçilmiştir ve tek bir şiirin parçalarıdır.

AYNÎ: (XV. yüzyıl) Hakkındaki bilgiler Karaman Beyi Kasım adına düzenlediği **Divan**'ına dayanır. Kasım Bey ve Konya'da vali olarak bulunan Cem Sultan'ın meclislerinde bulundu. İstanbul'un fethiyle ilgili şiiri ile bilinir, kimi şiirlerinde dönemine ilişkin bilgilere de rastlanır.

LÂTİFİ: (Kastamonu, 1491 – Kızıldeniz?, 1582)
Asıl adı Abdüllatif olan şair kendi kendini yetiştirdi. İskender Çelebi'ye nevruz nedeniyle sunduğu 'bahariye' üzerine Belgrad'a imaret kâtipliğine atandı. Bir süre sonra İstanbul'a geldi (1543). Şair dostu Zaifî'nin teşvikiyle hazırladığı 'tezkire'sini 1546'da Kanuni Sultan Süleyman'a sundu. Kendi-

sine Ebu Eyyub el-Ensari vakıf kâtipliği verildi. 7 yıl sonra Rodos'a atandı. Oradan Mısır'a geçti. Kefevi'nin Ruznâme'sindeki bir kayda göre, Mısır'dan Yemen'e giderken bindiği geminin batmasıyla öldü.

Latifi, tezkiresinde on iki yapıtı olduğunu yazar. **Divan**'ı henüz ele geçmemiştir. En önemli yapıtı **Tezkiret üş-şuara**'sıdır. **Evsaf-ı İstanbul**, bir giriş ve altı bölümden oluşan risalesidir.

TAŞLICALI YAHYA: (Taşlıca ? – İzvornik, 1582) Dukakin beyleri soyundandı. Devşirme olarak alınıp acemioğlanlar koğuşunda yetiştirildi. Bilgiye ve şiire düşkünlüğü dolayısıyla Yeniçeri ocak kâtibi Şahabettin Bey'e çırak oldu. Kemalpaşazade, Kadri Efendi, Fenarizade Muhittin Çelebi gibi bilginlerden yararlandı. Birçok sefere katıldı. Yeniçeri ocağında yayabaşılığa kadar yükseldi. Bursa, Gelibolu ve İstanbul'daki bazı vakıfların mütevelliliğine getirildi. Şehzade Mustafa için yazdığı mersiye nedeniyle görevinden alındı, baskı gördü. Karşılaştığı haksızlıklar yüzünden Rumeli Serhaddi'ne giderek Yahyalı akıncıları ocağına katıldı.

Şemsi Ahmet Paşa'ya sunduğu **Divan**'ında oldukça sade bir dille yazılmış, halk söyleyişine dayanan şiirler yer alır. Edirne ve İstanbul şehrengizleriyle **Şah ü geda** (1537) mesnevisinde bu kentleri çeşitli yönleriyle anlatır. Başlıca yapıtları **Yusuf ile Züleyha, Gencine-i raz** (1540), **Kitab-ı usul, Gülşen-i Envar**...

BÂKİ: (İstanbul, 1526 – İstanbul, 7 Nisan 1600) Asıl adı Mahmud olan şair fakir bir müezzin olduğu için kandil temizleyiciliği yaparken medreselere, dönemin tanınmış bilginleri-

nin derslerine devam etti. 1564'ten sonra İstanbul medreselerinde müderrisliğe başladı. Edirne, Mekke ve Medine kadılıklarında (1576-1582) bulunduktan sonra, yeniden İstanbul'a döndü. İstanbul kadısı (1584), Anadolu kazaskeri (1585), Rumeli kazaskeri (1591) oldu. Divan edebiyatımızın en büyük şairlerinden biri kabul edilen Bâki, tasavvuf felsefesi etkisinde kalmadı, dini konularda şiir yazmadı. Şairlik gücü din-dışı kaside ve gazellerinde görünür. Hayatı rindlik ve zevk alma açılarından değerlendirdiği bu şiirlerde kelime oyunları, mazmun ve hayallerdeki yoğunluğa karşın bozulmayan, sağlam bir dil yapısı ve etkileyici bir ahenk vardır. Çağdaşlarından çok ilerde bir şiir yazan Bâki, klasik şiirimizin, İran örnekleriyle aynı düzeye gelmesini sağlayan sayılı birkaç şairimizden biridir. **Divan**'ı vardır.

BAHTÎ: (Manisa, 1590 – İstanbul, 1617) Mehmet III'ün yerine 1603 yılında tahta çıktı. Ölene kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun tek hâkimi oldu. Şiirlerinde **Ahmet Han** ve **Bahtî** mahlaslarını kullandı.

ŞEYHÜLİSLAM YAHYA: (İstanbul, 1552 – İstanbul, 27 Şubat 1644) Babası da şeyhülislam olan Yahya Efendi, öğreniminden sonra 1587-1595 yılları arasında İstanbul medreselerinde müderrislik yaptı. Halep, Şam, Mısır, Bursa, Edirne, İstanbul'da kadılık görevinde bulundu (1595-1604). Daha sonra Anadolu, Rumeli kazaskeri oldu (1604-1619). 1622 yılında şeyhülislamlığa getirildi; üçüncü şeyhülislamlığı, 1634'ten ölümüne kadar sürdü. Şeyhülislam Yahya, Bâki'nin ölümünden sonra çağdaşlarınca gazelde en büyük üstat sayılmıştır. Tek eseri **Divan**, İbnülemin Mahmud Kemal İnal'ın incelemesiyle birlikte 1918'de yayınlandı.

NABİ: (Urfa, 1642 – İstanbul, 12 Nisan 1712) Yusuf Nabi 20'li yaşlarda İstanbul'a geldi. Musahip Mustafa Paşa'nın önce divan kâtibi, hacca gidip döndükten (1678) sonra ise kethüdası oldu. Paşa ölünce Halep'e gidip evlendi. 25 yıl kadar kaldığı Halep'te en önemli eseri sayılan **Hayriyye**'yi ve **Hayrâbâd**'ı yazdı. Divanını düzenledi. 1710 yılında Baltacı Mehmet Paşa onu İstanbul'a götürdü. Darphane emini, başmukabeleci oldu. İstanbul'da öldü. Diğer eserleri: **Tuhfetü'l-Haremeyn, Sûr-nâme.**

NEDİM: (İstanbul, 1681 ? – İstanbul, 1730) Asıl adı Mehmed olan Nedim, medrese öğreniminden sonra müderris, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığa atanmasından (1718) sonra da Mahmud Paşa mahkemesine kadı oldu (1725). 1727'den ölümüne kadar İstanbul'un bellibaşlı medreselerinde müderrislik yaptı. Divan şiirinin en büyüklerinden biri olan Nedim, Lale Devri diye adlandırılan dönemin zevk ve safa hayatını anlatan gazel ve şarkılarıyla ün kazandı. Bütün şiirleri hep din dışı konularda olan şair, zevklerini paylaştığı o renkli ve hareketli hayatı şiirlerine geçirmesini bildi, divan şiirinin soyut güzelliğini canlı bir İstanbul Türkçesiyle aştı. Divan şiirimizin yerli bir havaya bürünmesinde en büyük katkıyı sağladı. Nedim'in **Divan**'ı bilimsel bir yöntemle ve tam olarak 1922'de Halil Nihat tarafından yayınlandı.

FENNİ: (İstanbul, ? – İstanbul, 1745) Fenni Mustafa'nın yaşamıyla ilgili bilgi yoktur. **Divan**'ında yer alan 63 beyitlik **Sevahilname** adlı mesnevi, İstanbul Boğazı'nın iki yakasını anlatır. Bu yapıtın Mehmet Fenni'ye ait olduğu da ileri sürülmüştür.

ESRAR DEDE: (İstanbul, 1747 ? – İstanbul, 1796) Galata Mevlevihanesi'nde Şeyh Galip'e mürit oldu. Mevlevi gelenek ve terbiyesiyle yetişti. Kazancı dedeliğe kadar yükseldi. Arapça, Farsça yanında Latince ve İtalyanca da öğrendiği söylenir. Şiirlerinde Şeyh Galip, Nabi, Fehim ve Sabit'in etkisinde kaldı. **Divan'ı**, Hazreti Ali'ye olan sevgisini belirten **Mübarekname-i esrar** ile **Fütüvvetname-i esrar** adlı iki manzumesiyle birlikte basıldı (1841).

SÜRURÎ: (Adana, 1752 – İstanbul, 1814) Öğrenimine Adana'da başladı. İlk şiirlerinde **Hüzni** mahlasını kullandı (1773). Adana'ya gelen Şeyhülislam Yahya ile görüştükten sonra İstanbul'a giderek öğrenimini tamamladı. Sürurî mahlasını kullanmaya başladı (1779). Ününü çağının türlü olaylarıyla ilgili olarak düşürdüğü manzum tarihleriyle kazandı. İki bin kadar olan bu manzumeler mizahi yanıyla da ilgi çekicidir. Şiirleri Divan'ında derlenmiştir (1838).

ŞEREF HANIM: (İstanbul, 1809 – İstanbul, 1861) Müderris, şair Mehmet Nebil'in kızıdır. Mevlevi tarikatındandı. Sadrazam Âli Paşa tarafından aylık bağlanarak korundu. Divan'ı vardır (1867).

ZİYA PAŞA: (İstanbul, 1825 – Adana, 1880) Sadaret Kalemi'nde memurken Reşit Paşa'nın yardımıyla kâtip olarak saraya alındı (1855). Kıbrıs'a (1861), Amasya'ya (1863) mutasarrıf oldu. I. Meşrutiyet'in kurulmasına çalışan Yeni Osmanlılar Cemiyeti üyesi olduğundan Namık Kemal'le Paris'e kaçtı (1867). Londra'da Namık Kemal'le Hürriyet gazetesini çıkardı (1868). Abdülaziz'in tahttan indirilmesinden sonra

Maarif Müsteşarı oldu (1876). Konya ve Adana'da valilik yaptı (1878). Adana'da öldü. Yapıtları: **Zafer-nâme** (1868), **Harâbat** (1874), **Eş'ar-ı Ziya** (1881).

EŞREF: (Bursa, 1819 – İstanbul, 1894) Harbiye'yi bitirdi. 1853'te Serdarıekrem Ömer Paşa'nın yaveri; 1869'da paşa; 1870'te Bağdat'taki VI. Ordunun Kurmay Başkanı; bir yıl sonra Tahran Elçisi oldu. 1876'da Selanik valiliğine getirildi. Osmanlı-Rus Savaşı'nda, Tuna cephesi komutanı oldu. Savaşın kaybedilmesi üzerine azledildi. Limni adasına sürüldü. Sonra III. Abdülhamit tarafından bağışlandı. Çağının aydın ve sanatçılarıyla yakın ilişkiler kuran Eşref Paşa'nın **Divan'ı Eşref-üş-Şuara** adıyla basıldı (1861).

TEVFİK FİKRET: (İstanbul, 24 Aralık 1867 – İstanbul, 19 Ağustos 1915) Mekteb-i Sultani'yi (Galatasaray Lisesi) bitirdi (1888). Sultani'nin ilk kısmında Türkçe öğretmenliği yaptı (1894-1895). 1896'da **Servetifunun** dergisinin başına getirildi. 1901-1908 yılları arasında Âşiyan'da inzivaya çekildi. Meşrutiyet'in ilanından sonra Hüseyin Cahit'le Tanin gazetesini çıkarmaya başladıysa da kısa bir süre sonra ayrıldı. Mekteb-i Sultani müdürü oldu (1909-1910). İstifasından sonra Robert Kolej'de öğretmenlik yaptı. Şiir kitapları: **Rübâb-ı Şikeste** (1900), **Halûk'un Defteri** (1911), **Şermin** (1914).

MEHMET ÂKİF ERSOY: (İstanbul, 1873 – İstanbul, 27 Aralık 1936) Halkalı Baytar Mektebi'ni bitirdi (1894). 1908'den sonra **Sırat-ı Müstakim ve Sebil'ür – Reşat** dergilerinde şiirler, din ve edebiyat üzerine yazılar yayınladı. Birinci Dün-

ya Savaşı'ndan sonra İslam Birliği ülküsünün gerçekleşmeyeceğini anladı. Milli Mücadele'yi destekledi. Ankara'ya gitti (1920). Burdur milletvekili oldu. İstiklâl Marşı'nı yazdı (1921). 1925'ten 1936'ya kadar Mısır'da yaşadı.
Şiir kitapları: **Sefahat** (1911), **Süleymaniye Kürsüsünde** (1912), **Halkın Sesleri** (1913), **Fatih Kürsüsünde** (1914), **Hâtıralar** (1917), **Asım** (1919), **Gölgeler** (1933).

YAHYA KEMAL BEYATLI: (Üsküp, 2 Aralık 1884 – İstanbul, 1 Kasım 1958) İlk öğrenimini Vefa Lisesi'nde tamamladı. Paris'e giderek (1903) Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi. 9 yıl sonra döndü ve İstanbul'da üniversitede 1915-1923 yılları arasında çeşitli dersler okuttu. 1923'ten sonra milletvekilliği ve yurtdışında elçilik yaptı. 1948'de Pakistan'a Büyükelçi olarak atandı. Bir yıl sonra emekli olup yurda döndü. Ölene kadar İstanbul'da yaşadı. Şiirleri ölümünden sonra kitaplaştırıldı: **Kendi Gök Kubbemiz** (1961), **Eski Şiirin Rüzgâriyle** (1962), **Rübâiler ve Hayyam Rübâilerini Türkçe Söyleyiş** (1963).

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL: (İstanbul, 18 Mayıs 1898 – 8 Kasım, 1973) Tıp Fakültesi'ndeki öğrenimini yarıda bıraktı. Kayseri'de (1922), Ankara'da (1924-1932) edebiyat öğretmenliği, İstanbul milletvekilliği (1946-27 Mayıs 1960) yaptı. Akdeniz'de gezideyken Samsun gemisinde öldü.
Şiir kitapları: **Şarkın Sultanları** (1928), **Bir Ömür Böyle Geçti** (1933), **Elimle Seçtiklerim** (1934), **Akarsu** (1937), **Tatlı Sert** (1938), **Akıncı Türküleri** (1938), **Heyecan ve Sükûn** (Seçme Şiirler, 1969).

NÂZIM HİKMET: (Selanik, 15 Ocak 1902 – Moskova, 3 Haziran 1963) Heybeliada Bahriye Mektebi'nden subay çıktıktan sonra sağlık nedenleriyle askerlikten ayrıldı (1921). Anadolu'ya, oradan Rusya'ya gitti. Moskova'da ekonomi-politik okuduktan sonra yurda döndü (1924). 1938'de Harp Okulu'nda bir arama olayı nedeniyle tutuklandı. 1950'de aftan yararlanarak hapisten çıktı. Bir yıl sonra Türkiye'yi terketti. Ölene kadar Bulgaristan, Rusya, Polonya ve başka ülkelerde yaşadı.

Şiir kitapları: **835 Satır** (1929), **Jokond ile Si-ya-U** (1929), **Varan 3** (1920), **1+1= Bir** (1930), **Sesini Kaybeden Şehir** (1931), **Gece Gelen Telgraf** (1932), **Benerci Kendini Niçin Öldürdü** (1931), **Taranta Babu'ya Mektuplar** (1935), **Portreler** (1935), **Simavna Kadısı Oğlu Şeyh Bedrettin Destanı** (1936), **Kurtuluş Savaşı Destanı** (1965), **Saat 21-22 Şiirleri** (1965), **Dört Hapishaneden** (1966), **Rubâiler** (1966), **Yeni Şiirler** (1966), **Memleketimden İnsan Manzaraları** (1966), **Son Şiirleri** (1970).

SELAHATTİN BATU: (Eceabat, 25 Aralık 1905 – İstanbul, 24 Mayıs 1973) İstanbul Yüksek Veteriner Okulu'nu bitirdi (1925). 1969 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde zooteknik profesörü iken emekli oldu.

Şiir kitapları: **Bursa'da Yeşiller** (1949), **Rüzgârlı Su** (1962).

NECİP FAZIL KISAKÜREK: (İstanbul, 26 Mayıs 1905 – İstanbul, 25 Mayıs 1983) Bahriye Mektebi'nde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde okudu, Milli Eğitim Bakanlığı'nca Paris'e gönderildi (1925), öğrenimini

yarıda bıraktı. 1939-1943 yılları arasında AÜDTC, Devlet Konservatuarı ve İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğretmenlik yaptı. **Ağaç** (1936) ve **Büyük Doğu** (1943) dergilerini çıkardı.

Şiir kitapları: **Örümcek Ağı** (1925), **Kaldırımlar** (1928), **Ben ve Ötesi** (1932), **Sonsuzluk Kervanı** (1955), **Çile** (1962), **Şiirlerim** (1969).

ASAF HALET ÇELEBİ: (İstanbul, 29 Aralık 1907 – İstanbul, 15 Ekim 1958) Adliye Meslek Mektebi'ni bitirdi. Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde kütüphane memuruyken öldü.

Şiir kitapları: **He** (1942), **Lâmelif** (1945), **Om Mani Padme Hum** (1955).

CAHİT SITKI TARANCI: (Diyarbakır, 4 Ekim 1910 – Viyana, 13 Ekim 1956). İstanbul'da Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Ankara'da çeşitli kuruluşlarda çevirmen olarak çalıştı. 1954'te ağır bir hastalığa yakalandı. Tedavi için gittiği Viyana'da öldü.

Şiir kitapları: **Ömrümde Sükût** (1933), **Otuz Beş Yaş** (1946), **Düşten Güzel** (1952), **Sonrası** (1957).

AHMET MUHİP DIRANAS: (Sinop, 1909 – Ankara, 21 Haziran 1980) Ankara Erkek Lisesi'ni bitirdi. Hakimiyet-i Milliye gazetesinde çalıştı (1930-1935). 1938'den 1942'ye kadar Halkevleri Kültür ve Sanat Yayınları'nı yönetti. 1946'dan sonra ise 14 yıl Çocuk Esirgeme Kurumu'nda görev yaptı.

Şiir kitabı: **Şiirler** (1974).

ZİYA OSMAN SABA: (İstanbul, Mart 1910 – İstanbul, 29 Ocak 1957) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1936). Milli Eğitim Basımevi'nde çalıştı (1945-1950). Rahatsızlandıktan sonra ölene kadar evinde Varlık Yayınları'nın işleriyle uğraştı.

Şiir kitapları: **Sebil ve Güvercinler** (1943), **Geçen Zaman** (1947), **Nefes Almak** (1957).

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU: (Görele, 1913 – İstanbul, 21 Eylül 1975) İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdi. Paris'te iki yıl kalıp döndükten sonra (1933) akademide öğretim görevlisi oldu. Ressam olarak da büyük ün kazandı.

Şiir kitapları: **Yaradana Mektuplar** (1941), **Karadut** (1948), **Tuz** (1952), **Üçü Birden** (1953), **Dördü Birden** (1956), **Karadut 69** (1969), **Dol Karabakır Dol** (Bütün Şiirleri, 1974).

ORHAN VELİ KANIK: (İstanbul, 1914 – İstanbul, 14 Kasım 1950) İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde okudu (1935). Ankara'da PTT Umumi Müdürlüğü'nde çalıştı (1936-1942). 1945'te MEB Tercüme Bürosu'na girdi. İki yıl sonra ayrıldı. Yaprak dergisini (28 sayı) çıkardı. Beyin kanamasından öldü.

Şiir kitapları: **Garip** (1941- O. Rifat ve M.C. Anday'la birlikte), **Garip** (1945- Yalnız kendi şiirleriyle genişletilmiş 2. basım), **Destan Gibi** (1946), **Yenisi** (1947), **Karşı** (1949).

OKTAY RİFAT: (Trabzon 10 Haziran 1914 – İstanbul 18 Nisan 1988) Ankara Erkek Lisesi'ni bitirdi. Üç yıl Paris'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okudu. İstanbul Devlet Demir Yolla-

rı'nda avukatlık yaptı. 1973 yılında emekli oldu.
Şiir kitapları: **Garip** (O.V. Kanık ve M.C.Anday ile birlikte 1941), **Güzelleme** (1945), **Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Avarelik Üzerine Şiirler** (1946), **Aşağı Yukarı** (1952), **Karga ile Tilki** (1954), **Perçemli Sokak** (1956), **Âşık Merdiveni** (1958), **Elleri Var Özgürlüğün** (1966), **Şiirler** (1969), **Yeni Şiirler** (1973), **Çobanıl Şiirler** (1976), **Bir Cıgara İçimi** (1979), **Elifli** (1980), **Denize Doğru Konuşma** (1982), **Dilsiz ve Çıplak** (1984), **Koca Bir Yaz** (1987).

CAHİT IRGAT: (Lüleburgaz, 1916 – İstanbul, 5 Haziran 1971) Edirne Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda okudu. Şairliğinin yanısıra İstanbul'da resmi ve özel tiyatrolarda oyuncu olarak çalıştı, filmlerde rol aldı.
Şiir kitapları: **Bu Şehrin Çocukları** (1945), **Rüzgârlarım Konuşuyor** (1947), **Ortalık** (1952), **Irgatın Türküsü** (1969 – Bütün Şiirleri).

BEHÇET NECATİGİL: (İstanbul, 16 Nisan 1916 – İstanbul, 13 Aralık 1979) 1940 yılında İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nu bitirdi. 1972 yılına kadar edebiyat öğretmenliği yaptı. Emekli olduktan sonra yalnızca edebiyatla uğraştı. Şiir kitapları: **Kapalı Çarşı** (1945), **Çevre** (1951), **Evler** (1953), **Eski Toprak** (1956), **Arada** (1958), **Dar Çağ** (1960), **Yaz Dönemi** (1963), **Divançe** (1965), **İki Başına Yürümek** (1968), **En/Cam** (1970), **Zebra** (1973), **Kareler Aklar** (1975), **Beyler** (1978), **Söyleriz** (1980), **Sevgilerde** (Seçmeler – 1976).

İLHAN GEÇER: (İstanbul, 8 Ocak 1917) İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okudu (1940). 1945-1950 yılları arasında Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü'nde, Ankara Radyosu'nda ve SSK'da çalıştı. 1960 yılında emekli oldu. Şiir kitapları: **Büyüyen Eller** (1954), **Belki** (1960), **Yeşil Çağ** (1976).

A. KADİR: (İstanbul, 16 Temmuz 1917 – İstanbul, 1 Mart 1985) Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdi (1936). Kara Harp Okulu son sınıftayken zararlı kitaplar okudukları gerekçesiyle tutuklanan öğrenciler arasındaydı; okuldan çıkarıldı (1938). İlk kitabı **Tebliğ** toplatılınca 5 yıl kadar sürgün yaşadı. Yayınevlerinde çeviri ve düzelti işlerinde çalıştı.
Şiir kitapları: **Tebliğ** (1943), **Hoş Geldin Halil İbrahim** (1959), **Dört Pencere** (1962), **Mutlu Olmak Varken** (1988 – Bütün Şiirleri).

CAHİT KÜLEBİ: (Tokat, 10 Ocak 1917 – İstanbul, 20 Haziran 1997) İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1940). Edebiyat öğretmenliği, Milli Eğitim Müfettişliği (1956-1960) yaptı. Kültür ateşesi ve öğrenci müfettişi olarak İsviçre'de bulundu (1960-1964). Yurda dönünce kültür müsteşar yardımcılığı ve başmüfettiş olarak görev yaptı (1971). Daha sonra TDK Genel Yazmanı oldu (1976-1983).
Şiir kitapları: **Adamın Biri** (1946), **Rüzgâr** (1949), **Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda** (1952), **Yeşeren Otlar** (1954), **Süt** (1965), **Şiirler** (1969), **Yangın** (1980), **Sıkıntı ve Umut** (1977 – Bütün Şiirleri), **Bütün Şiirleri** (1988).

NAHİT ULVİ AKGÜN: (Milâs, 1918 – İzmir, 12 Kasım 1996) İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi (1948). Öğretmenlikten emekli oldu.
Şiir kitapları: **Üç Gönül** (M. Serpin, K. Çatıkkaş ile 1937), **Sebep** (M. Serpin'le birlikte 1945), **Birisi** (1955), **Karanlıkta Bir Ağaç** (1960), **Gerçek Düş** (1965), **Evren Türküsü** (1966), **Ağaçlar Uyanınca** (1971), **Eksilen Gökyüzü** (1980), **Güneş Açınca** (1985), **Yolunuzun Üstünde Bir Adam** (1991), **Birisi** (Bütün Şiirleri, 2000).

İLHAN BERK: (Manisa, 18 Kasım 1918) Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nü bitirdi (1945). Ortaokul öğretmenliği (1945-1955), Ziraat Bankası Yayın Bürosu'nda çevirmenlik (1956-1979) yaptı. Emekli oldu.
Şiir kitapları: **Güneşi Yakanların Selâmı** (1935), **İstanbul** (1947), **Günaydın Yeryüzü** (1952), **Türkiye Şarkısı** (1953), **Köroğlu** (1955), **Galile Denizi** (1958), **Çivi Yazısı** (1960), **Şenlikname** (1972), **Taşbaskısı** (1975), **Atlas** (1976), **Kül** (1979), **İstanbul Kitabı** (1980), **Kitaplar Kitabı** (1981 – Seçme Şiirler), **Denis Eskisi** (1981), **Şiirin Gizli Tarihi** (1984), **Delta ve Çocuk** (1984), **Galata** (1985), **Güzel Irmak** (1988), **Pera** (1990), **Dün Dağlarda Dolaştım Evde Yoktum** (1993), **Avluya Düşen Gölge** (1996), **Ev** (1997), **Çok Yaşasın Sayılar** (1998), **Eşik** 1947-1975 (Toplu Şiirler I, 1999), **Aşk Tahtı** 1976-1982 (1999), **Akşama Doğru** 1984-1996 (Toplu Şiirler III, 1999).

HASAN ŞİMŞEK: (Tarsus, 23 Temmuz 1918 – Ankara 28 Ekim 1988) Adana Ziraat Lisesi'ni bitirdi (1935), emekli olana kadar Toprak Mahsulleri Ofisi'nde çalıştı.
Şiir kitapları: **Gece Gündüz** (1952), **Beyaza Duran** (1963).

SALÂH BİRSEL: (Bandırma, 1919 – İstanbul, 10 Mart 1999) İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi (1948). 1973 yılına kadar Fransızca öğretmenliği, iş müfettişliği, Kitaplık ve Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü görevlerinde bulundu. TDK Yayın Kolu Başkanlığı yaptı. 1972'de emekli oldu.

Şiir kitapları: **Dünya İşleri** (1947), **Hacivatın Karısı** (1955), **Ases** (1960), **Kikirikname** (1961), **Haydar Haydar** (1972), **Köçekçeler** (1980 – Bütün Şiirleri), **Bütün Şiirleri** (1986), **Varduman** (1993), **İnce Donanma** (1994), **Yalelli** (1994), **Yaşama Sevinci** (1999), **Rumbada Rumba** (1995), **Çarleston** (1996), **Baş ve Ayak** (1997), **Sevdim Seni Ey İnsan** (1997), **Seçme Şiirler** (1997), **Nardenk** (1998).

VEDAT TÜRKALİ: (Asıl adı Abdülkadir Pirhasan – Samsun, 13 Mayıs 1919) Askeri öğrenci olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Asker liselerde öğretmenlik yaptı. 141. maddeden yedi yıl (1951-1958) hapis yattı. Daha sonra romancılığının yanı sıra senaryo yazarlığı, film yönetmenliği ve tiyatro ile de uğraştı.

Şiir kitabı: **Eski Şiirler Yeni Türküler** (1979).

SABAHATTİN KUDRET AKSAL: (İstanbul, 25 Nisan 1920 – İstanbul, 19 Nisan 1993) İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi (1943). Bir süre öğretmenlik yaptı. 1951'den sonra Belediye'ye bağlı kuruluşlarda çalıştı, emekli oldu.

Şiir kitapları: **Şarkılı Kahve** (1944), **Gün Işığı** (1953), **Duru Gök** (1958), **Elinle** (1962), **Bir Sabah Uyanmak** (1962

– ilk iki kitabının 2. baskısı), **Eşik** (1970), **Çizgi** (1976), **Şiirler** (1979), **Zamanlar** (1982), **Bir Zaman Düşü** (1984), **Buluşma** (1990). **Şiirler** (1988 – Bütün Şiirleri), **Batık Kent** (1993), **Şiirler 1938-1993** (Bütün Şiirleri, 1995).

MEHMED KEMAL: (Ankara, 11 Nisan 1920 – İstanbul, 14 Eylül 1998) Ankara Lisesi'ni bitirdi (1940), Ticaret Vekaleti Dış Ticaret Dairesi'nde çalışırken üç yıl Ankara Üniversitesi DTCF'de okudu. Çeşitli gazetelerde çalıştı. Ölene kadar Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.
Şiir kitapları: **Birinci Kilometre** (1945), **Dünya Güzel Olmalı** (1954), **Söz Gibi** (1977), **Öğle Rakıları** (1986), **Tükenmez Kalem** (1991 – Bütün Şiirleri).

NECATİ CUMALI: (Florina, 13 Ocak 1921 – İstanbul, 10 Ocak 2001) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1941). 1950-1957 yılları arasında avukatlık yaptı. Paris Basın Ataşeliği'nde (1957-1959), İstanbul Radyosu'nda (1959-1963) çalıştı.
Şiir kitapları: **Kızılçullu Yolu** (1943), **Harbe Gidenin Şarkıları** (1945), **Mayıs Ayı Notları** (1947), **Güzel Aydınlık** (1951), **Denizin İlk Yükselişi** (1954 – ilk üç kitabının yeni baskısı), **İmbatla Gelen** (1955), **Güneş Çizgisi** (1957), **Yağmurlu Deniz** (1968 – son iki kitabının 2. baskısı ve yeni şiirleri), **Başaklar Gebe** (1970), **Ceylan Ağıdı** (1974), **Aç Güneş** (1980), **Bozkırda Bir Atlı** (1981), **Yarasın Beyler** (1982), **Tufandan Önce** (1983). Daha sonra bütün şiirlerini **Aşklar Yalnızlıklar** (1985) ve **Kısmeti Kapalı Gençlik** (1986) adlı iki ciltte topladı.

HALİL SOYUER: (Edremit, 5 Ocak 1921) Balıkesir Lisesi'ni bitirdi (1940), memur olarak çalıştı. **Çaba** (1969) dergisini yayınladı. 1982 yılında emekli oldu.
Şiir kitapları: **Liman** (1950), **Kin** (1952), **Aylak İnsanlar Kenti** (1965), **Kör Kuyu** (1970), **Akşamüstü** (1975), **Gönül Dağları** (1990), **Sonbahar Çiçekleri** (1992), **Sorma Hiç** (1993), **Zaman Akıp Gidiyor** (1994), **Ankara Kabadayıları** (1995), **Sevgi Çiçekleri** (1996), **Sevgi Burcu** (1997), **Kader Faslı** (1997), **Yürektir Sevginin Vatanı** (1998).

OSMAN ATTİLA: (Afyonkarahisar, 1922 – Ankara, 20 Nisan 1978) Afyon Lisesi'ni bitirdi. Ankara'da çeşitli görevlerde bulundu. 1965-1969 yılları arasında Afyon milletvekilliği yaptı. 1976 yılında Kültür Bakanlığı müşaviri oldu.
Şiir kitapları: **İnaz Köyü Eğitmeni Hasan Koçak'ın Türküsü** (1945), **Sabahleyin** (1950), **Güpegündüz** (1956), **Baştanbaşa** (1969), **Gözlerimin Söylettiği** (1975).

ARİF DAMAR: (Çanakkale, 23 Temmuz 1925) İstanbul'da Yenikapı Ortaokulu'nu bitirdi (1941), hayata atıldı. Çeşitli işler yaptı. Anadolu ve İstanbul'da memur olarak çalıştıktan sonra İstanbul'da bir kitabevi açtı. Daha sonra kitabevini kapatarak yalnızca edebiyatla uğraşmaya başladı.
Şiir kitapları: **Günden Güne** (1956), **İstanbul Bulutu** (1958), **Kedi Aklı** (1959), **Saat Sekizi Geç Vurdu** (1962), **Alıcı Kuş** (1966), **Seslerin Ayak Sesleri** (1975), **Alıcı Kuşu Kardeşliğin** (1976 – 2-5. kitaplarının toplu basımı), **Ölüm Yok ki** (1980), **Ay Ayakta Değildi** (1984), **Acı Ertelenirken** (1985 – ilk yedi kitabından seçmeler), **Günden**

Güne (1986), **Yoksulduk Dünyayı Sevdik** (1988), **Onarırken Kendini** (1992), **Eski Yağmurları Dinliyordum** (Seçmeler, 1995), **Seçme Şiirler** (1998).

ATTİLÂ İLHAN: (Menemen, 15 Haziran 1925) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini yarıda bıraktı. Yayın dünyasında çalışmaya başladı. Demokrat İzmir Gazetesi Genel Yayın Müdürlüğü ve Başyazarlığından sonra 1973'ten 1980'e kadar Bilgi Yayınevi'nin danışmanlığını yaptı. Çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı yapan İlhan, sanat-edebiyat dergileri yönetti.

Şiir kitapları: **Duvar** (1948), **Sisler Bulvarı** (1954), **Yağmur Kaçağı** (1955), **Ben Sana Mecburum** (1960), **Belâ Çiçeği** (1962), **Yasak Sevişmek** (1968), **Tutuklunun Günlüğü** (1973), **Böyle Bir Sevmek** (1977), **Elde Var Hüzün** (1982), **Korkunun Krallığı** (1987), **Ayrılık Sevdaya Dahil** (1993).

BAŞARAN: (Lüleburgaz, 1926) Kepirtepe ve Hasanoğlan Köy Enstitüleri'ni bitirdi. 1946 yılından itibaren yurdumuzun birçok yöresinde öğretmenlik yaptı. Emekli oldu.

Şiir kitapları: **Ahlat Ağacı** (1953), **Karşılama** (1958), **Nisan Haritası** (1960), **Kocakent** (1963), **Pıtraklı Memleket** (1969), **Gök Ekin** (1975), **Meşe Seli** (1982), **Günler Tuz Rengi** (1986), **Sis Dağının Başında Borana Bak Borana** (1990), **Koca Bir Dünya** (1997).

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN: (Tarsus, 22 Ağustos 1926 – İstanbul, 4 Kasım 1984) Eskişehir Ticaret Lisesi'ni bitirdi (1946). Türkiye İş Bankası'ndan emekli oldu (1977). İstan-

bul'da kendi adını taşıyan resim galerisi açtı.

Şiir kitapları: **İnsanoğlu** (1947), **Deniz Musikisi** (1949), **Dillere Destan** (1954), **Dolmuş** (1955), **Aşkımızın Son Çarşambası** (1955), **Bir Daha Ölmek** (1956), **Kör Ayna** (1957), **İki Kişiye Bir Dünya** (1957), **Beni Unutma** (1959 – İlk yedi kitabından seçmeler), **Karanlığın Gözleri** (1960), **Akıllı Maymunlar** (1960), **Seninle Ölmek İstiyorum** (1960), **Üstüme Varma İstanbul** (1961), **Sahibini Arayan Mektuplar** (1961), **Yeni Dünya Rekoru** (1961), **Sevenler Ölmez** (1962), **Çigan Gözler** (1962), **Ötesi Yok** (1963), **Hüzün Şarkıları** (1963), **Bir Gün Anlarsın** (1965), **Sadrazamın Sol Kulağı** (1965), **Mihribana Şiirler** (1965), **Taşlar ve Başlar** (1966), **Seni Sevmek** (1966), **İnşallahla Maşallahla** (1966), **Toprak Olana Kadar** (1968), **Göbek Dâvâsı** (1968), **Ben Seni Sevdim mi** (1968), **Halktan Yana** (1969), **Aşk mıydı O** (1969), **Önce Sen Sonra Sen** (1971), **Rubailer** (1972), **Yalan Bitti** (1975), **En Eski Yalnızlığımdır Aşk Benim** (1978), **Dikiz Aynası** (1982 – yergi şiirleri). **Acılar Denizi** (1977) isimli kitabı son kitabı dışında bütün şiirlerinden seçmeler kitabıdır. Diğer seçme şiirler kitabı **Şiirle 40 Yıl** (1982) adını taşıyor.

METİN ELOĞLU: (İstanbul, 11 Mart 1927 – İstanbul, 11 Ekim 1985) 1943-1947 yılları arasında Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nde okudu.

Şiir kitapları: **Düdüklü Tencere** (1951), **Sultan Palamut** (1957), **Odun** (1959), **Horozdan Korkan Oğlan** (1960), **Türkiye'nin Adresi** (1965), **Ayşemayşe** (1968), **Dizin** (1971), **Yumuşak G** (1975), **Rüzgâr Ekmek** (1978), **Hep** (1982), **Yine** (1982 – ilk altı kitabının yeniden basımı), **Şi-**

ırce (1982 - üç kitabının birlikte basımı), **Ay Parçası** (1983), **Önce Kadınlar** (1984).

ERCÜMENT UÇARI: (İstanbul, 3 Nisan 1928 – İstanbul, 21 Ocak 1996) 1959'da Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Serbest avukatlık yaptıktan sonra Petrol Ofisi'ne girdi. 1983'te emekli oldu.

Şiir kitapları: **Cümbüşçübaşı** (1958), **Et** (1960), **Kuyuda Yusuf** (1962), **Avlanırken Bir Korku** (1967), **Albatros Adı Bir Gün Gelecek** (1971), **Geçmiş Zaman Tevellüdü** (1988), **Ziba Sokağı** (1991), **Ay Batarken Kancama** (1994), **Yitik Sözler** (1996).

MUSTAFA NECATİ KARAER: (Kayseri, 2 Nisan 1929 – İstanbul, 15 Mart 1995) 1949 yılında Hava Harp Okulu'nu bitirip subay oldu. 1961'de Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1969'da ordudan ayrılıp Basın-İlan Kurumu'nda çalışmaya başladı.

Şiir kitapları: **Sevmek Varken** (1972), **Güvercin Uçurmak** (1977), **Kuşlar ve İnsanlar** (1982), **Kerem ile Aslı** (1985).

TALÂT SAİT HALMAN: (İstanbul, 7 Temmuz 1931) Columbia Üniversitesi Siyasal Bilgiler ve Ortadoğu Edebiyatları Bölümü'nü bitirdi (1954). Aynı üniversitede okutmanlık yaptı (1953-1960). 1971'de Türkiye'ye çağrıldı, Kültür Bakanı oldu, beş ay sonra Amerika'ya geri döndü. 1986-1998 yılları arasında New York Üniversitesi'nde Türkiyat profesörü olarak çalıştı. 1998'den bu yana Bilkent Üniversitesi'nde "konuk profesör".

Şiir kitapları: **Can Kulağı** (1968), **Bin Bir** (1976), **Canevi** (1980), **Tuyuğlar** (1981), **Uzak Ağıt** (1991), **İkiler** (1997), **Sessiz Soru** (1998).

CEMAL SÜREYA: (Erzincan, 1931 – İstanbul 9 Ocak 1990) Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi (1954). Maliye Bakanlığı'nda müfettiş olarak çalıştı. 1965'te görevinden ayrıldı. 1972'de geri döndü. Papirüs dergisini çıkardı. Emekli olduktan sonra yalnızca edebiyatla uğraştı.

Şiir kitapları: **Üvercinka** (1958), **Göçebe** (1965), **Beni Öp Sonra Doğur Beni** (1979), **Sevda Sözleri** (1984 – Toplu Şiirler), **Güz Bitiği** (1988), **Sıcak Nal** (1988).

GÜLTEN AKIN: (Yozgat, 23 Ocak 1933) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1955). Anadolu'nun kimi yörelerinde yardımcı öğretmenlik ve avukatlık yaptı. Türk Dil Kurumu'nda çalıştı.

Şiir kitapları: **Rüzgâr Saati** (1956), **Kestim Kara Saçlarımı** (1960), **Sığda** (1964), **Kırmızı Karanfil** (1971), **Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı** (1972), **Ağıtlar ve Türküler** (1976), **Seyran Destanı** (1979), **İlahiler** (1983), **Sevda Kalıcıdır** (1991), **Seyran** (1992 Bütün Şiirleri), **Sonra İşte Yaşlandım** (1995), **Toplu Şiirler 1956-1991** (1996), **Sessiz Arka Bahçeler** (1998).

SEZAİ KARAKOÇ: (Ergani, 1933) 1955 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Maliye müfettiş yardımcısı olarak başladığı meslek yaşamını Gelirler Genel Müdürlüğü Müşaviri olarak tamamladı. Aralıklarla **Diriliş** dergisini çıkardı. 1990'da halen genel başkanlığını yaptığı Diriliş Partisi'ni kurdu.

Şiir kitapları: **Körfez** (1959), **Şahdamar** (1962), **Hızırla Kırk Saat** (1967), **Sesler** (1968), **Taha'nın Kitabı** (1968), **Gül Muştusu** (1969), **Şiirler I** (Hızırla Kırk Saat, 1974), **Şiirler II** (Taha'nın Kitabı-Gül Muştusu, 1974), **Şiirler III** (Körfez-Şahdamar-Sesler, 1974), **Şiirler IV** (Zamana Adanmış Sözler, 1975), **Şiirler V** (Ayinler, 1977), **Şiirler VI** (Leyla ile Mecnun, 1980), **Şiirler VII** (Ateş Dansı, 1987), **Şiirler VIII** (Alınyazısı Saati, 1989), **Şiirler IX** (Monna Rosa, 1998), **Gün Doğarken** (Toplu Şiirler, 2000).

AHMET NECDET: (İnegöl, 1 Mart 1933) Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nu 1954 yılında bitirdi. 1961'de Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne asistan olarak girdi. 1974 yılında coğrafya alanında profesör oldu. 1977'de aynı üniversiteden emekliye ayrıldı.

Şiir kitapları: **Uzuneşek** (1977), **Ne Çok Enkaz** (1988), **Sana Bunca Yangından** (1991), **Gün Yüzleri** (1992), **İnegöl Hey İnegöl** (1992), **Kün** (1994), **Ay Kasidesi** (1995), **Zümrüt Longa** (1998), **Bir Can Yongasıdır Aşk** (1988, Bütün Şiirleri).

ERDOĞAN ALKAN: (Samsun, 10 Haziran 1935) Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdikten sonra kaymakamlık yaptı. TRT'de çalıştı. Emekli oldu. Özellikle Fransızcadan yaptığı şiir çevirileriyle de tanındı.

Şiir kitapları: **Güneş Tozları** (1958), **Ekuanil Çiçekleri** (1964), **Kerem Gibi** (1971), **Kuş Ormanı** (1981), **Kıyı** (1983), **Eylül Çalgısı** (1985 – Toplu Şiirler), **Elimde Güller ve Rüzgâr** (1992), **Eylül Çalgıcısı** (1994-Eklemelerle Toplu Şiirler).

KEMAL ÖZER: (İstanbul, 1935) Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Kitapçılık ve yayıncılık yaptı. Arkadaşlarıyla a dergisini çıkardı (1956-1960). Sonradan Şiir Sanatı adı altında bir dergi daha çıkardı (1965-1967). Cumhuriyet gazetesinde çalıştı. Oradan emekli olduktan sonra 1983-1990 yılları arasında Varlık dergisi genel yayın danışmanlığı yaptı. Yordam Yayınevi'ni kurdu. Kendi kitaplarını yayınladı.

Şiir kitapları: **Gül Yordamı** (1959), **Ölü Bir Yaz** (1960), **Tutsak Kan** (1963), **Kavganın Yüreği** (1973), **Yaşadığımız Günlerin Şiirleri** (1974), **Sen de Katılmalısın Yaşamı Savunmaya** (1975), **Geceye Karşı Söylenmiştir** (1978), **Kimlikleriniz Lütfen** (1981), **Araya Giren Görüntüler** (1983), **Çağdaş ve Boyun Eğmeyen** (1985 – bütün Şiirlerinden Seçmeler), **Sınırlamıyor Beni Sevda** (1987), **İnsan Yüzünün Tarihinden Bir Cümle** (1990), **Bir Adı Gurbet** (1993), **Oğulları Öldürülen Analar** (1995), **Onların Sesleriyle Bir Kez Daha** (1999), **Duvar Kabartmaları I-II** (2000, Bütün Şiirleri).

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU: (Kadirli, 1 Ocak 1935) Liseden sonra çeşitli işlerde çalıştı. Türk Dil Kurumu'nda uzmanlık yaptı. Yusufçuk dergisini çıkardı (1979-1980). Şimdi emekli.

Şiir kitapları: **Pembe Beyaz** (1955), **Aydınlık İçinde** (1956), **Karanfilli Saksı** (1958), **Uzun Atlar Denizi** (1962), **Sırtımızda Kızgın Güneş** (1965), **Çocuklara Şakacı Şiirler** (1977), **Yaz ve Yağmur** (1978), **Gül, Sevgili Yurdum** (1984), **Eskidikçe** (1992), **Seçilmiş Şiirler** (1996), **Babadat** (1988-Toplu Şiirler).

BEDRETTİN AYKIN: (Niksar, 20 Ekim 1936) Hayvan Sağlık Lisesi'ni bitirdi (1975). 1970 yılına kadar çeşitli illerde sağlık memurluğu yaptı. Daha sonra özel sektörde çalıştı. Emekli oldu.

Şiir kitapları: **Her Mevsim Acılarda** (1982), **Gecede Söylenen Türküler** (1984), **Eksik Bir Gökyüzü** (1986), **Yaralı İlkyaz** (1990), **Ansızın Güz** (1992), **Sevda Sureleri** (1994), **Yalnızlıklar** (1997).

YAVUZ BÜLENT BAKİLER: (Sıvas, 23 Nisan 1936) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi, TRT'de çalıştı (1964-1967), Sivas'ta avukatlık yaptı.

Şiir kitapları: **Yalnızlık** (1962), **Duvak** (1971), **Seninle** (1975).

RUŞEN HAKKI: (Kütahya, 21 Temmuz 1936) Kütahya Erkek Sanat Enstitüsü'nün demircilik bölümünü bitirdi (1954). Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün kursunu tamamlayıp tapu fen memuru oldu.

Şiir kitapları: **Köprü** (1962), **Yuvarlak Masa Oturumu** (1964), **Hüznün Dalgın Kuşları** (1968), **Dağlama** (1974), **Çakmaktaşı, Kav, Kıvılcım** (1980), **Canevimden** (1989), **Üretimde Sevda** (1993), **Elini Hünerle Kuşlara Yelek Giydir** (1999).

ÖZDEMİR İNCE: (Mersin, 1 Eylül 1936) Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nü bitirdi (1960). Paris'te Fransız edebiyatı ve fonetik okudu (1965-66). Öğretmenlik yaptı. 1969'da TRT'ye girdi. Oradan emekli oldu. Can ve Telos Yayınları'nda editörlük yaptı.

Şiir kitapları: **Kargı** (1963), **Tutanaklar** (1967), **Kiraz Zamanı** (1969), **Karşı Yazgı** (1974), **Rüzgâra Yazılıdır** (1979), **Elmanın Tarihi** (1981), **Kentler** (1981), **Yedi Deryalar Geçsen** (1983), **Siyasetnâme** (1984), **Eski Şiirler** (1985), **Hayat Bilgisi** (1986), **Zorba ve Ozan** (1987), **Başak ile Terazi** (1989), **Canyelekleri Tavandadır** (1989), **Burçlar Kuşağı** (1989), **Güneş Saati** (1990), **Gürlevik** (1990), **Gündönümü, Gündönümü** (1992), **Yazın Sesi** (1994), **Tekvin** (Toplu Şiirler I, 1994), **Delta** (Toplu Şiirler II, 1994), **Tohum Ölürse** (Toplu Şiirler III, 1994), **Yağmur Taşı** (Toplu Şiirler IV, 1994), **Uykusuzluk** (1996), **Mani-Hayy** (1998), **Seçme Şiirler** (1998), **Evren Ağacı** (2000).

AYHAN KIRDAR: (Aydın, 1936 – İstanbul, 31 Ocak 1999) İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nü bitirdi (1967). Sanat tarihi ve resim öğretmeni oldu.

Şiir kitapları: **Lo** (1961), **Bağırıyorum** (1963), **Öte** (1966), **Gece Bir Kelepçe Bileklerimde** (1966), **Soyarken Bıçak Karanlığı** (1975), **Geceye Çizilen Güneş** (1977).

ONAT KUTLAR: (Alanya, 25 Ocak 1936 – İstanbul, 11 Ocak 1995) İstanbul Hukuk Fakültesi'nde okuduktan sonra felsefe öğrenimi için Paris'e gitti. Döndükten sonra Türk Sinematek Derneği'nde yöneticilik yaptı. Reklamcılık alanında çalıştı.

Şiir kitapları: **Peralı Bir Aşk İçin Divan** (1981), **Unutulmuş Kent** (1986), **Unutulmamış Kent ve Çeviri Şiirler** (1999).

HİLMİ YAVUZ: (İstanbul 14 Nisan 1936) 1954 yılında Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. Bir süre gazetecilik yaptıktan sonra İngiltere'ye gitti. BBC Radyosu'nda çalışırken (1964-1969) Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde yüksek öğrenimini tamamladı. Üniversitelerde öğretim görevlisi olarak dersler veriyor.

Şiir kitapları: **Bakış Kuşu** (1969), **Bedrettin Üzerine Şiirler** (1975), **Doğu Şiirleri** (1977), **Yaz Şiirleri** (1981), **Gizemli Şiirler** (1984), **Zaman Şiirleri** (1987), **Hüzün ki En Çok Yakışandır Bize** (1989, Toplu Şiirler), **Söylen Şiirleri** (1989), **Ayna Şiirleri** (1992), **Gülün Ustası Yoktur** (1993, Toplu Şiirler I), **Erguvan Sözler** (1993, Toplu Şiirler II), **Çöl Şiirleri** (1996), **Akşam Şiirleri** (1998), **Yolculuk Şiirleri** (2002).

ÜLKÜ TAMER: (Gaziantep, 20 Şubat 1937) Robert Kolej'i bitirdikten (1958) sonra Gazetecilik Enstitüsü'nde okudu. 1964-1968 yılları arasında özel tiyatrolarda aktörlük yaptı. Yayınevi yönetti, çevirmenlik yaptı.

Şiir kitapları: **Soğuk Otların Altında** (1959), **Gök Onları Yanıltmaz** (1960), **Ezra ile Gary** (1962), **Virgülün Başından Geçenler** (1965), **İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür** (1966), **Sıragöller** (1974), **Seçme Şiirler** (1981), **Yanardağın Üstündeki Kuş** (1986 – Toplu Şiirler).

GÜNGÖR TEKÇE: (İstanbul, 17 Eylül 1937) İÜEF Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. 1965 yılında TRT'ye girdi. TRT İstanbul Radyosu'nda prodüktör olarak dizi programlar yapıyor.

Şiir kitapları: **Sabah mısın?** (1994).

HÜSEYİN HATEMİ: (İstanbul, 12 Aralık 1938) 1960 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Aynı okulda doçent (1976), profesör oldu (1981). 1983'te 1402 sayılı yasayla okuldan uzaklaştırıldı. 1990'dan beri öğretim üyeliği sürüyor.

Şiir kitapları: **Sinderella** (1964), **Beş Boyutlu İstanbul Sonbaharı** (1986).

CAHİT ZARİFOĞLU: (Ankara, 1 Temmuz 1940 – Ankara 7 Haziran 1987) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. TRT'de çalıştı.

Şiir kitapları: **İşaret Çocukları** (1967), **Yedi Güzel Adam** (1973), **Menziller** (1977), **Korku ve Yakarış** (1985), **Şiirler** (1989, Bütün Şiirleri).

EGEMEN BERKÖZ: (Karadeniz Ereğlisi, 13 Nisan 1941) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde İtalyan Dili ve Edebiyatı okudu (1959-1963). Reklamcılık alanında çalıştı.

Şiir kitapları: **Çin Askeri Ah Devran** (1966), **Yalnızlıklar Yalnızlıklar** (1977), **Bu Kitapta Sen Nerdesin** (1981), **Yalnız ve Birlikte** (1985 – Seçme Şiirler).

MELİSA GÜRPINAR: (İstanbul, 9 Aralık 1941) İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. 1964'te Londra'ya giderek tiyatro eğitimi yaptı. Amatör ve profesyonel birçok tiyatronun kurucuları arasında yer aldı. Tiyatro eleştirileri yazdı.

Şiir kitapları: **Umut Pembeleri** (1962), **Yeni Bir Gün Şarkısı** (1975), **Ara Beni Sevgilim Sözcüklerin İçinde** (1983

– ilk iki kitabının yeni baskısı), **İstanbul'un Gözleri Mahmur** (1990 – şiirsel öyküler), **Çocukluğum ve Ölümüm** (1992), **Salkımsöğütlerin Gölgesinde** (1998), **Her Harf Bir Melek** (1999).

ATAOL BEHRAMOĞLU: (Çatalca, 13 Nisan 1942) 1966 yılında Ankara Üniversitesi DTCF Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Şehir Tiyatroları'nda dramaturg, yayınevlerinde editör olarak çalıştı. Politik nedenlerle hapse girdi. Beş buçuk yıl Paris'te yaşamak zorunda kaldı. İsmet Özel'le Halkın Dostları (1970-71), Nihat Behram'la Militan (1975-76) dergilerini çıkardı. Şimdi İÜEF Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim görevlisi.

Şiir kitapları: **Bir Ermeni General** (1965), **Bir Gün Mutlaka** (1970), **Yolculuk, Özlem, Cesaret ve Kavga Şiirleri** (1974), **Ne Yağmur Ne Şiirler** (1976), **Kuşatmada** (1978), **Mustafa Suphi Destanı** (1979), **Dörtlükler** (1980), **Şiirler** (1959-1982) (1983- Şiirlerden Seçmeler), **İyi Bir Yurttaş Aranıyor** (1983), **Kızıma Mektuplar** (1987), **Eski Nisan** (1987), **Türkiye Üzgün Yurdum, Güzel Yurdum** (1985), **Bebeklerin Ulusu Yok** (1988), **Sevgilimsin** (1993), **Seçme Şiirler** (1997), **Aşk İki Kişiliktir** (1999). Toplu Şiirler'ini **Bir Gün Mutlaka** (1. Cilt, 1991), **Yaşadıklarımdan Öğrendiğim Bir Şey Var** (2. Cilt 1991) ve **Kızıma Mektuplar** (3. Cilt, 1992) kitaplarında topladı.

ABDÜLKADİR BULUT: (Anamur, 1943 – Anamur, 8 Ağustos 1985) 1961'de Akşehir İlköğretmen Okulu'nu bitirdi. Öğretmenlik yaptı.

Şiir kitapları: **Sen Tek Başına Değilsin** (1976), **Acılar**

Yurdumdur (1981), **Kahveci Güzeli** (1981 – çocuk şiirleri), **Yakımlar** (1982), **Gözyaşları da Çiçek Açar** (1983), **Sen Tek Başına Değilsin II** (1984), **Yurdumuzun Şiir Defteri** (1985). Bütün şiirleri **Ülkemin Şiir Atlası** (1986) adıyla yayınlandı.

REFİK DURBAŞ: (Erzurum, 1944) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Cumhuriyet gazetesinde çalıştı, emekli oldu. Şimdi Sabah gazetesinde çalışıyor.

Şiir kitapları: **Kuş Tufanı** (1971), **Hücremde Ayışığı** (1974), **Çırak Aranıyor** (1978), **Denizler Sincabı** (1982 – Çocuk Şiirleri), **İkinci Baskı** (1979 – Çocuk Şiirleri), **Çaylar Şirketten** (1980), **Kırmızı Kanatlı Kartal** (1982 – Çocuk Şiirleri), **Nereye Uçar Gökyüzü** (1983), **Siyah Bir Acıda** (1983), **Bir Umuttan Bir Sevinçten** (1984 – Toplu Şiirler), **Yeni Bir Defter-Şiirler-Meçhul Bir Aşk** (1985), **Adresi Uçurum** (1986 – Toplu Şiirler II), **Geçti mi Geçen Günler** (1989), **Menzil** (1992), **Kimse Hatırlamıyor** (1994 Toplu Şiirler I), **Nereye Uçar Gökyüzü** (1994, Toplu Şiirler II), **Düşler Şairi** (1997), **Seçme Şiirler** (1997), **İstanbul Hatırası** (1998), **Hatıram Olsun** (2000), **Rüzgârla Randevu** (2000), **Adresi Kalbimde** (2000, Seçme Şiirler).

NİHAT BEHRAM: (Kars, 18 Nisan 1946) Gazetecilik Yüksek Okulu'nda okudu. Ataol Behramoğlu ile Militan (1975), Yılmaz Güney ile Güney (1977) dergilerini çıkardı. Yurtdışında yaşıyor. Şiir Kitapları: **Hayatımız Üzerine Şiirler** (1972), **Fırtınayla Borayla Denenmiş Arkadaşlıklar** (1974), **Dövüşe Dövüşe Yürünecek** (1976), **Hayatı Tu-**

tuşturan Acılar (1978), Irmak Boylarında Turaç Seslerinde (1980), Savrulmuş Bir Ömrün Günlerinden (1982), Militan Şiirler (1984), Ay Işığı Yana Yana (1986), Yine de Gülümseyerek (1987), Cenk Çeşitlemesi (1989), Hey, Çocuk (1996), Yalın Yürek (1998, Bütün Şiirleri), Kundak (2000).

MUSTAFA MİYASOĞLU: (Kayseri, 14 Ağustos 1946) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1973), Mimar Sinan Üniversitesi'nde Türkçe okutmanlığı yapıyor.
Şiir kitapları: Rüya Çağrısı (1973), Devran (1978), Hicret Destanı (1981), Şiirler (1983), Bir Gülü Andıkça (1997).

AHMET ADA: (Ceyhan, 20 Mayıs 1947) Öğrenemini yarıda bıraktı. Çeşitli işlerde çalıştı. Şimdi emekli.
Şiir kitapları: Gül Doğsun Gül Üstüne (1980), Acıyla Akran (1983), Yaz Kırlangıcı Olsam (1985), Aşk Her Yerde (1990), Vakit Yok Hüzünlenmeye (1992), Günyenisi Lirikler (1992), Yitik Anka (1993 - ilk üç kitabının yeni basımı), Taş Plak Gazelleri (1995), Küçük Bir Anmalık (1996), Begonyalı Pencere (1998), Denize Atılan Çiçek (1999).

İSMAİL UYAROĞLU: (Balıkesir, 1948) İstanbul Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. Anadolu'da ve İstanbul'da öğretmenlik yaptı. Öğretmenlikten ayrıldıktan sonra yayın dünyasında çeşitli işlerde çalıştı.
Şiir kitapları: Aşktan ve Umuttan Aldım Rengimi (1978), Yakında (1980), Hayatı Karşılayan Şiirler (1981),

Şiir Kitabı (1982), **Bir Demet Diken** (1983), **5+2'ler** (1984), **Ve Aşk** (1985), **Ateşin İçinden** (1986-Toplu Şiirler), **Adsız Oyun** (1986), **Şiir Ölümcül Yolculuğun Senin** (1987).

SEYYİT NEZİR: (Çorlu, 18 Nisan 1950) Orta öğrenimini Kepirtepe İlköğretmen Okulu'nda, yükseköğrenimini Trabzon'da tamamladı. Öğretmenlik yaptı. 12 Eylül'den sonra öğretmenliği bıraktı. Düşün ve Broy dergilerini yayınladı. Şimdi Eski dergisini çıkarıyor.

Şiir kitapları: **Şili Duyarlığı** (1976), **Bütün Yarınlarda** (1978), **Dağları Öylecene** (1986), **İzleri Var** (1983), **İnsanın Beyaz Kokusunda** (1988), **Bana Bir Senaryo Yaz Dediydin: Mesela Papalina** (1991 – Bütün Şiirleri), **Mor ve Gülistan** (1998).

ABDÜLKADİR BUDAK: (Sivas, 23 Nisan 1952) Lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Astsubaylıktan emekli oldu.

Şiir kitapları: **Geçti İlkyaz Denemesi** (1978), **Şimdi Yaz** (1980), **Gömleğim Leyla desenli** (1981), **Sevdanın Son Kerem'i** (1985), **İmzası Gül** (1993), **Yanlış Anka Destanı** (1994), **Aşk Beni Geçer** (1997), **Seçme Şiirler** (1998), **Endişeli Fesleğen** (1999), **Ahşap Anahtar** (2000).

METİN CENGİZ: (Kars, 3 Mayıs 1953) 1976'da Erzurum Atatürk Üniversitesi Temel Bilimler ve Yabancı Diller Yüksekokulu'nu bitirdi. Erzurum, Kars ve İstanbul'da Fransızca öğretmenliği yaptı. 12 Eylül askeri darbesinden sonra 2 yıl hapis yattı. 1993'te öğretmenliğe geri döndü.

Şiir kitapları: **Bir Tufan Sonrası** (1998), **Büyük Sevişme**

(1989), **Zehirinde Açan Zambak** (1991), **İpek'A** (1993), **Şarkılar Kitabı** (1995), **Gençlik Çağı** (1998).

TARIK GÜNERSEL: (İstanbul, 27 Haziran 1953) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çevirmen ve İngilizce öğretmeni olarak çalıştı. Şimdi Şehir Tiyatroları'nda dramaturg. 1996'da Günseli İnal ile "Şiir Uzayı Laboratuvarı"nı kurdu.
Şiir kitapları: **Otmopoli'de Akşam** (1982), **Planlar Kalıntı Olduğu Zaman** (1983), **Zaman Denen Oyuncak** (1999).

YAŞAR MİRAÇ: (Trabzon, 9 Eylül 1953) 1981 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili Bölümü'nü bitirdi. İstanbul'da Yeni Türkü Yayınları'nı kurdu. 1988'de Almanya'da öğretmenlik yaptı.
Şiir kitapları: **Trabzonlu Delikanlı** (1979), **Şili ile Söyleşi** (1979), **Gül Ekmek** (1980), **Taliplerin Ağıdı** (1980), **Çan Deresi Türküleri** (1981), **İçli Şarkılar** (1981), **Trabzon'dan Çıktım Yola** (1981), **İstanbul Bir Kırmızı Gülü** (1985), **Yurdumun İşçileri** (1985), **Barış Güllerinin Gümüş Denizi** (1986), **Güleriz Ağlanacak** (1988), **Karadeniz Hırçın Kız** (1988), **Baleylim** (1997), **Lazcaz** (1999), **Deli Dumrul-Sarı Yıldız** (1999).

TUĞRUL TANYOL: (İstanbul, 14 Ocak 1953) 1977 yılında Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. Şimdi Marmara ve Yeditepe Üniversitesitelerinde öğretim görevlisi. Arkadaşlarıyla Üç Çiçek ve Poetika dergilerini çıkardı.
Şiir kitapları: **Elinden Tutun Günü** (1983), **Ağustos Deh-**

lizleri (1985), Sudaki Anka (1990), Oda Müziği (1992), İhanet Perisinin Soğuk Sarayı (1995), Toplu Şiirler 1971-1995 (1997), Büyü Bitti (2000).

SEFA KAPLAN: (Çorum, 1956) Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü bitirdi. 1984 yılında öğretmenlikten ayrılarak gazeteciliğe başladı. Bir süre İngiltere'de yaşadı.
Şiir kitapları: Sürgün Sevdaları (1984), İnsan Bir Yalnızlıktır (1990), Seferberlik Şiirleri (1994).

NECAT ÇAVUŞ: (Mardin, 1959) İÜ İktisat Fakültesi Ekonometri Bölümü'nü bitirdi (1986), Bürde Yayınları ve Bürde dergisini kurdu, yönetti.
Şiir kitapları: Keşifler (1983), Ölümden Önceki Sözler (1986), Yolcunun Gözleri Parlıyor (1989), Bindörtyüzondokuz (1999, Bütün Şiirleri).

ENVER ERCAN: (İstanbul, 21 Ocak 1958) Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. 1985'ten sonra yayıncılık alanında çalışmaya başladı. 1990'dan bu yana Varlık dergisini yönetiyor.
Şiir kitapları: Eksik Yaşam (1977), Sürçüyor Zaman (1988), Geçtiği Her Şeyi Öpüyor Zaman (1997).

MUSTAFA KÖZ: (Niğde, 15 Şubat 1999) 1980'de Atatürk Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü bitirdi. 1986'dan beri dershane öğretmenliği yapıyor. Şiir Ok'u dergisini (1996) çıkarıyor.
Şiir kitapları: Ay Düşü (1990), Su Resimleri (1991), Yengeç Sepeti (1992), Salıdan Önceki Pazartesi (1995), Sonsuzluk Taşta (1998).

SUNAY AKIN: (Trabzon, 1962) 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Fiziki Coğrafya Bölümü'nü bitirdi. Arkadaşlarıyla Yeni Yaprak dergisini çıkardı.
Şiir kitapları: **Makiler** (1990), **Antik Acılar** (1991), **Kaza Süsü** (1993), **62 Tavşanı** (1998), **Ay Çöreği ve Deniz Yıldızı** (1998).

HÜSEYİN ATLANSOY: (Mihalıççık, 1962) İÜEF Sosyoloji Bölümünü bitirdi. Tokat'ta ilkokul öğretmenliği yapıyor.
Şiir kitapları: **İntihar İlacı** (1985), **Balkon Çıkmazında Efendilik Tarihi** (1987), **Şehir Konuşmaları** (1990), **Kaçak Yolcu** (1998), **İlk Sözler** (1998).

KÜÇÜK İSKENDER: (İstanbul, 28 Mayıs 1964) 5 yıl Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde, 3 yıl İÜEF Sosyoloji Bölümü'nde okudu. İstanbul'da yaşıyor.
Şiir kitapları: **Gözlerim Sığmıyor Yüzüme** (1988), **Erotika** (1991), **Yirmi5April** (1994), **Periler Ölürken Özür Diler** (1994), **Güzel Annemin Hayal Gücü** (1996), **Suzidilara** (1996), **Ciddiye Alındığım Kara Parçaları** (1997), **Papağana Silah Çekme** (1998), **Göz Yaşlarım Nal Sesleri** (1999), **Bir Çift Siyah Deri Eldiven** (2000), **Bahname** (2000), **İpucu Bırakma Sanatı** (2000), **Klarnet** (2001), **Kahramanlar Ölü Doğar** (2001).

ALTAY ÖKTEM: (İstanbul, 21 Ocak 1964) 1990'da Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Doktorluk yapıyor.
Şiir kitapları: **Sukuşu** (1992), **Eski Bir Çocuk** (1992), **Beni Yanlış Öptüler Aslında** (1993), **Çamur Şiir** (1995), **Herşey: Oda, Kırbaç, Ayna** (1998).

KAYNAKÇA

- **Divan Şi'rinde İstanbul** / Hazırlayan: Asaf Halet Çelebi İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı (1958)
- **Şiirimizde İstanbul** / Hazırlayanlar: Ümit Yaşar-Tarık Dursun K. Ümit Yaşar Yayınları (1961)
- **Şiirlerle İstanbul** / Hazırlayan: Kemal Özer Yordam Yayıncılık (1992)
- **Büyük Larouse**
- **Ana Britannica**
- **Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi I-II** / YKY (2001)
- **Çok Eski Bir Günbatımı** / Hazırlayan: Samih Rifat Adam Yayınları

İSTANBUL!.. YERYÜZÜNÜN EN GÜZEL VE EN GÖRKEMLİ KENTİ... İ.Ö. 3000 YILLARINDA BİLE BİR YERLEŞİM BİRİMİ OLAN İSTANBUL İÇİN BEŞ BİN YILLIK SÜREÇTE KUŞKUSUZ BİRBİRİNDEN GÜZEL BİNLERCE ŞİİR YAZILMIŞTIR.

"BİZANS'TAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL ŞİİRLERİ", İŞTE O ŞİİRLERDEN 113 TANESİNİ BİRARAYA GETİRİYOR. HOMEROS'UN ANNESİ OLARAK BİLİNEN MOIRO'DAN İSTANBUL'UN FETHİ ŞEREFİNE YAZDIĞI ŞİİRLE BUGÜNLERE KADAR KALABİLEN AYNÎ'YE, 18.YÜZYIL İSTANBUL'UYLA ÖZDEŞLEŞEN NEDİM'DEN İSTANBUL DENİLİNCE AKLA İLK GELEN ŞAİR OLAN YAHYA KEMAL BEYATLI'YA, ŞİİRİMİZİN BÜYÜK USTALARI NECİP FAZIL KISAKÜREK'TEN SEZAİ KARAKOÇ'A, NÂZIM HİKMET'TEN KÜÇÜK İSKENDER'E KADAR TAM 97 ŞAİR, 113 ŞİİRİYLE SELAMLIYOR İSTANBUL'U...

TABİİ BU, ŞİİRSEVERLERE DE VERİLMİŞ BİR SELAM!..

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticarethane Sk. No:41/1
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
+90 (212) 513 87 51
Fax : +90 (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
e-mail:info@alfakitap.com

ISBN 975-297-143-1